

دفترچه شماره ۱

آزمون شماره ۱۴

جمعه ۱۴۰۰/۱۰/۲۴

آزمون‌های سراسر گاج

گزینه درستی را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰

آزمون عمومی

پایه دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤالاتی که باید پاسخ دهید: ۱۰۰	مدت پاسخگویی: ۷۵ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون عمومی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
			از	تا	
۱	فارسی	۲۵	۱	۲۵	۱۸ دقیقه
۲	زبان عربی (عمومی)	۲۵	۲۶	۵۰	۲۰ دقیقه
۳	دین و زندگی	۲۵	۵۱	۷۵	۱۷ دقیقه
۴	زبان انگلیسی	۲۵	۷۶	۱۰۰	۲۰ دقیقه

۱- به ترتیب، معادل معنایی واژه‌های «مستور، سریر، مطاع، قدس» در ابیات کدام گزینه آمده است؟

- الف) هیچ رازی بحر را صائب ز ما پوشیده نیست
ب) بوریای فقر، پیش مردم بالغ نظر
ج) شاه محبوب است و من آگه ز کار
د) دبیر است خازن به اسرار پنهان
ه) مغزی که بود مسند فرمانروای عقل
- از صفا آینه‌سیمایم ما همچون حباب
از شکوه بی‌نیازی‌های من اورند شد
شاه مشغول است و من فارغ ز جاه
وزیر است ضامن به اشکال پیدا
پامال ترک‌تاز نسیم بهار شد

(۱) الف، ه، ج، ب (۲) الف، ب، ه، د (۳) د، ب، ه، الف (۴) ج، د، ب، الف

۲- معنی چند واژه یا اصطلاح، درست است؟

- الف) مراقبت: کمال توجه بنده به حق و یقین بر این‌که خداوند در همه احوال، عالم بر ضمیر اوست.
ب) غرفه: هر یک از اتاق‌های کوچکی که در بالای اطراف سالن یا یک محوطه می‌سازند که مشرف بر محوطه است.
ج) طفیلی: آن‌که وجودش یا حضورش در جایی، وابسته به وجود کس یا چیز دیگری است.
د) طاق ضربی: طاق احداث‌شده بین دهانه دو تیرآهن که آن را با آجر و ملاط گچ می‌سازند.
ه) فقه: علمی پیرامون فروع عملی احکام شرع که مبنایش بر استنباط احکام است از کتاب و سنت؛ و به سبب همین استنباط، محلّ اجتهاد است.
و) انبساط: حالتی که در آن، احساس بیگانگی و ملاحظه و رودربایستی نباشد.

(۱) شش (۲) پنج (۳) چهار (۴) سه

۳- کدام گزینه، پاسخ مناسبی برای معانی تعداد بیشتری از واژه‌های زیر است؟

«جزّاره - شرزه - فایق - ماورا - منت - سامان - حریف»

- (۱) نیکویی - میسر - بالیده - آن سو
(۲) ارغند - امکان - همراه - برگزیده
(۳) گرز - بلند - درخور - همراه
(۴) برتر - غاشیه - غضبناک - همدم

۴- در کدام عبارت غلط املایی وجود دارد؟

- (۱) چون بلا بدو رسد دل از جای نبرد و دهشت و حیرت را به خود راه نهد و وجه تدبیر و عین صواب بر وی پوشیده نماند.
(۲) فقیر اگر حلیم بود، به بددلی منسوب شود و اگر جسوری کند، به دیوانگی موصوم گردد.
(۳) چون قضا نازل شود، چشم حزم بسته ماند و ما را نیز اسیر چنگال صولت خویش گرداند.
(۴) مرد توانگر را چون اندک هنری بود، آن را بزرگ دارند و اگر اندک دهشی از او بینند، شکر و ثنای بسیار گویند.

۵- در کدام بیت غلط املایی دیده می‌شود؟

- (۱) حزین، آماده کن بحر نثار مقدمش جان را
(۲) تُرک سلاح‌پوش را زلف چو بر هم اوفتد
(۳) جویان توسست تاجر و غوّاص در بحار
(۴) فراغ خاطر از سیر و سفر جستم، نشد حاصل
- دل از خود رفت، آمد آمد یار است پنداری
عقل صلاح‌کوش را مست هوای تازه بین
پویان توسست طالب و صیّاد در قلل
غم غربت فراهم کردم و سوی وطن بردم

۶- در عبارات زیر، جمعاً چند غلط املایی مشهود است؟

- سفله به حق‌گذاری هیچ نیکوکاری نرسد و خود را در میان خلق به سروری نرساند.
- هر دو به مزید غربت از دیگر خواص تقدّم یافته و مشیر و محرم اصرار مملکت گشته.
- هرچه بایست از اسباب فراغت و آسانی و تمتّع و کامرانی جمله او را ساخته کردند.
- سکون جماعت حاصل آید و ساحت سینه‌ها یکباره از غبار ظنّ و شبهت پاک گردد.

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

- ۷- نام پدیدآورندگان آثار، در همه گزینه‌ها صحیح است؛ به جز
- (۱) بخارای من ایل من: محمد بهمن بیگی / فیه مافیہ: مولوی / فی حقیقة العشق: شهاب‌الدین سهروردی
(۲) از پاریز تا پاریس: محمدعلی اسلامی ندوشن / تمهیدات: عین‌القضات همدانی / مثل درخت در شب باران: م. سرشک
(۳) تذکرة الاولیا: عطار / ترجمه کلیلہ و دمنہ: نصرالله منشی / گلستان: سعدی
(۴) روایت سنگرزسان ۲: عیسی سلمانی لطف‌آبادی / کویر: علی شریعتی / قصه شیرین فرهاد: احمد عربلو
- ۸- با توجه به ابیات زیر، داده کدام گزینه نادرست است؟
- «گفتم روم گزینم یاری به جای تو / گفتیم که از جبینش کند ماه، کسب نور
گفتم همیشه چتر جلالش به روی ماه / گفتیم که از جبینش کند ماه، کسب نور
(۱) در سرودن ابیات، از شیوه «مناظره» استفاده شده است.
(۲) در بیت اول، لحن شاعر، طنز است.
(۳) در بیت دوم، شاعر از «نماد» بهره برده است.
(۴) در بیت سوم، آرایه‌های تضاد، کنایه و ایهام به کار رفته است.
- ۹- در همه بیت‌ها هر دو آرایه «تشبیه» و «استعاره» وجود دارد؛ به جز
- (۱) ز پرده گر به‌در آید نگار پرده‌نشینم / چو اشک از نظر افتد نگارخانه چینم
(۲) غزال من تو به افسون فسانه در همه شهر / ترانسه غزل شهریار را مانی
(۳) تو غنچه بودی و من، عندلیب باغ تو بودم / کنون به خواریم ای گلبن شکفته چه رانی؟
(۴) خورشیدوشی، ماه‌رخ، زهره‌جبینی / یاقوت‌لبی، سنگ‌دلی، تنگ‌دهانی
- ۱۰- اگر بخواهیم ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «حسن تعلیل - ایهام تناسب - مجاز - تشبیه» مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟
- (الف) رنگی ز بوی پیرهنش نیست باد را / از بس گرفته است قبا تنگ در برش
(ب) ازان سبب دل سوزن همیشه سوراخ است / که تاب دوری آهنربا نمی‌آرد
(ج) اگر نه آشتی داده‌است ساقی، جنگجویان را / چرا از آتش می‌پنبه مینا نمی‌سوزد؟
(د) هر که زد مهر خموشی به لب چون و چرا / گر چه مور است در این دایره، خاتم با اوست
(ه) اشک چو سیم دارم و روی چو زر ازین غم / کاندلر خور جمال و رخت سیم و زر ندارم
(و) ز شرم عارض او نام ماه، حلقه کند / نه هاله است که بر دور ماه می‌گردد
- (۱) ب - د - ه - و - الف (۲) ج - ه - د - ب - و (۳) الف - ب - د - و - ه (۴) و - الف - ج - ه - د
- ۱۱- در همه گزینه‌ها هر دو آرایه «ایهام تناسب و جناس تام» وجود دارد؛ به جز
- (۱) بر خاک ریخت آن گل دولت که باغ ملک / با صد هزار نیاز بپرورد در برش
(۲) اگر کمر بگشایی و زلف باز کنی / میان موی تو گم گردد آن میان که تو راست
(۳) ای ز شکر خنده‌ات صد شور در جان شکر / وی ز شور شگرت پیوسته در افغان نمک
(۴) گره در کار من افتاد از تنگ دهان او / نمی‌شد کار بر من تنگ اگر او را دهان بودی!
- ۱۲- در کدام مصراع، فعل اسنادی و غیراسنادی «هر دو» وجود دارد؟
- (۱) ای که گویی: بر سر آن کوی خواهی کشته شد / در حضور وی گرت عرضی بود، آهسته گوی
(۲) سینه را مجمر کنم تا دل تهی گردد ز آه / دارو سبب درد شد، این جا چه امید است
- ۱۳- در همه ابیات کدام گزینه دو بار فعل به قرینه، حذف شده است؟
- (الف) ای شمع رقصان با نسیم آتش مزین پروانه را / با دوست هم رحمی چو با دشمن مدارا می‌کنی
(ب) تویی آن نوسفر سالک که هر شب شاهد توفیق / چراغت پیش پا دارد که راه این جا و چاه این جا
(ج) ز نسل کیست؟ ز ترک، از چه ترک؟ از قاجار / شهنش که کرد؟ نیا، جانشینش کیست؟ پسر
(د) من پای همی کوبم ای جان و جهان دستی / ای جان و جهان برجی از بهر دل مستی
(ه) از سر هر مژه‌ام خون دل آویخته چون لعل / خواهیم ای باد خدا را که به گوشش برسانی
- (۱) الف - ب - ه (۲) الف - ج - د (۳) ب - د - ه (۴) ب - ج - د

۱۴- واژه مشخص شده در کدام گزینه، می تواند «نقش دستوری» متفاوتی داشته باشد؟

- (۱) هر گه که بگذرد بکشد دوستان خویش
(۲) کیست آن فتنه که با تیر و کمان می گذرد
(۳) کام از او کس نگرفته است مگر باد بهار
(۴) انصاف نبود آن رخ دلبنده نهان کرد
- وین دوست منتظر که دگر بار بگذرد
وان چه تیر است که در جوشن جان می گذرد
که بر آن زلف و بناگوش و جبین می گذرد
زیرا که نه رویی است کز او صبر توان کرد

۱۵- در کدام بیت «وابسته و وابسته» دیده می شود؟

- (۱) لطف جانبخش تو جانم ز عدم باز آورد
(۲) طبع سرکش را به همواری رساندن کار کیست
(۳) دل های ز خود رفته ما را که غمت داشت
(۴) شد دیده یعقوب منور به نسیمی
- دل آزردۀ ما را به کرم باز آورد
سر نمی گردد جبین گر کوه را هامون کنید
آمد سحری بوی تو با خوشتن آورد
کز یوسف مصرش خبر پیرهن آورد

۱۶- در کدام گزینه «دو مفعول» به قرینه لفظی محذوف است؟

- (۱) بازت ندانم از سر پیمان ما که برد
(۲) چندین وفا که کرد چو من در هوای تو
(۳) بگریست چشم ابر بر احوال زار من
(۴) توفیق عشق روی تو گنجی است تا که یافت
- باز از نگین عهد تو نقش وفا که برد
وان گه ز دست هجر تو چندین جفا که برد
جز آه من به گوش وی این ماجرا که برد
باز اتفاق وصل تو گویی است تا که برد

۱۷- مضمون کدام گزینه، اندکی متفاوت است؟

- (۱) از خاک سر کوی خالی نشود جانم
(۲) سستی مکن که راهنوردان کوی عشق
(۳) جان من جرعه عشق تو نریزد بر خاک
(۴) شور عشق تو برم تا به قیامت در خاک
- گر خون من مسکین با خاک برآمیزد
در خواب مرگ نیز کمر وا نمی کنند
مگر آن روز که در خاک بریزد بدنم
ز آن که گر سر بشود، شور تو از سر نشود

۱۸- مفهوم کدام گزینه با عبارت زیر متناسب تر است؟

«به خاطر داشتیم که چون به درخت گل رسم، دامنی پُر کنم هدیه اصحاب را. چون برسیدم، بوی گُل چنان مست کرد که دامنم از دست برفت!»

- (۱) در کنار لاله و گل دارم آتش زیر پا
(۲) هزار حیف که از رهگذار بی بصری
(۳) شعله از عاقبت سیر شرر بی خبرست
(۴) آنان که یافتند خبر، بی خبر شدند
- تا چو شبتم باخبر از عالم بالا شدم
نیافتم خبری از جهان بی خبری
چه خبر ما ز دل نوسفر خود داریم
ای بی خبر اگر خبری یافتی بگو

۱۹- مضمون کدام گزینه با بیت «عشق چون آید، برد هوش دل فرزانه را / دزد دانا می کشد اول چراغ خانه را» تناسب بیشتری دارد؟

- (۱) عقل با عشق محال است کند همراهی
(۲) سودای عشق پختن، عqlم نمی پسندد
(۳) عقل را می پسند با عشق جنون پرور طرف
(۴) ز کدخدایی عقل است آسمان بر پای
- که کمان، همسفر تیر نگردهد هرگز
فرمان عقل بردن، عشقم نمی گذارد
بی خبر تا چند سازی پنبه با اخگر طرف
وگر نه عشق چه پروای این دکان دارد

۲۰- بیت زیر با کدام بیت قرابت مفهومی بیشتری دارد؟

- «طاق پذیر است عشق، جفت نخواهد حریف
(۱) رخت تمّای دل، بر در عشاق نه
(۲) قفل که بر لب نهی، از لب معشوق ساز
(۳) زخم که جانان زند، همسر مرهم شناس
(۴) از سر حدّ وجود بگذر خاقانیا
- بر نبط عشق اگر پای نهی طاق نه
تخت شهنشاه عشق، بر سر آفاق نه
پای که از سر کنی در صف عشاق نه
زهر که سلطان دهد، همبر تریاق نه
با عدم ار عاشقی دست به میثاق نه

۲۱- از کدام گزینه، مفهوم عبارت زیر درک می‌شود؟

«امپراتوری‌های بزرگ هم مانند آدم‌های ثروتمند، معمولاً از سوء هاضمه می‌میرند.»

- (۱) جهانی به خواب خوش است و من از غم به بیداری
- (۲) قدرت اندیشه بر قدر تو شکلی مشکل است
- (۳) امروز قدر هر کس مقدار مال و جاه است
- (۴) صف حرص و هوا در هم شکستی کج‌کلاهی کن

۲۲- مفهوم کدام بیت با بیت زیر، تناسب کم‌تری دارد؟

«کاووس کیانی که کی‌اش نام نهادند

کی بود؟ کجا بود؟ کی‌اش نام نهادند؟»

- (۱) کوکو، به لب دجله بغداد همی‌گفت
- (۲) امیری را که بر قصرش هزاران پاسبان بودند
- (۳) مکن گر شاه و سلطانی به ظلم و جور، ویرانی
- (۴) پا به حرمت نه به روی خاک اگر داری خبر

۲۳- ابیات کدام گزینه به مضمون مشترکی اشاره دارند؟

- (الف) زنجیر موج، مانع رفتار سیل نیست
- (ب) داستان شوق را تحریر کردن مشکل است
- (ج) باد زنجیری این راه پر از پیچ و خم است
- (د) نیست مجنون مرا پروایی از بند گران
- (ه) دم شمشیر برق از هر گیاهی برنمی‌گردد

- (۱) الف - ب - ه (۲) ب - ج - د (۳) الف - د - ه (۴) ج - د - ه

۲۴- مفهوم کدام گزینه با عبارت «ای لعنت بر دهانی که بی‌موقع باز شود.» متناسب‌تر است؟

- (۱) درشت‌خو سخنش عافیت‌ثمر نبود
- (۲) یک تغافل می‌کند سرکوبی صد کوهسار
- (۳) چشمی که ندارد نظری حلقه دام است
- (۴) دشمن امن است موقع ناشناسی دم زدن

۲۵- کدام گزینه با عبارت زیر تناسب مفهومی کم‌تری دارد؟

«امسال که رفتم، دیگر سر به آسمان بر نکردم و همه چشم در زمین که این‌جا ... می‌توان چند حلقه چاه عمیق زد و ... آن‌جا می‌شود چغندر

کاری کرد ...! و دیدارها همه بر خاک و سخن‌ها همه از خاک!»

- (۱) دل به صد دامن تعلّق پای ما پیچیده است
- (۲) چندان نرمیدم ز تعلّق که پس از مرگ
- (۳) به چه امید کنون پا به تعلّق فشریم
- (۴) صد تعلّق در طلسم وهم هستی بسته‌اند

- رشته‌ایم و در ره ما نیست حایل جز گره
خاکم به بر خویش کشد نقش قدم را
تنگ شد آن‌همه این خانه که دل هم برخواست
چشم واکردم به خویش آلوده دنیا شدم

زبان عربی (عمومی)

■ عَيْنُ الْأَصَحِّ وَ الْأَدَقُّ فِي الْجَوَابِ لِلترجمة أو التعريب (٣٥ - ٢٦):

٢٦- ﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا﴾:

- (١) قطعاً هر کس ایمان بیاورد و عمل نیک انجام دهد، ما اجر کسی را که کاری را به نیکی انجام داده است، ضایع نمی‌کنیم!
- (٢) اگر کسانی که ایمان آورده‌اند عمل صالح انجام دهند، ما پاداش کسی را که کاری را نیک انجام داده است، تباه نمی‌سازیم!
- (٣) آنان که ایمان می‌آورند و کارهای صالح انجام می‌دهند، قطعاً ما پاداش کسی را که کاری را به خوبی انجام داده، تباه نمی‌کنیم!
- (٤) کسانی که ایمان آورده و کارهای نیک انجام داده‌اند، بی‌گمان ما پاداش کسی را که کاری را به نیکی انجام داده است، تباه نمی‌سازیم!

٢٧- ﴿إِنَّ الْمَشَاكِلَ الَّتِي تُؤَاجِهْنِي فِي الْحَيَاةِ تَزِيدُ مِنْ قُدْرَتِي وَ لَا تُضْعِفُ عَزْمِي أَبَدًا﴾:

- (١) سختی‌هایی را که با آن‌ها در زندگی روبه‌رو می‌شوم، قدرتم را زیاد می‌کنند و اراده‌ام را هرگز سست نمی‌کنند!
- (٢) مشکلاتی که در زندگی با من روبه‌رو می‌شوند، قدرتم را زیاد می‌کنند و هرگز عزم و اراده‌ام را ضعیف نمی‌کنند!
- (٣) سختی‌هایی که در زندگی به آن‌ها دچار می‌شوم، نه تنها اراده‌ام را سست نمی‌کنند بلکه قدرتم را افزایش می‌دهند!
- (٤) مشکلاتی که در زندگی‌ام با من روبه‌رو می‌شوند، باعث زیاد شدن قدرتم می‌شوند و اراده‌ام را تضعیف نمی‌کنند!

٢٨- ﴿إِنَّ إقبال الشركات الكثير على مادة الديناميت شجع نوبل على إنشاء عشرات المصانع في عدة دول﴾:

- (١) روی آوردن بسیاری از شرکت‌ها به مادهٔ دینامیت نوبل را وادار به ساخت ده‌ها کارخانه در تعدادی از کشورها کرد!
- (٢) نوبل به خاطر اقبال روز افزون شرکت‌ها به مادهٔ دینامیت، اقدام به ساخت ده‌ها کارخانه در چندین کشور کرد!
- (٣) روی آوردن زیاد شرکت‌ها به مادهٔ دینامیت، نوبل را تشویق به ساختن ده‌ها کارخانه در چندین کشور کرد!
- (٤) تمایل اکثر شرکت‌ها به مادهٔ دینامیت نوبل را تشویق به ساخت ده کارخانه در تعدادی از کشورها کرد!

٢٩- ﴿إِنَّمَا الْأَعْمَى مِنْ لَا يُبْصِرُ الْعَالَمَ الْأَكْبَرَ الَّذِي قَدْ انطوى فيه﴾:

- (١) هرکس دنیای بزرگ‌تری را که درونش به هم نهفته شده است نبیند، بی‌گمان کور است!
- (٢) نابینا قطعاً آن کسی است که دنیای بزرگی را که در درون او به هم نهفته شده است، نبیند!
- (٣) نابینا فقط کسی است که دنیای بزرگ‌تری را که در درونش به هم پیچیده شده است، نمی‌بیند!
- (٤) کور تنها کسی است که نتواند دنیای بزرگ‌تری را که در درون او به هم پیچیده شده است، ببیند!

٣٠- ﴿يَبْقَى الْمُحْسَنُ حَيًّا وَ إِن نُّقَلْ إِلَىٰ مَنَازِلِ الْأَمْوَاتِ﴾:

- (١) انسان نیکوکار زنده می‌ماند، و گرچه به خانه‌های مردگان منتقل شود!

- (٢) خیر زنده می‌ماند، و اگرچه او را به خانه‌های مردگان منتقل کنند!

- (٣) نیکوکار زنده است، و اگرچه به خانه‌های مردگان منتقل شده باشد!

- (٤) انسان خیر همیشه زنده می‌ماند، و حتی اگر به منازل مردگان منتقل شود!

٣١- ﴿إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ الْأَنْبِيَاءَ هَادِينَ حَتَّىٰ يَنْقُذُوا الْبَشَرِيَّةَ مِنَ الزَّلْزَلِ وَ سُبَاتِ الْعَقْلِ﴾:

- (١) خداوند پیامبرانش را هدایت‌کننده فرستاده است تا بشریت را از گمراهی و چُرَت عقل نجات دهند!
- (٢) خداوند پیامبران هدایت‌گر را مبعوث کرده است تا بشریت را از لغزش و خوابیدن عقل نجات دهند!
- (٣) خداوند پیغمبران را هدایت‌کننده فرستاده است تا بشر از گمراه شدن و چرت زدن عقل نجات یابد!
- (٤) خداوند پیغمبران را هدایت‌کننده مبعوث کرده است تا بشریت را از لغزش و خواب خرد نجات دهند!

٣٢- ﴿إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَنْ يَسْلُبَ مِنْ نَمْلَةٍ جُلْبٍ شَعِيرَةٍ وَ إِن أُعْطِيَ الْأَقَالِيمَ السَّبْعَةَ﴾:

- (١) مؤمن از مورچه پَر جویی را به زور نمی‌گیرد حتی اگر جهان‌های هفتگانه به او داده شود!
- (٢) مؤمن اگرچه سرزمین‌های هفتگانه به او داده شود، پوست جویی را به زور از یک مور نخواهد گرفت!
- (٣) مؤمن نباید حتی از یک مورچه پوست جویی را بگیرد، اگرچه جهان‌های هفتگانه به او داده شود!
- (٤) مؤمن از مورچه پوست جویی را به زور نمی‌گیرد، اگرچه به او سرزمین‌های هفتگانه را دهند!

۳۳- عین الخطأ:

- (۱) خاف نوبل من أن يُذكر بسوء بعد مماته! نوبل ترسید از این که پس از مرگ از او به بدی یاد کنند!
- (۲) هؤلاء الطلاب يقضون معظم ساعاتهم في المختبر! این دانشجویان بیشتر ساعاتشان را در آزمایشگاه سپری می کنند!
- (۳) ليت هذه الجائزة تُمنح لمن هو أهل لها! کاش این جایزه به کسی داده شود که شایسته آن است!
- (۴) إنَّ المخترعات الحديثة لم تجلب السعادة للإنسان! اختراعات جدید خوشبختی را برای انسان به ارمغان نیاورده اند!

۳۴- عین الخطأ:

- (۱) لكل تقنية وجه نافع و وجه مضر! برای همه تکنولوژی ها یک روی سودمند و یک روی آسیب زنده وجود دارد!
- (۲) أحب أن أصبح طبيباً كي أفيد الناس جميعاً! دوست دارم پزشک شوم تا به همه مردم سود برسانم!
- (۳) هناك خمس مجالات حُدَّت لإعطاء الجوائز! پنج عرصه وجود دارد که برای اعطای جوایز مشخص شده است!
- (۴) شُفَّت قناة باناما باستخدام أربعين طناً من الديناميت! کانال پاناما با به کارگیری چهل تن دینامیت شکافته شد!
- ۳۵- «آيا نمی دانی که صبر کلید گشایش است؟» عین الصحيح:

- (۱) أ لم تعلم أن الصبر مفتاح الفرج! (۲) أ لا تعلمين أن الصبر مفتاح الفرج!
- (۳) أ لا تعلم إن الصبر هو مفتاح للفرج! (۴) أ لم تكن تعلم إن الصبر مفتاح الفرج!

■ ■ ■ اقرأ النص التالي بدقة ثم أجب عن الأسئلة بما يناسب النص (۴۲ - ۳۶):

كل عام عندما تُمنح جائزة «نوبل» تقوم ضجة إعلامية حول الأشخاص الذين ينالونها والسبب هو أن الحصول على هذه الجائزة يُعتبر أعظم تقدير يحصل عليه الباحثون في مجالات الكيمياء والفيزياء والطب والأدب. إضافة إلى ذلك هناك جائزة للسلام ينالها من بذل جهوداً لنشر السلام في العالم!

و تجدر الإشارة أن من أسسها و خصص ثروته لاستمرارها كان من أكبر الذين عملوا في صنع المتفجرات. وُلد ألفرد نوبل سنة ۱۸۳۳ الميلادي بعاصمة السويد و له اختراعات أهمها الديناميت. تُوِّفِّي نوبل سنة ۱۸۹۶ تاركاً وراءه ثروة تبلغ تسعة ملايين دولار و أوصى أن تُستثمر و تُنفق في الجوائز!

و لعل نوبل قد شعر بضرورة القيام بعمل تعويضي. فأظهر اهتماماً كبيراً بإقامة السلام و وَّضَعَ خُططاً ظنَّ أنها تُجَنِّبُ الشُّعوبَ من الحرب. و لنذكر أيضاً أنه لم يكن عالماً متفوقاً فقط بل كان شاعراً يعتقد أن الأدب و العلم من أهم عوامل تقدّم الإنسان!

۳۶- على حسب النص عین الصحيح:

- (۱) تُعطى جائزة نوبل سنوياً في جوّ إعلامي هادئ! (۲) أنفق نوبل كل ثروته و لم يُورث شيئاً لأولاده!
- (۳) كان الديناميت اختراع نوبل الوحيد! (۴) تُعدّ جائزة نوبل أعظم جائزة في المجالات العلميّة!

۳۷- عین الخطأ:

- (۱) كان نوبل يعيش في القرن التاسع عشر الميلادي في أوروبا!
- (۲) الحصول على جائزة نوبل حلّم الكثيرين من العلماء و الأدباء و السياسيين!
- (۳) لم يكن نوبل من العلماء بل من الأدباء الذين إهتموا بالأدب!
- (۴) قد يُصبح العلم مصدراً للشّر إذا كان في أيدي الأشرار!

۳۸- عین الصحيح عن نوبل:

- (۱) تنبّه في مُنتصف حياته فقرّر أن يعيش حياة مُختلفة! (۲) هو أوّل من اخترع المواد القابلة للاشتعال!
- (۳) لم يكن يقصد استخدام المتفجرات إلّا في أغراض سلميّة! (۴) كان لا يُحبّ نشر السلام في العالم!

۳۹- عین ما يناسب مفهوم النص:

- (۱) إنّما الأعمال بالنیات! (۲) «و أعدوا لهم ما استطعتم من قوّة»
- (۳) من فتح باب الجوار أغلق باب الحرب! (۴) «هل یستوي الذين یعلمون و الذين لا یعلمون»

■ عین الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (۴۲ - ۴۰):

۴۰ - «تُمنح»:

- (۱) فعل مضارع - للمخاطب - مجرّد ثلاثي / فعل مع نائب فاعله و الجملة فعلية
- (۲) فعل مضارع - مجرّد ثلاثي (مصدره: منح) - مجهول / فعل و الجملة فعلية
- (۳) للغائب - مجرّد ثلاثي (ماضيه: منح) - معرب / فعل مجهول و نائب فاعله «جائزة»
- (۴) للمفرد المؤنث الغائب - مجهول - معرب / فعل و نائب فاعله «جائزة»

۴۱ - «أظهر»:

- (۱) فعل ماضي - للغائب - مزيد ثلاثي (مصدره: إظهار) / فعل و الجملة فعلية
- (۲) للغائب - مزيد ثلاثي - معلوم - لازم / فعل مع فاعله و الجملة فعلية
- (۳) فعل ماضي - للمفرد المذكر الغائب - معلوم / فعل و الجملة فعلية
- (۴) للغائب - مزيد ثلاثي بزيادة حرف واحد - مبني / فعل و «اهتماماً» مفعوله

۴۲ - «تاركاً»:

- (۱) اسم - مفرد مذكر - اسم فاعل - نكرة / حال و منصوب
- (۲) اسم - مفرد مذكر - نكرة - معرب / حال و منصوب
- (۳) مفرد مذكر - اسم فاعل من فعل مزيد / حال و صاحبه «نوبل»
- (۴) مفرد مذكر - نكرة - معرب / حال و منصوب بالفتحة الظاهرة

■ عین المناسب في الجواب عن الأسئلة التالية (۵۰ - ۴۳):

۴۳ - عین الخطأ في ضبط حركات الكلمات:

- (۱) شاهدتُ العُمَالُ المُجْتَهِدِينَ مَسْغُولِينَ فِي الْمَصْنَعِ!
- (۲) إِنَّ تَلَفَّظَ هَذِهِ الْحُرُوفِ مَوْجُودٌ فِي اللَّهْجَاتِ الدَّارِجَةِ!
- (۳) يُسْتَخْرَجُ زَيْتٌ مِنْ كَبِدِ الْحَوْتِ لِصِنَاعَةِ مَوَادِّ التَّجْمِيلِ!
- (۴) بُنِيَ سُوْرٌ عَظِيمٌ حَوْلَ الصَّيْنِ لِتَحْمِيَةِهَا أَمَامَ هُجُومِ الْأَعْدَاءِ!

۴۴ - عین الخطأ في التعريف:

- (۱) الطين: تراب قد اختلط بالماء!
- (۲) الفضة: عنصر فلزيّ يُصنع منه السوار!
- (۳) المروص: صفة لما لا يُخَرَّبُ بسهولة!
- (۴) العظم: جزء صلب من الجسم لا ينكسر!

۴۵ - عین ما فيه اسم مثنى:

- (۱) هذا الحيوان اللبون قادر على الطيران!
- (۲) يَمُوتُ خَاسِراً مَنْ عَاشَ ذَا وَجْهَيْنِ!
- (۳) عاصمة الساسانيين كانت طيسفون!
- (۴) أنتما كينيان مروص أمام عواصف الحياة!

۴۶ - عین ما فيه الترادف:

- (۱) حوّل الإنسان الجبال و التلال إلى سهول صالحة للزراعة!
- (۲) بعد اختراعه ازدادت الحروب و كشرت آلات القتل!
- (۳) قد أصبح إنشاء الطرق و حفر الأنفاق سهلاً!
- (۴) كان غرض نوبل الوحيد إعمار الأرض!

۴۷ - عین الخطأ (عن الحروف المشبهة بالفعل):

- (۱) كَأَنَّ الْمُشْتَرِينَ مُتَرَدِّدُونَ فِي شَرَاءِ الْبَضَاعَةِ!
- (۲) لَبِثَ الْمَسَافِرُونَ وَاصِلُونَ إِلَيْنَا الْيَوْمَ!
- (۳) إِنَّ الْإِخْوَةَ مُتَعَاوِنُونَ مُعاً فِي جَمِيعِ الْأَحْوَالِ!
- (۴) إِنَّ النَّجَاحَ لَمَنْ يُوَاصِلْ عَمَلَهُ دَوَّوْباً!

۴۸ - عین «لا» النافية للجنس:

- (۱) لا تسب ما يعبد المشركون من دون الله!
- (۲) تعلّم قول لا أدري حتّى تسلم من الأخطاء و المهالك!
- (۳) لا مواطن إلّا و هو يُحِبُّ تقدّم بلاده في جميع المجالات!
- (۴) لا يمكن حلّ هذه المشكلة في يوم فهي بحاجة إلى المزيد من الوقت!

۴۹ - عین الواو الحالية:

- (۱) يجب عليكم أن لا تتهامسوا و أنتم في الصف!
- (۲) شاهدتُ الأطفال يلعبون في الحديقة نشيطين و فرحين!
- (۳) قوموا بغرس الأشجار فوالله ما عمل الناس عملاً أطيب منه!
- (۴) «أطيعوا الله و رسوله و الذين يُقيمون الصلاة و يُؤتون الزكاة راعيين»

۵۰ - عین الخطأ عن الحال:

- (۱) يجب أن يهتمّ الوالدان بتربية أولادهم صغاراً!
- (۲) سخر الأولاد المشاغبون من زميلهم ضاحكين!
- (۳) يتفاهم هذان الزوجان و يعيشان سعيدين!
- (۴) بعد المباراة ترك لاعبو فريقنا الملعب فائزاً!

دین و زندگی

۵۱- اگر دلیل عبارت قرآنی «لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ» را بخواهیم کدام عبارت شریفه ما را به آن رهنمون می‌سازد و بر کدام بخش از حدیث نبوی صحه گذاشته‌ایم؟

- (۱) «وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ» - «تَفَكَّرُوا فِي كُلِّ شَيْءٍ»
 (۲) «وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ» - «لَا تَفَكَّرُوا فِي ذَاتِ اللَّهِ»
 (۳) «وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ» - «لَا تَفَكَّرُوا فِي ذَاتِ اللَّهِ»
 (۴) «وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ» - «تَفَكَّرُوا فِي كُلِّ شَيْءٍ»

۵۲- در کدام بیت درک حضور خداوند متعال و یافتن او را در می‌یابیم؟

- (۱) دلی کز معرفت نور و صفا دید / به هر چیزی که دید، اوّل خدا دید
 (۲) ذاتِ نایافته از هستی بخش / چون تواند که بود هستی‌بخش
 (۳) ما چو ناییم و نوا در ما ز توست / ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست
 (۴) ما که باشیم ای تو ما را جان جان / تا که ما باشیم با تو در میان

۵۳- از آیه شریفه «اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ...» چه مواردی دریافت می‌گردد؟

- (الف) خداوند نور هستی است و همه موجودات عالم تکوین تنها در مرحله پیدایش وجود خود را از او می‌گیرند.
 (ب) شناخت وجود خداوند، معرفتی والا و عمیق است که در نگاه نخست مشکل ولی هدفی قابل دسترس است.
 (ج) تمام موجودات وجود خود را از او می‌گیرند و به سبب او پیدا و آشکار شده و پا به عرصه هستی می‌گذارند.
 (د) هر موجودی در حد خودش تجلی‌بخش خداوند و نشانگر حکمت، قدرت، رحمت و سایر صفات الهی است.

- (۱) «الف» و «ب» (۲) «ب» و «ج» (۳) «ج» و «د» (۴) «الف» و «د»

۵۴- اگر در قرآن می‌خوانیم: «در غسل برای مردم شفاست» به کدام مرتبه توحید معتقدیم و به چه معناست؟

- (۱) توحید در ولایت - قرآن کریم بارها تأثیر داشتن موجودات گوناگون را بیان داشته و نباید هر گونه اثر را از اشیا و یا انسان‌ها سلب کنیم.
 (۲) توحید در ربوبیت - قرآن کریم بارها تأثیر داشتن موجودات گوناگون را بیان داشته و نباید هر گونه اثر را از اشیا و یا انسان‌ها سلب کنیم.
 (۳) توحید در ولایت - قرآن کریم حق تصرف و تغییر را از آن خدا می‌داند یعنی هر چیزی یا شخصی که در مسیر و مجرای ولایت او باشد، می‌پذیرد.
 (۴) توحید در ربوبیت - قرآن کریم حق تصرف و تغییر را از آن خدا می‌داند یعنی هر چیزی یا شخصی که در مسیر و مجرای ولایت او باشد، می‌پذیرد.

۵۵- اگر بگوییم: «تصور چند خدایی صحیح نیست و جایی برای غیر باقی نگذاشته است تا آن غیر، خود را نشان دهد.» کدام عبارت قرآنی را می‌توانیم مستمسک خود قرار دهیم؟

- (۱) «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» (۲) «وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ» (۳) «وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ» (۴) «وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ»

۵۶- پس از پذیرش مالکیت خداوند، پذیرش مفهوم کدام آیه شریفه ضرورت می‌یابد و عدم اعتقاد به آن کدام شرک را به دنبال دارد؟

- (۱) «وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ» - شرک در مالکیت
 (۲) «وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ» - شرک در ولایت
 (۳) «مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدٌ» - شرک در ولایت
 (۴) «مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدٌ» - شرک در مالکیت

۵۷- آلودگی و تخریب محیط زیست و پدید آمدن جوامع بسیار فقیر در کنار جوامع بسیار ثروتمند از پیامدهای نامیمون کدام است و کدام عبارت قرآنی با آن هم‌آوایی دارد؟

- (۱) وجود مراتبی از شرک مالکیت و ربوبیت - «مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ»
 (۲) وجود مراتبی از شرک مالکیت و ربوبیت - «أَنَا رَبُّكُمْ الْأَعْلَى»
 (۳) فراموشی خداوند و عدم حضور خدا در قلب آدمی و فقدان خلوت انس با خدا - «أَنَا رَبُّكُمْ الْأَعْلَى»
 (۴) فراموشی خداوند و عدم حضور خدا در قلب آدمی و فقدان خلوت انس با خدا - «مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ»

۵۸- تعبیر قرآنی «ذَلِكْ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ» برای چه کسی به کار می‌رود و پیامبر اکرم (ص) نمی‌تواند برای چه شخصی، به دفاع برخیزد؟

(۱) «خَسِرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةَ» - «وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ»

(۲) «قَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ» - «وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ»

(۳) «خَسِرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةَ» - «أَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ»

(۴) «قَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ» - «أَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ»

۵۹- هر کدام از عبارات‌های زیر با کدام کلام قرآنی هم‌آوایی دارد؟

- متبوع دوستی نگرفتن دشمنان خدا

- خاستگاه عبودیت الهی

- پیامد رویگردانی از خدا

(۱) «تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوْتِ» - «إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَ رَبُّكُمْ» - «خَسِرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةَ»

(۲) «وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ» - «إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَ رَبُّكُمْ» - «خَسِرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةَ»

(۳) «وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ» - «هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ» - «ذَلِكْ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ»

(۴) «تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوْتِ» - «هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ» - «ذَلِكْ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ»

۶۰- در بیان امیر دل‌ها کدام فریضه الهی، مؤثر و قوام‌بخش خلوص انسان است و کدام‌یک عامل تشخیص و تمایز حق و باطل در شرایط سخت و پیچیده می‌شود؟

(۱) صلاة - علم محکم و استوار (۲) صیام - علم محکم و استوار (۳) صلاة - تقوا و صیانت از نفس (۴) صیام - تقوا و صیانت از نفس

۶۱- سخن حضرت یوسف (ع) در قبال وسوسه‌های شیطانی زلیخا در آیه شریفه «رَبِّ السَّجْنِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ ...» مؤید کدام‌یک از راه‌های تقویت اخلاص است؟

(۱) نفوذناپذیری در برابر وسوسه‌های شیطانی (۲) دستیابی و وصول به درجاتی از حکمت و دانش استوار

(۳) راز و نیاز با خداوند و کمک خواستن از او (۴) افزایش معرفت و شناخت نسبت به خداوند

۶۲- عهد و پیمانی که خداوند از فرزندان آدم گرفته است کدام است و راه‌هایی از آن چیست؟

(۱) «إِنَّمَا أَعْطَٰكُمْ بَوَاحِدَةً» - «أَنِ اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ» (۲) «أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ» - «أَنِ اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ»

(۳) «أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ» - «أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَ خِزْفَةٍ» (۴) «إِنَّمَا أَعْطَٰكُمْ بَوَاحِدَةً» - «أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَ خِزْفَةٍ»

۶۳- در داستان دزدی از باغ خرما، هنگامی که صاحب باغ می‌گوید: «گفت: کز چوب خدا این بنده‌اش / می‌زند بر پشت دیگر بنده‌اش» برای توجیه کدام موضوع، بیان گردیده است؟

(۱) تصمیم‌گیری و تفکر براساس اختیار و پذیرش عاقبت امور (۲) غیر ارادی بودن بسیاری از امور در جهان هستی

(۳) وجود قوانین حاکم بر طبیعت و تابع امور طبیعی (۴) انکار وجود اراده و اختیار انسان در انجام امور

۶۴- اگر کسی بپرسد: «اگر خداوند از قبل، سرنوشت و آینده انسان را می‌داند، پس دیگر تلاش و اراده‌اش چه نقشی در آینده‌اش دارد؟»، این نگاه از کجا سرچشمه می‌گیرد؟

(۱) این برداشت ناشی از مقایسه علل عرضی و طولی است.

(۲) گمان می‌کنند سلسله تصمیم‌ها و عوامل مختلف دیگر مؤثر است.

(۳) گمان می‌کنند علم خداوند منحصر به نتیجه پایانی فرایند است.

(۴) این برداشت ناشی از مقایسه علم خداوند با علم انسان است.

۶۵- در راستای تبیین شواهد مفهوم مندرج در آیه شریفه «قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ ...» به کدام بیت می‌توان تمسک جست؟

(۱) گر نبودی اختیار این شرم چیست؟ / این دریغ و خجلت و آزر چیست؟

(۲) هیچ‌گویی سنگ را فردا بیا / ورنیای من دهم بد را سزا؟

(۳) این که فردا این کنم یا آن کنم / خود دلیل اختیار است ای صنم

(۴) وان پشیمانی که خوردی زان بدی / ز اختیار خویش گشتی مهدی

۶۶- داستان شهید ابراهیم هادی و گفتارش که می‌گفت: «نمی‌خواهم با نوع پوشش‌م، ذهن یک جوان را مشغول کنم» درباره چه موضوعی است؟

- (۱) کسانی که زندگی دنیا و تجملات آن را بخواهند، حاصل کارهایشان را در همین دنیا به دست می‌آورند.
- (۲) انسان مؤمن در لحظات حساس همیشه در معرض امتحان و آزمایش الهی است.
- (۳) خداوند از دریچه لطف و رحمت به بندگان خویش نظر می‌کند.
- (۴) انسان مؤمن لحظه لحظه گفتار و کردار خود را در معرض ابتلاء الهی می‌داند.

۶۷- چرا راه بازگشت به روی انسان گناهکار باز است و کدام عبارت قرآنی آن را مدلل می‌سازد؟

- (۱) همه بندگان اذن استفاده از امکانات داده شده از سوی خداوند را دارند - «مَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا»
- (۲) سخت‌گیری خداوند به هیچ وجه به قصد انتقام‌گیری نیست - «مَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا»
- (۳) سخت‌گیری خداوند به هیچ وجه به قصد انتقام‌گیری نیست - «مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ مَثَالٍهَا»
- (۴) همه بندگان اذن استفاده از امکانات داده شده از سوی خداوند را دارند - «مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ مَثَالٍهَا»

۶۸- عبارات قرآنی «و عطاى پروردگار [از کسی] منع نشده است» و «از آن راه که نمی‌دانند» به ترتیب مؤید کدام سنت لایتنغیر الهی است؟

- (۱) توفیق الهی - ابتلاء و امتحان الهی
- (۲) سنت امداد - املاء و استدراج
- (۳) سنت امداد - ابتلاء و امتحان الهی
- (۴) توفیق الهی - املاء و استدراج

۶۹- به فرموده امیر دل‌ها: «چه بسا احسان پیاپی خدا، کسی را گرفتار کند...» قرار گرفتن شخص در دایره کدام سنت الهی است و کدام عبارت شریفه با آن هم‌آوایی دارد؟

- (۱) ابتلاء و امتحان - «أُمْلِ لَهُمْ إِنْ كِيدَى مَتِينٌ»
- (۲) ابتلاء و امتحان - «نَبْلُوكُمْ بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً»
- (۳) املاء و استدراج - «نَبْلُوكُمْ بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً»
- (۴) املاء و استدراج - «أُمْلِ لَهُمْ إِنْ كِيدَى مَتِينٌ»

۷۰- مفاهیم «مشمول رحمت گسترده الهی شدن افراد محسن و فاجر» و «مدعیان ایمان» به ترتیب مؤید کدام یک از سنت‌های الهی است؟

- (۱) امداد عام الهی - امداد خاص الهی
- (۲) امداد عام الهی - سنت ابتلاء و آزمایش الهی
- (۳) سبقت رحمت بر غضب - سنت ابتلاء و آزمایش الهی
- (۴) سبقت رحمت بر غضب - امداد خاص الهی

۷۱- بنابر تعالیم دینی «صدقه و صلۀ رحم» و «برطرف کردن اندوه و غصۀ دیگران» به ترتیب چه چیز را به دنبال دارد و در کلام قرآن کریم نزول برکات الهی تابع چیست؟

- (۱) طول عمر - بهبود زندگی - «آمَنُوا وَ اتَّقُوا»
- (۲) طول عمر - بهبود زندگی - «وَ الَّذِينَ جَاهَدُوا»
- (۳) افزایش عمر - اجابت دعا - «وَ الَّذِينَ جَاهَدُوا»
- (۴) افزایش عمر - اجابت دعا - «آمَنُوا وَ اتَّقُوا»

۷۲- آن‌جا که امام باقر (ع) می‌فرماید: «هیچ چیز مانند گناه دل را فاسد نمی‌کند...» کدام موضوع از پیامدهای گناه مورد نظر است و کدام مورد از پرتگاه‌های خطرناک سقوط در وادی گمراهی است؟

- (۱) سلب توفیق - توجیه گناه
- (۲) سلب توفیق - تکرار گناه
- (۳) قساوت قلب - توجیه گناه
- (۴) قساوت قلب - تکرار گناه

۷۳- در بیان قرآن کریم سرنوشت شوم «لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ» شامل حال چه کسانی می‌شود و مؤید کدام موضوع است؟

- (۱) «إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ...» - فکر گناه
- (۲) «إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ...» - کتمان گناه
- (۳) «السَّوْءُ أَنْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ...» - فکر گناه
- (۴) «السَّوْءُ أَنْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ...» - کتمان گناه

۷۴- بیت «رسد آدمی به جایی که به جز خدا نبیند / بنگر که تا چه حد است مکان آدمیت» بیش از هر چیز مؤید کدام ویژگی انسان است و قطعیت رستگاری در کلام قرآن تابع چیست؟

- (۱) قوه عقل - الهام بدی‌ها و خوبی‌ها به انسان‌ها
- (۲) قوه اختیار - الهام بدی‌ها و خوبی‌ها به انسان‌ها
- (۳) قوه عقل - تزکیه کردن نفس از آلودگی‌ها
- (۴) قوه اختیار - تزکیه کردن نفس از آلودگی‌ها

۷۵- در بیان قرآن کریم چه کسانی وارث وعده‌های زیبای خداوند هستند و کدام یک از مراحل بهشت را برای ابد به ارث می‌برند؟

- (۱) مؤمنان - دارالسلام
- (۲) مسلمانان - دارالسلام
- (۳) مسلمانان - فردوس
- (۴) مؤمنان - فردوس

PART A: Grammar and Vocabulary

Directions: Questions 76-87 are incomplete sentences. Beneath each sentence you will see four words or phrases, marked (1), (2), (3), and (4). Choose the one word or phrase that best completes the sentence. Then mark your answer sheet.

- 76- The footballer took drugs before the match, has been banned from playing again since it was against the rules.
1) whom 2) who 3) which 4) whose
- 77- Wind speed reached ninety miles an hour in some places; roads by fallen trees and electricity lines were brought down, leaving thousands of homes without electricity.
1) blocked 2) had blocked 3) has blocked 4) were blocked
- 78- Emma, you know how I feel about you. I've told you many times, ?
1) have I 2) am I 3) haven't I 4) didn't I
- 79- A little boy was passing the street when he heard a dog barking from a hole. So, he called the firefighters, and the dog had fallen down into the hole was rescued by firefighters.
1) whom 2) whom 3) which 4) whose
- 80- The king's position was now so strong that foreign states began to show their to him.
1) respect 2) imagination 3) addition 4) product
- 81- I've been really busy these days and I feel very tired, so I'm trying to my work so that I can have a couple of days off next week.
1) combine 2) affect 3) contain 4) arrange
- 82- It's just the second time I'm coming to this restaurant. I don't know anything about its sandwiches, but I can the chicken in mushroom sauce – it's delicious.
1) suppose 2) recommend 3) wonder 4) enter
- 83- This book is very useful; It provides students with the language and skills they will need in their professional lives.
1) communicative 2) harmful 3) containing 4) increasing
- 84- Our last worker left the office. Yesterday, we interviewed lots of people and now we are trying to a list of suitable people for the job.
1) take 2) borrow 3) compile 4) lend
- 85- He burst into tears, begging her to him and swearing to pay back everything he had stolen.
1) forget 2) forgive 3) admire 4) publish
- 86- It is not just the routine life and what happens in daily life, dreams also can be a rich source of for an artist.
1) inspiration 2) education 3) communication 4) claim
- 87- At the young age of twelve, Ben Franklin wanted to something that would make him swim faster.
1) work 2) weave 3) pass 4) invent

PART B: Cloze Test

Directions: Questions 88-92 are related to the following passage. Read the passage and decide which choice, (1), (2), (3), or (4), best fits each space. Then mark your answer sheet.

One day I was travelling on a local bus. A lady ...88... seemed to be from a far village got on the bus with three young kids and lots of luggage. She was new to the city and she didn't know where exactly her bus stop was. The driver told her, "I'll tell you when your stop arrives. Don't worry." The bus kept running. People were getting on and off the bus. Finally, the bus reached her bus stop. The driver called her ...89... and helped her get off the bus. The kids started running to the street and the lady ...90... at her children, "Don't go to the road." Then she turned to the driver and said, "you're a very good person, thank you." He looked confused and ...91... started flowing down his cheeks. He said, "I have been doing like this for past 30 years. Nobody has complimented me till now. I thought I ...92... completely." From that day I started complementing people whenever a job is done with a lot of love and compassion.

88- 1) whom	2) who	3) whose	4) which
89- 1) respectfully	2) angrily	3) commonly	4) repeatedly
90- 1) received	2) wondered	3) counted	4) shouted
91- 1) lights	2) microbes	3) tears	4) sweats
92- 1) forgot	2) had forgotten	3) have forgotten	4) was forgotten

PART C: Reading Comprehension

Directions: In this part of the test, you will read two passages. Each passage is followed by four questions. Answer the questions by choosing the best choice, (1), (2), (3), or (4). Then mark your answer sheet.

Passage 1:

Many years ago, I moved from the city to the country. One of the first things I did was to make a large vegetable garden. It was hard work to change the grassy area to a fine garden. Imagine how much work it must have been for the early pioneer families to break the land by hand. I planted a full garden that first year – everything from root vegetables like carrots and beets to green beans, corn, tomatoes, zucchini, acorn squash, and melons. A root vegetable means that we eat the root of the plant that grows in the soil instead of the part that grows above ground.

My best friends Fritz and Heidi, both German shepherd dogs, loved to play out in the country. They enjoyed discovering all the new sniffs of rabbit trails and deer. A garden was something new to the dogs. At gardening time Heidi preferred to go exploring but Fritz would stay close to me and help.

Once in a while I would find a cucumber at the side of the garden with dog teeth marks in it. Who do you think tasted the cucumbers? Since Heidi didn't stay near the garden, it must have been Fritz!

One day Fritz went into the garden. He sniffed among the leaves of the melon vines (the plant which grows along the ground) growing close to the ground. Why? He had discovered ripe melons by their smell! Knowing when melons are just right to pick is very hard for humans. But Fritz knew the exact right time to pick each melon in the garden. From then on, Fritz was my best garden helper even if he did sometimes eat the cucumbers.

93- Pioneer families had a hard time gardening because

1) they didn't know how to plant a garden	2) they had to break the land
3) there wasn't enough rain	4) their dogs didn't know how to help

94- What kind of dogs are Fritz and Heidi?

1) German shepherds	2) Labrador retrievers
3) German shorthaired pointers	4) Australian shepherds

95- Where do the melons grow?

1) on trees	2) below the ground	3) on stalks	4) on vines

96- The pronoun "their" in line 13 refers to

1) ripe melons	2) dogs	3) humans	4) smells

Passage 2:

Everybody wants to make a good impression when they meet someone for the first time, but did you know that 80% of the impression you give comes not from the words you say but from your body language? Following these tips will help you to feel more confident and able to create a positive impact when meeting strangers.

1- Make eye contact, but don't stare. Too much eye contact may seem aggressive or suggest romantic interest. Not enough eye contact, on the other hand, might make you seem unconfident or uninterested. Something in the middle will indicate that you are interested and relaxed. If you are in a group of several people, shift your eye contact between the people you are with since this will show respect for everybody in the group.

2- smile, but not too much. A smile can make you look more warm, friendly and confident even when you're feeling nervous. Smile when you're introduced to someone, but don't keep a smile on your face permanently or you'll seem insincere. If smiling feels unnatural to you, just relax your facial muscles, but it will also help you to feel it. Laugh when someone makes a joke, but avoid laughing at your own jokes, otherwise people understand you seem nervous.

3- Use your hands more confidently. Instead of fidgeting with your hands, use them to add emphasis to what you are saying. Exaggerated hand movements, however, might make you seem nervous or uncontrolled.

Remember that improving your body language will not only increase your attractiveness, but it will also make you feel more positive. However, it needs to be taken one step at a time. Attempting to change all your habits at once might feel overwhelming.

97- All the following are FALSE about the passage, EXCEPT

- 1) eighty percent of the impression that people give to others comes from the words they say
- 2) exaggerated hand movements make people seem funny
- 3) when people speak to others, they should smile and laugh as much as they can
- 4) eye contact is a good sign of body language, but staring is not

98- What is the best substitute for the word "understand" in line 14?

- 1) figure out
- 2) boost
- 3) appreciate
- 4) suppose

99- According to the passage, what do you think the word "stare" in line 5 means?

- 1) to make a lot of small movements with your hands
- 2) to give pieces of advice
- 3) to look at someone for a long time
- 4) to feel too positive about something

100- What does the word "this" in line 8 refer to?

- 1) Being interested in the topic of speaking
- 2) Being in a group of people
- 3) Smiling to people
- 4) Shifting eye contact

دفترچه شماره ۲

آزمون شماره ۱۴

جمعه ۱۴۰۰/۱۰/۲۴

آزمون‌های سراسر گاج

گزینه درستی را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰

آزمون اختصاصی

پایه دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سوالاتی که باید پاسخ دهید: ۱۳۰	مدت پاسخگویی: ۱۴۰ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون اختصاصی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سوالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
			از	تا	
۱	ریاضی و آمار ۳	۲۰	۱۰۱	۱۲۰	۳۰ دقیقه
۲	علوم و فنون ادبی ۳	۲۰	۱۲۱	۱۴۰	۲۰ دقیقه
۳	زبان عربی (اختصاصی)	۱۰	۱۴۱	۱۵۰	۱۰ دقیقه
۴	تاریخ ۳	۲۰	۱۵۱	۱۷۰	۲۰ دقیقه
۵	جغرافیا ۳	۲۰	۱۷۱	۱۹۰	۲۰ دقیقه
۶	جامعه‌شناسی ۳	۲۰	۱۹۱	۲۱۰	۲۰ دقیقه
۷	فلسفه ۲	۲۰	۲۱۱	۲۳۰	۲۰ دقیقه

ریاضیات

۱۰۱- با ارقام ۰، ۱، ۳، ۴، ۵، ۷، ۹ چند عدد چهاررقمی زوج و با ارقام متمایز می توان ساخت؟

- (۱) ۲۲۰ (۲) ۲۴۰ (۳) ۲۶۰ (۴) ۲۸۰

۱۰۲- با حروف کلمه «جهانگردی» چند جایگشت شش حرفی می توان ساخت که همه آن ها به «گردی» ختم شوند؟

- (۱) ۱۲ (۲) ۴۸ (۳) ۹۶ (۴) ۱۲۰

۱۰۳- با استفاده از ارقام عدد ۴۵۷۲۴۴ چند جایگشت می توان ساخت. به طوری که ارقام ۴ یک در میان قرار گیرند؟

- (۱) ۶ (۲) ۱۲ (۳) ۱۸ (۴) ۲۴

۱۰۴- از میان شش کتاب مختلف، به چند طریق می توانیم چهار کتاب را در یک قفسه کنار هم بچینیم؟

- (۱) ۱۵ (۲) ۱۲۰ (۳) ۲۴۰ (۴) ۳۶۰

۱۰۵- در جلسه ای ۵ کارمند بخش حقوقی و ۷ کارمند بخش بازاریابی یک شرکت حضور دارند. اگر بخواهیم از بین آن ها ۳ نفر را انتخاب کنیم، این

کار به چند طریق امکان پذیر است. به طوری که تعداد افراد بخش حقوقی بیشتر باشد؟

- (۱) ۷۰ (۲) ۷۵ (۳) ۸۰ (۴) ۸۵

۱۰۶- دو عدد به تصادف از مجموعه $\{1, 2, 3, \dots, 10\}$ انتخاب می کنیم، پیشامدهای A، B و C به صورت زیر تعریف می شوند، کدام گزینه درست است؟

• پیشامد A: مجموع دو عدد انتخابی فرد باشد.

• پیشامد B: عدد ۳ انتخاب شود.

• پیشامد C: مجموع دو عدد انتخابی ۱۰ شود.

(۱) اگر B رخ دهد، آن گاه A رخ می دهد.

(۳) اگر C رخ دهد، آن گاه A رخ نمی دهد.

(۲) اگر B رخ دهد و C رخ ندهد، آن گاه A رخ می دهد.

(۴) اگر حداقل یکی از پیشامدهای A یا B رخ دهد، آن گاه C رخ نمی دهد.

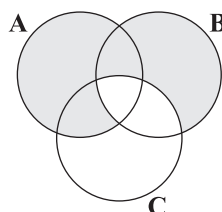
۱۰۷- قسمت رنگی شکل مقابل، کدام مجموعه را نشان می دهد؟

(۱) $(A \cup B) - C$

(۲) $A \cup (B - C)$

(۳) $(A - C) \cup (B - C)$

(۴) $(A - B) \cup (B - C)$

۱۰۸- اگر A و B دو پیشامد ناسازگار باشند، حاصل $1 - P(A \cap B) - P(B)$ برابر کدام است؟

- (۱) $P(A')$ (۲) $P(A)$ (۳) $P(B')$ (۴) $P(B)$

۱۰۹- احتمال آن که از بین ۴ فرزند یک خانواده حداقل ۲ نفر آن ها در یک فصل به دنیا آمده باشند، چقدر است؟

- (۱) $\frac{27}{32}$ (۲) $\frac{29}{32}$ (۳) $\frac{27}{64}$ (۴) $\frac{29}{64}$

۱۱۰- دو سکه را پرتاب می کنیم. اگر هر دو سکه رو بیایند، یک تاس می اندازیم. در غیر این صورت سکه دیگری می اندازیم. فضای نمونه ای این

آزمایش تصادفی چند عضو دارد؟

- (۱) ۶ (۲) ۱۲ (۳) ۱۶ (۴) ۱۸

۱۱۱- در آزمایش پرتاب دو تاس پیشامد آن که «تفاضل اعداد ظاهر شده حداکثر ۲ باشد»، چند عضو دارد؟

- (۱) ۱۸ (۲) ۲۰ (۳) ۲۴ (۴) ۲۶

۱۱۲- از جعبه ای شامل ۵ توپ قرمز و ۷ توپ سبز، سه توپ به تصادف خارج می کنیم، احتمال این که در بین توپ های خارج شده توپ قرمز وجود

داشته باشد، چقدر است؟

- (۱) $\frac{37}{44}$ (۲) $\frac{39}{44}$ (۳) $\frac{17}{22}$ (۴) $\frac{19}{22}$

۱۱۳- با کدام احتمال در پرتاب ۳ تاس حداقل یک بار عدد ۴ ظاهر می شود؟

- (۱) $\frac{13}{36}$ (۲) $\frac{19}{36}$ (۳) $\frac{89}{216}$ (۴) $\frac{91}{216}$

۱۱۴- هر یک از توضیحات زیر به ترتیب مربوط به کدام گام از گام های چرخه آمار در حل مسائل است؟

الف) گزارش نتایج متناسب با اهداف کار
ب) یافتن راهی برای رسیدن به پاسخ

- (۱) سوم - چهارم (۲) پنجم - دوم (۳) چهارم - دوم (۴) سوم - پنجم

۱۲۵- کدام عبارت، معرّف سردبیر روزنامه «مجلس» در دوران بیداری است؟

- (۱) او در روزنامه‌اش، به افشاگری اعمال پلید و مقاصد شوم رجال خائن زمان پرداخت و در نهایت به دستور رضاخان ترور شد.
- (۲) در دوره هفتم مجلس نماینده مردم شد و در نهایت جانفش را در راه آزادی فدا کرد.
- (۳) وی در قصیده بیش‌تر از قالب‌های دیگر طبع‌آزمایی کرده و مضامین وطنی، سیاسی و اجتماعی در شعرش آشکارتر است.
- (۴) جایگاه خانوادگی و تفکرات شخصی او، مانع از آن می‌شود که وی در ردیف شاعران آزادی‌خواه مشروطه قرار گیرد.

۱۲۶- همه گزینیه‌ها سروده شاعران دوره مشروطه‌اند؛ به جز

- (۱) هوای خود چو نهادم، رضای او چو گزیدم
- (۲) از خون جوانان وطن لاله دمیده
- (۳) داد معشوقه به عاشق پیغام
- (۴) غلغلی انداختی در شهر تهران، ای قلم

۱۲۷- در کدام گزینه به نام اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایش‌نامه فارسی پرداخت، اشاره شده است؟

- (۱) میرزا آقا تبریزی
- (۲) ناظم‌الاسلام کرمانی
- (۳) میرزا حسن خان بدیع
- (۴) محمدباقر میرزا خسروی

۱۲۸- همه گزینیه‌ها دربردارنده مضامین محوری دوره بیداری‌اند؛ به جز

- (۱) چو زن تعلیم دید و دانش آموخت
- (۲) مرا وطن چو شد آن‌جا که یار من آنجاست
- (۳) هر وقت ز آشیانه خود یاد می‌کنم
- (۴) ملکی کو راست عدل و قانون در دست

۱۲۹- کدام گزینه با بیت «در وحشتی بماند که تن را گمان نبود / جان رفت جانبی که بدان جا گمان نرفت» هم وزن است؟

- (۱) از شاه صفی گشت مزین چو سریر
- (۲) پیری رسید و داریم رو سوی کودکی باز
- (۳) نتواندم به عشوه جهان کرد رهزنی
- (۴) از جاده منه پای برون در ره مقصود

۱۳۰- کدام گزینه بر وزن بیت «مژه‌ام از سرشک دجله فشاند / آستینم ز گریه جیحون شد» سروده شده است؟

- (۱) تن مرده که بر او برگذری
- (۲) گل به سلام چمن آمد بهار
- (۳) هر چه نسیه است مقبلان را عیش
- (۴) خون شد دل من ندیده کامی

۱۳۱- در کدام بیت، اختیار «بلند تلفظ کردن مصوّت کوتاه» وجود ندارد؟

- (۱) عشق از جهان بریدن و از جان گذشتن است
- (۲) از زخم عشق در بن هر سنگ کشته‌ای است
- (۳) مرغان دشت را ز غم دل جراحت است
- (۴) راه وفا ز تفرقه عشق بسته شد

۱۳۲- در کدام گزینه بیشتر از اختیار «حذف همزه» استفاده شده است؟

- (۱) سحر به کشتنم از در درآمدی سرمست
- (۲) از صفای سینه‌ام چشم جهان آورد آب
- (۳) از بس که ملایم‌صفت افتاده هوایش
- (۴) دل می‌چکد از چشم چون ابر اگر گریم

۱۳۳- در ابیات زیر، چند بار از «اختیارات زبانی» استفاده شده است؟

- «امشب از پیش من شیفته‌دل دور مرو
- دیگری از نظرم گر برود باکی نیست
- خانه ما چو بهشت است به رخسار تو حور
- نور چشم منی، ای چشم مرا نور، مرو
- تو، که معشوقی و محبوبی و منظور، مرو
- زین بهشت، ار بتوانی، مرو، ای حور، مرو»

۱۳۴- وزن کدام بیت را نمی‌توان به دو صورت رکن‌بندی کرد؟

- (۱) سرسبزی دل، به زهر، درد است
- (۲) در بردن جان، مرگ شتابان و تو غافل
- (۳) اوست مجنون ز مردم ای عاقل
- (۴) باشد توانگری نه همین جمع ملک و مال

۱۳۵- در کدام بیت، از «اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت‌ها» بیشتر استفاده شده است؟

- (۱) ای کاشکی غم تو نصیب دلم شدی
- (۲) تو ز ما فارغی و حلقه به گوشان درت
- (۳) یکی پیمانه خورده از می صاف
- (۴) دزدیده چون جان می‌روی اندر میان جان من

۱۳۶- اگر بخواهیم ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «پارادوکس - تلمیح - مراعات‌نظیر - تضاد» مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

- (الف) همه شب‌های جهان روز کند طلعت او
(ب) هر غمی را فرجی هست ولیکن ترسم
(ج) عهد پیمان‌شکنی با من مسکین دارد
(د) گر فراق نکشد جان به وصال بدهم
(ه) دیگری گر همه احسان کند از من بخل است
- (۱) ه - د - ب - الف (۲) ج - ب - الف - د (۳) ه - ج - د - الف (۴) ج - الف - ب - د

۱۳۷- در کدام بیت شاعر یک بار از آرایه «لف و نشر» استفاده کرده است؟

- (۱) نونهال قامتش را لطف و خوبی برگ و بر
- (۲) ای در خجالت رخ و زلف تو، روز و شب
- (۳) خورشیدجبین و چهره همچون ماه
- (۴) حسرت برم از مرغ اسیری که ز تقدیر

۱۳۸- در کدام بیت، شاعر «متناقض‌نما» را آرایه سخن خود ساخته است؟

- (۱) هر که میرد به حقیقت بود آن کشته دوست
- (۲) هر که در راه تو شد کشته نباشد مرده
- (۳) می‌کند راه خرد در شب سودای تو گم
- (۴) به سر کوی غمت خاک دوانند مرا

۱۳۹- در کدام گزینه آرایه «تضمین» وجود دارد؟

- (۱) حافظا چشمه اشراق تو جاویدانی است
- (۲) خواهم ز روزگار چو گوید جواب من
- (۳) ای فیض تتبع کن طرز غزلش چون نیست
- (۴) شعر من بگذار و بگذر زین حدیث

۱۴۰- اگر بخواهیم ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «تلمیح - نشر - تناقض - تضاد» مرتب کنیم کدام گزینه درست است؟

- (الف) هزار جان گرامی فدای یک نفسش
(ب) زمانه موسم طوفان نوح را ماند
(ج) ز غفلت عین ادبار است اقبال خودآریان
(د) چون صد هزار در در سمع و بصر تو داری
(ه) دندان و لب چو سین و میمش
(و) گرفتم نیست در پیراهن من چاک رسوایی
- (۱) و - ه - الف - ب (۲) ب - د - ج - ه (۳) ب - د - الف - ج (۴) و - ه - ج - الف

روسرخ عشق، رنگ زرد است
درد تو سبک‌خیز و، تو را خواب‌گران است
که به زنجیر فکرها بند است
بر دادن است هر که توانا، توانگر است

تا با غم تو خاطر خود شاد کردمی
گوش آید به در، منتظر فرمانند
شده زان صوفی صافی ز اوصاف
سرو خرامان منی ای رونق بستان من

گر چو صبحش نظر بر همه آفاق آید
پیش از آنم بکشد زهر که تریاق آید
نیست آید که او با سر میثاق آید
تو گرو بردی اگر جفت و اگر طاق آید
وز تو مطبوع بود گر همه احراق آید

پرنیان پیکرش را ناز و خوبی، پود و تار
وی در حمایت لب و چشم تو شهد و سم
می‌گون لبی و چشم چو مستان داری
خال و خط مشکین تو اش دانه و دام است

سخن است این که به شمشیر قضا می‌میرد
زنده آن است که در کوی شما می‌میرد
که چراغ خرد از باد هوا می‌میرد
نفس بیچاره چه داند که چرا می‌میرد؟

تا ابد آب از این چشمه روان خواهد بود
یک ره «نعم» کند نکند «لا» کند همی
شعری که بود مختار الا غزل حافظ
بشنو از نی چون حکایت می‌کند

که رهگذر نفسش زان لب و دهن دارد
که غرقه است جهانی ز نام و رنگ در آب
که دایم دیده طaos در دنبال می‌باشد
یک دامنی از آن در در کار کور و کر کن
این نادره بین که جز شکر نیست
ز مشت خون خود چون گرگ تهمت را دهن بندم

زبان عربی (اختصاصی)

■ عَيْنِ الْأَصَحِّ وَالْأَدَقِّ فِي الْجَوَابِ لِلترجمة من أو إلى العربية (١٤٥ - ١٤١):

۱۴۱- «قد أفلح المؤمنون الذين هم في صلاتهم خاشعون»:

- (۱) بی‌گمان مؤمنانی رستگار هستند که در نمازشان خاشع‌اند!
- (۲) مؤمنانی رستگار شده‌اند که در نمازهایشان خاشع و فروتن هستند!
- (۳) به راستی مؤمنان رستگارترین هستند، آنان که در نمازشان فروتن‌اند!
- (۴) قطعاً ایمان‌آوردگان رستگار شده‌اند، کسانی که در نمازشان فروتن هستند!

۱۴۲- «من يواصل عمله مُجَدِّدًا دُوبًا ولا يَهِنُ أمام الصعوبات فهو أهل للتَّجَاح»:

- (۱) هر که کارش را با جدیت و با پشتکار ادامه دهد و در برابر سختی‌ها سست نشود، او شایسته موفقیت است!
- (۲) هر کس در کار خود با جدیت و پشتکار باشد و در برابر دشواری‌ها تسلیم نشود، قطعاً از انسان‌های موفق است!
- (۳) تنها کسی لیاقت موفق شدن دارد که کارش را با جدیت و پشتکار ادامه می‌دهد و در مقابل سختی سست نمی‌شود!
- (۴) آن‌که کار خود را جدی و با پشتکار ادامه می‌دهد و به خاطر سختی‌ها سست نمی‌شود، قطعاً برای موفقیت اهلیت دارد!

۱۴۳- «لا عاقل يفخر بنسبه لأنه يعلم أن قيمة كل إنسان بما اكتسبه من أدب و عقل»:

- (۱) عاقل هیچ‌گاه به اصل و نسب نمی‌بالد، زیرا می‌داند که ارزش آدمی تنها به ادب و خردی است که آن را به دست آورده است!
- (۲) هیچ خردمندی به اصل و نسب نمی‌بالد، زیرا می‌داند که ارزش هر انسانی به آن‌چه از ادب و خرد به دست آورده است، می‌باشد!
- (۳) هیچ عاقلی به دودمان خود افتخار نمی‌کند، چون دانسته است که ارزش انسان به چیزی است که از ادب و عقل به دست آورده است!
- (۴) عاقل هرگز به اصل و نسب خود افتخار نمی‌کند، زیرا می‌داند که هر انسانی به اندازه‌ای که از ادب و عقل به دست آورده، ارزشمند است!

۱۴۴- عَيْنِ الْخَطَأِ:

- (۱) يُمنَع استخدام المواد الكيميائية في الحروب! به کارگیری مواد شیمیایی در جنگ‌ها منع می‌شود!
- (۲) أُصيب نوبل بخيبة الأمل لما لُقِّب بتاجر الموت! نوبل زمانی‌که تاجر مرگ لقب گرفت، دچار ناامیدی شد!
- (۳) كان شق القنوات عملاً صعباً قبل اختراع الديناميت! شکافتن کانال‌ها قبل از اختراع دینامیت، از سخت‌ترین کارها بود!
- (۴) نعوذ بك يا رب من الزلزل و سبات عقولنا! پروردگارا! از لغزش و به خواب رفتن عقل‌هایمان به تو پناه می‌آوریم!

۱۴۵- «خَفَّاشٌ تنها پستانداری است که می‌تواند پرواز کند!»: عَيْنِ الصَّحِيحِ:

- (۱) الخَفَّاش هو اللبون الذي يَقْدِر أن يطير وحده!
- (۲) الخَفَّاش هو اللبون الوحيد الذي يَقْدِر على الطيران!
- (۳) إِنَّمَا اللبون الذي إِسْتِطَاع أن يطير هو الخَفَّاش!
- (۴) الخَفَّاش لبون وحيد و هو يَقْدِر أن يطير!

■ عَيْنِ الْمُنَاسِبِ فِي الْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (١٥٠ - ١٤٦):

۱۴۶- «إِنَّ النَّفْسَ لِأَمَّارَةٍ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي»؛ عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ:

- (۱) النفس: اسم - مفرد مذکر (جمعه: أنفُس) - معرّف بـأل / اسم «إِنَّ» و مرفوع
- (۲) أمارة: مفرد مذکر - اسم فاعل - نكرة / جاز و مجرور و خبر «إِنَّ» المشبهة بالفعل
- (۳) السوء: اسم - مفرد مذکر - معرّف بـأل - معرب / مجرور بحرف الجرّ بـاء و علامة جرّ الكسرة
- (۴) ربّ: اسم - مفرد مذکر - معرفة بالعلميّة - معرب / فاعل لفعل «رَحِمَ» و ضمير الباء مضاف إليه

۱۴۷- ما هي الحشرة التي تَهْجُمُ الْأَرْضِي الزراعيّة و تُقْضِمُ المحاصيل و تَقْفِزُ متراً واحداً؟

- (۱) الذباب (۲) الفأر (۳) الجراد (۴) النحل

۱۴۸- «من أذنب ، دخل النار باكباً!»: عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي صِيَاغَةِ الْحَالِ جُمْلَةً:

- (۱) ضاحكاً (۲) و هو ضاحكاً (۳) هو ضاحك (۴) و هو يضحك

۱۴۹- عَيْنِ مَا لَيْسَتْ فِيهِ «لا» النافية للجنس:

- (۱) عندما لا علم لك بموضوع فالزم الصمت!
- (۲) سَتَعْلَقُ أبواب المدرسة عندما لا طالب فيها!
- (۳) لا تنس ذكر الله عند الأكل حتّى تكون فيه البركة!
- (۴) الكتاب الذي لا جديد فيه ليس يجدر بالقراءة و النقد!

۱۵۰- عَيْنِ الْخَطَأِ عَنِ إِعْرَابِ مَا تَحْتَهُ خَطَأً:

- (۱) لَيْتَ جوائز السلام تُعْطَى لمن هو أهل لها! صفة
- (۲) لن يُضَيِّعَ الله أجر من أحسن عملاً! مفعول به و منصوب
- (۳) من أراد إرضاء الناس جميعاً عاش حزيناً! حال و منصوب
- (۴) ماتَ الَّذِي اكتسب ثروة هائلة من اختراع آلات القتل! فاعل

تاریخ

۱۵۱- کدام گزینه، از ویژگی‌های برجسته تاریخ‌نگاری معاصر در ایران نبود؟

- (۱) توجه به برخی جنبه‌های سیاسی، نظامی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی حیات انسانی
 - (۲) بی‌توجهی به علل و نتایج رویدادها و تحولات تاریخی
 - (۳) بهره‌برداری از منابع و اسناد و مدارک معتبر و گزینش و نقد آنها
 - (۴) تأکید بر ساده‌نویسی و پرهیز از مصنوع و متکلف‌نویسی
- ۱۵۲- کدام موارد زیر، جزء اسناد تاریخی به حساب می‌آیند؟

- (الف) وقایع‌نگاری‌های روزانه
(ب) مکاتبات حکومتی
(ج) نامه‌های شخصی
(د) گزارش‌های اقتصادی و فرهنگی
(ه) متون فقهی و کلامی

- (۱) الف - ب - ه (۲) ب - ج - د (۳) الف - ب - د (۴) الف - ج - ه

۱۵۳- عمده‌ترین گونه‌های منابع پژوهش در دوره معاصر تاریخ ایران کدام‌اند؟

- (۱) کتاب‌ها - سفرنامه‌ها - اسناد - بناها، وسایل و ابزارها
(۲) کتاب‌ها - متون ادبی - اسناد - سفرنامه‌ها
(۳) کتاب‌ها - نشریات - اسناد - بناها، وسایل و ابزارها
(۴) کتاب‌ها - متون ادبی - نشریات - زندگی‌نامه‌ها

۱۵۴- کدام گزینه، از عوامل «رونق اقتصادی ایران» در دوره حکومت کریم‌خان زند بوده است؟

- (۱) افزایش مالیات‌ها
(۲) فتوحات نظامی در مناطق حاصل‌خیز قفقاز و بین‌النهرین
(۳) آرامش و ثبات سیاسی نسبی
(۴) امضای قرارداد بازرگانی با فرانسه و انگلستان

۱۵۵- کدام عامل سبب کاهش مناسبات سیاسی و اقتصادی ایران با جهان خارج در دوران افشاریه و زندیه بود؟

- (۱) درگیری‌های داخلی و بی‌ثباتی سیاسی
(۲) تشدید نبرد بین اروپا و عثمانی
(۳) تمایل نداشتن کشورهای خارجی به برقراری رابطه با ایران
(۴) مخالفت حاکمان ایران با خواسته‌های استعماری کشورهای غربی

۱۵۶- کدام گزینه درباره «فتحعلی‌خان قاجار» درست است؟

- (۱) رئیس ایل قاجار و از مدعیان حکومت پس از مرگ نادر بود.
(۲) سومین پادشاه سلسله قاجاریه بود که زمانی نسبتاً طولانی سلطنت کرد.
(۳) پس از مرگ وی، پسرش به عنوان گروگان در شیراز نگهداری شد.
(۴) پس از فرار تهماسب دوم از اصفهان، به همراه نادر به او پیوست.

۱۵۷- چرا الیور کرامول، مدتی پس از برانداختن نظام پادشاهی انگلستان در قرن هفدهم، مجلس این کشور را منحل کرد؟

- (۱) مجلس خواستار بازگشت به نظام پادشاهی شد.
(۲) مجلس انگلستان، ریاست جمهوری کرامول را نپذیرفت.
(۳) کرامول به دلایل مذهبی با مجلس درگیر شد.
(۴) جنگ علیه اسپانیا و فرانسه با مخالفت مجلس مواجه شد.

۱۵۸- کدام شاه قاجار، پس از مرگ پدرش با درایت میرزا تقی‌خان فراهانی بر تخت شاهی نشست؟

- (۱) ناصرالدین شاه (۲) محمد شاه (۳) فتحعلی شاه (۴) آقامحمدخان

۱۵۹- کدامیک از تحولات زیر، در دوره سلطنت «فتحعلی شاه قاجار» به وقوع پیوست؟

- (۱) تنش‌هایی میان دو کشور ایران و عثمانی بروز کرد.
(۲) قائم‌مقام فراهانی، از مقام وزارت برکنار و کشته شد.
(۳) دولت انگلیس از حاکم نافرمان هرات و دیگر امیران شورشی افغان، حمایت کرد.
(۴) امتیاز تأسیس یک واحد نظامی حرفه‌ای با عنوان بریگاد قزاق به روسیه واگذار شد.

۱۶۰- کدام عبارت‌ها، درباره «بریگاد قزاق»، از مهم‌ترین نیروهای نظامی ایران در دوره قاجار به درستی بیان شده‌اند؟

- (الف) در حفظ مرزها و مقابله با هجوم خارجی، کارایی زیادی از خود نشان داد.
(ب) با تلاش میرزا تقی‌خان امیرکبیر، امتیاز تأسیس این واحد نظامی به روسیه واگذار شد.
(ج) تشکیلات نظامی بریگاد قزاق، به دلیل ناکارآمدی افسران روس، نظم و انسجام مناسبی نداشت.
(د) بیشتر به عنوان نیروی نگهبان شخص شاه و خاندان سلطنت و دفع‌کننده شورش‌ها و اعتراض‌های داخلی عمل می‌کرد.
(ه) نفرات این نیرو در اوج گسترش کم‌تر از ۱۰ هزار نفر بود.

- (۱) الف - ج - ه (۲) ب - ج - د (۳) الف - ب (۴) د - ه

۱۶۱- در اوایل دوره قاجار، تولید صنایع دستی در ایران چه وضعیتی داشت؟

- (۱) صنایع دستی در ایران رشد و رونق یافت و با کیفیت خوب تولید می شد.
- (۲) به دلیل تقاضای بازار جهانی و سرمایه گذاری خارجی، تولید و صادرات صنایع دستی ایران رشد چشمگیری یافت.
- (۳) کالاهای اروپایی، به ویژه محصولات صنعتی انگلستان، صدمه شدیدی به صنایع دستی ایران وارد آورد.
- (۴) به دلیل بحران های شدید سیاسی و نظامی، تولید دچار رکود فراوانی شد.

۱۶۲- از کدام پادشاهان قاجار، سفرنامه های متعددی به جا مانده است؟

- (۱) ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه
- (۲) فتحعلی شاه و ناصرالدین شاه
- (۳) فتحعلی شاه و محمد شاه
- (۴) محمد شاه و مظفرالدین شاه

۱۶۳- آقامحمدخان قاجار، پس از تاج گذاری در تهران کدام یک از اقدامات زیر را انجام داد؟

- (۱) تصرف نواحی شمالی و مرکزی ایران
- (۲) سرکوب طغیان حاکم گرجستان
- (۳) برچیدن حکومت جانشینان نادر شاه
- (۴) غلبه بر لطفعلی خان زند

۱۶۴- کارکرد «مکتب خانه ها» در نظام تعلیم و تربیت سنتی ایران چه بود؟

- (۱) آموزش علوم عقلی
- (۲) آموزش علوم نقلی
- (۳) مهارت آموزی شغلی
- (۴) سواد آموزی مقدماتی

۱۶۵- کدام حرکت اعتراضی مردم ایران، اولین جرقه نهضت مشروطه به شمار می رفت و رهبری آن را چه کسی برعهده داشت؟

- (۱) ماجرای بانک اسقراضی روس - آیت الله سیدمحمد طباطبایی
- (۲) نهضت تنباکو - آیت الله سیدمحمد طباطبایی
- (۳) ماجرای مسیو نوز بلژیکی - آیت الله سیدعبدالله بهبهانی
- (۴) فلک شدن بازرگانان - آیت الله سیدعبدالله بهبهانی

۱۶۶- کدام گزینه درباره «سید حسن تقی زاده» از شخصیت های مشهور دوره مشروطه، صحیح است؟

- (۱) از مخالفان شیخ فضل الله نوری بود و مأمور دستگیری ایشان شد.
- (۲) پس از به توپ بستن مجلس، تحت تعقیب بود و به سفارت انگلیس پناه برد.
- (۳) در دومین دوره مجلس شورای ملی، رهبری حزب اعتدالیون را به عهده داشت.
- (۴) توسط قزاق ها دستگیر، شکنجه و تبعید شد.

۱۶۷- به دنبال شکست سپاه عثمانی از نیروهای اتفاق مثلث، «دولت موقت ملی» که در دوران جنگ جهانی اول به دست شماری از ملیون تأسیس

شده بود، چه سرنوشتی یافت؟

- (۱) به سازماندهی نبرد با نیروهای انگلیسی پرداخت.
- (۲) با دولت های متفق قرارداد صلح امضا کردند.
- (۳) فروپاشید و اعضای آن پراکنده شدند.
- (۴) اعضای آن به کرمانشاه مهاجرت نمودند.

۱۶۸- «نبرد جهاد» به کدام فراز از مبارزات مردم ایران علیه اشغالگران اطلاق می شود؟

- (۱) نبرد مردم کازرون به رهبری ناصر دیوان کازرونی با نیروهای انگلیسی
- (۲) جنگ های دلبران تنگستان به رهبری رئیسعلی دلواری با اشغالگران انگلیسی
- (۳) مبارزه عشایر عرب خوزستان با قوای بیگانه در جنگ جهانی اول
- (۴) نبرد شجاعانه قوای عباس میرزا علیه روسیه پس از فتوای علمای دینی

۱۶۹- نادر شاه افشار با کدام هدف «جان التون» انگلیسی را به استخدام خود درآورد؟

- (۱) سازماندهی تشکیلات اداری
- (۲) تجدید سازمان ارتش ایران
- (۳) گسترش تجارت با اروپا
- (۴) تأسیس نیروی دریایی

۱۷۰- در آستانه جنگ جهانی اول، کدام کشور، محور تشکیل «اتحاد سه گانه» در اروپا شد؟

- (۱) آلمان
- (۲) انگلستان
- (۳) روسیه
- (۴) فرانسه

۱۷۱- با توجه به نمونه ذکر شده در کتاب درسی، سکونتگاه های اروپا بر چه اساسی رتبه بندی می شوند؟

- (۱) تعداد شهرها - تعداد روستاها
- (۲) هرم سنی - آمار جمعیت
- (۳) تعداد روستاها - تعداد و تنوع خدمات
- (۴) تعداد و تنوع خدمات - میزان جمعیت

۱۷۲- کدام گزینه به تعریف «دامنه نفوذ» اشاره دارد؟

- (۱) بیشترین مسافتی که مردم منطقه برای دریافت کالا یا خدمات از آن سکونتگاه طی می کنند.
- (۲) جریان کالا و خدمات و رفت و آمد افراد بین یک محدوده و سکونتگاه است.
- (۳) حداقل جمعیتی که تقاضای کالا، خدمات یا عملکردی از سکونتگاه دارند.
- (۴) قسمتی از شهر و روستا که شهر کوچک و شهر بزرگ، به یکدیگر وصل می شوند.

۱۷۳- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) به بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر یک ناحیه، استان یا کشور، «مادرشهر» می‌گویند.
- (۲) در متروپل، حومه‌ها و شهرک‌های اقماری یک مادرشهر، به حومه‌ها و شهرک‌های مادرشهر دیگر پیوند می‌خورد.
- (۳) به مادرشهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت در ایران، «کلان‌شهر» می‌گویند.
- (۴) به شهرهای بالای ده میلیون نفر جمعیت در جهان، «مگاسیتی» می‌گویند.

۱۷۴- در نتیجه گسترش فوق‌العاده زیاد مادرشهرها در کدام نواحی، مگالاپلیس‌ها پدید آمده‌اند؟

- (۱) در کنار شهرهای پرجمعیت و پروسعت
- (۲) در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل و نقل
- (۳) در کنار سواحل دریاها و مراکز بازرگانی
- (۴) در امتداد شهرهای خوشه‌ای و کهکشانی

۱۷۵- کدام عامل باعث انهدام کشاورزی در ایران شد؟

- (۱) انقلاب سبز
- (۲) شرکت تعاونی
- (۳) اصلاحات ارضی
- (۴) مهاجرت از روستا به شهر

۱۷۶- ، بازتاب فرهنگ و هویت شهروندان است.

- (۱) حفظ محیط زیست و اشتغال رسمی
- (۲) معماری و طراحی شهر
- (۳) شهر هوشمند و ICT
- (۴) شهر سالم و کاهش آلودگی

۱۷۷- کدام گزینه در مورد مدیریت شهری و شهر پایدار درست است؟

- (۱) پایداری شهر، حد و حصر و نقطه انتهایی دارد.
- (۲) هدف اصلی وزارت کشور و دولت‌ها، تحقق شهر پایدار است.
- (۳) در شهر پایدار، نیازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ساکنان، به صورت ناعادلانه برطرف می‌شود.
- (۴) شهر پایدار دارای ارکان اقتصادی، محیط زیست و اجتماعی و فرهنگی است.

۱۷۸- کدام گزینه از ویژگی‌های برنامه آمایش سرزمین نیست؟

- (۱) ظرفیت‌ها و تأثیر هر منطقه در پیشرفت و توسعه عمومی کشور، شناسایی می‌شود و سپس متناسب با آن، برنامه‌ریزی صورت می‌گیرد.
- (۲) به همه جنبه‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، دفاعی و محیط کشور به طور هماهنگ توجه می‌شود.
- (۳) از تمرکز و انبوهی جمعیت در یک یا چند مادرشهر و مهاجرت بی‌رویه از شهرها به روستاها جلوگیری می‌شود.
- (۴) بر بهره‌مندی منطقی و خردمندانه از منابع و حفاظت از محیط زیست تأکید و به آن‌ها توجه شود.

۱۷۹- کدام گزینه قسمت‌های «الف» و «ب» در شکل زیر را با توجه به ارکان مهم آمایش سرزمین به درستی تکمیل می‌کند؟

- (۱) فعالیت - اجتماعی و فرهنگی
- (۲) محیط زیست - سیاسی و اقتصادی
- (۳) فضای جغرافیایی - فعالیت
- (۴) دفاعی و محیطی - فضای جغرافیایی

۱۸۰- کدام گزینه هدف از طراحی برنامه توسعه روستایی را به درستی نشان می‌دهد؟

- (۱) بالا بردن توسعه کشاورزی و فرهنگی
- (۲) از بین بردن واسطه‌گری و بالا بردن قیمت محصول
- (۳) بهبود زندگی اقتصادی و اجتماعی روستائیان
- (۴) افزایش صادرات محصولات کشاورزی و رفع نیازهای داخلی

۱۸۱- کدام گزینه مربوط به گسترش انقلاب سبز است؟

- (۱) استفاده از ماشین‌آلات و فناوری در کشاورزی
- (۲) تقسیم زمین و انتقال مالکیت در بین روستائیان
- (۳) ایجاد خدمات گردشگری و فراغت در روستا
- (۴) توسعه تجهیزات و بهداشت عمومی و صنایع کوچک

۱۸۲- کدام گزینه به دو مؤلفه مهم در داده‌ها و اطلاعات جغرافیایی اشاره دارد؟

- (۱) سخت‌افزار و نرم‌افزار
- (۲) فضای جغرافیایی و محیط جغرافیایی
- (۳) داده‌های توصیفی و داده‌های مکانی
- (۴) پردازش و تجزیه و تحلیل اطلاعات

۱۸۳- امروزه کشورهای اروپایی به ویژه و تولیدکننده عمده قطارهای تندرو در جهان هستند.

- (۱) لهستان - انگلستان
- (۲) فرانسه - آلمان
- (۳) جمهوری چک - اسپانیا
- (۴) ایتالیا - پرتغال

۱۸۴- با توجه به انواع شیوه‌های حمل و نقل در ایران، در کدام گزینه مقدار بار و تعداد مسافر جابه‌جاشده به درستی بیان شده است؟

- (۱) آبی (سال ۱۳۹۶): مقدار جابه‌جایی بار ۲۵۶ میلیون تن و مسافر ۱۸ میلیون نفر
- (۲) هوایی (سال ۱۳۹۴): مقدار جابه‌جایی بار ۸۶/۴ هزار تن و مسافر ۲۴ میلیون نفر
- (۳) ریلی (سال ۱۳۹۵): مقدار جابه‌جایی بار ۸۶ میلیون تن و مسافر ۲۸ میلیون نفر
- (۴) جاده‌ای (تا پایان سال ۱۳۹۷): مقدار جابه‌جایی بار ۴۴۲ میلیون تن و مسافر ۱۴۸ میلیون نفر

۱۸۵- کدام گزینه از خصوصیات کشتی‌های کروز است؟

- ۱) مسافران را از مکانی به مکانی در فواصل دور می‌برند.
 - ۲) برای جابه‌جایی کالاهایی مانند نفت و گاز و مواد معدنی از آن‌ها استفاده می‌شود.
 - ۳) کشتی‌های باربری و مسافربری از آن‌ها هستند.
 - ۴) کشتی‌های تفریحی و پرهزینه که مسافران را مدت محدودی روی آب گردش می‌دهند.
- ۱۸۶- کدام گزینه به تحولات مهم در حمل و نقل دریایی از دهه ۱۹۷۰م که موجب سرعت بخشیدن به ظرفیت جابه‌جایی کالا در این شیوه شد، به درستی اشاره کرده است؟

- ۱) فراوانی کشتی‌های قاره‌پیما و فله‌بر
 - ۲) افزایش کشتی‌های VLCC و TEU
 - ۳) تولید کشتی‌های رو - رو و کانتینربر
 - ۴) تولید کشتی‌های فله‌بر و VLCC
- ۱۸۷- کدام گزینه پرتعدادترین بنادر مسافری در خلیج فارس و دریای عمان در سال ۱۳۹۶ را نشان می‌دهد؟
- ۱) قشم - شهید حقانی - چارک
 - ۲) بوشهر - گناوه - خرمشهر
 - ۳) جاسک - قشم - آبادان
 - ۴) چارک - لنگه - شهید باهنر

۱۸۸- کدام گزینه درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارت‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟ (به ترتیب)

- الف) حمل و نقل با جابه‌جایی در پهنه مکان و فضای جغرافیایی سر و کار دارد.
 - ب) جغرافیای حمل و نقل شاخه‌ای از علم جغرافیا و جزء جغرافیای شهری و جغرافیای جمعیت است.
 - ج) حمل و نقل در فعالیت‌های اقتصادی و مکان‌گزینی واحدهای تولیدی، خدماتی و تجاری نقش مهمی دارد.
 - د) شبکه‌های حمل و نقل هم از محیط جغرافیایی تأثیر می‌پذیرند و هم بر فضای جغرافیایی تأثیر می‌گذارند.
- ۱) غ - ص - ص - ص ۲) ص - غ - ص - ص ۳) ص - غ - ص - غ ۴) غ - ص - غ - ص

۱۸۹- کدام کشورها بیشترین حمل و نقل بار و تعداد مسافر از طریق خطوط هوایی را در جهان دارند؟

- ۱) هند - چین
 - ۲) امارات - ژاپن
 - ۳) چین - ایالات متحده آمریکا
 - ۴) ایالات متحده آمریکا - انگلستان
- ۱۹۰- کدام گزینه مربوط به کشورهایی است که ایران از طریق خطوط لوله، به آن‌ها گاز طبیعی صادر می‌کند؟
- ۱) تاجیکستان - عراق - کویت
 - ۲) افغانستان - پاکستان - ترکمنستان
 - ۳) ارمنستان - افغانستان - ازبکستان
 - ۴) ترکیه - عراق - آذربایجان

۱۹۱- کدام گزینه درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارت‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟ (به ترتیب)

- الف) دانش علمی با تلاش برای حل مسائل و مشکلات زندگی، شکل می‌گیرد و پیشرفت می‌کند؛ یعنی هر وقت در یک جامعه، مسئله خاصی مطرح می‌شود، زمینه برای پیدایش و رشد دانش علمی درباره آن نیز فراهم می‌گردد.
- ب) جامعه‌شناس تلاش می‌کند با هنر آشنایی‌زدایی از چشم‌انداز فردی غریبه به موقعیت‌های اجتماعی نگاه کند تا از دانش علمی و عمومی عبور کند و به پیچیدگی و عمق آن موقعیت اجتماعی نزدیک‌تر شود.
- ج) موضوع فلسفه اصل وجود است، یعنی به موجودی خاص مانند موجودات طبیعی، انسانی و اجتماعی نمی‌پردازد، بلکه قوانین کلی موجودات را شناسایی می‌کند.
- د) در قرن بیستم، نتایج این باور که مرز علم و غیرعلم را تجربه و تبیین تجربی تعیین می‌کند، مورد تأکید قرار گرفت و زمینه رونق تفسیر و رویکرد تفسیری را فراهم کرد.

- ۱) ص - ص - غ - ص ۲) غ - ص - غ - ص ۳) ص - غ - ص - غ ۴) غ - ص - ص - غ
- ۱۹۲- به ترتیب هر عبارت پیامد، معنا یا مفهوم، علت کدام گزینه است؟

- خارج شدن جامعه‌شناس از دایره علم از نظر وبر
- اندازه‌گیری اجزای بدن در ایام جنگ جهانی دوم
- یکسان دانستن طبیعت و جامعه

- ۱) داوری درباره درست یا غلط بودن عقاید و ارزش‌ها و نقد و اصلاح آن‌ها - سقوط ارزش‌ها - جامعه واقعی بیرونی خواهد بود که با قوانینی به استحکام قوانین طبیعت اداره می‌شود.
- ۲) نقد یا اصلاح عقاید و ارزش‌ها و داوری درباره آرمان‌ها - اخلاق‌گزینی - انسان بر جامعه مسلط شد، همان‌طور که بر طبیعت مسلط شده بود.
- ۳) داوری علمی آرمان‌ها و ارزش‌ها و پدیده‌های محسوس و تجربی - سقوط ارزش‌ها - نظم اجتماعی بیرون و مستقل از افراد خواهد بود و فقط باید خود را با آن تطبیق دهیم.
- ۴) فهم و توصیف عقاید و ارزش‌ها - اخلاق‌گزینی - همه جوامع مسیر یکسانی به سوی پیشرفت طی می‌کنند و از جوامع ساده به جوامع پیچیده تبدیل می‌شوند.

۱۹۳- کدام گزینه به سؤالات زیر به درستی پاسخ می‌دهد؟ (به ترتیب)

– علت شکل‌گیری دانش‌های مختلف اجتماعی چیست؟

– برای فهم انگیزهٔ جوانان و نوجوانان چه باید کرد؟

– لازمهٔ شناخت پدیده‌های اجتماعی چیست؟

– به ترتیب تفسیر و تبیین چه نوع دانش‌هایی هستند؟

(۱) بررسی ابعاد و انواع مختلف کنش‌های اجتماعی – باید همدلانه با جوانان همراه شد – شناخت صحیح و توأمان تفاوت‌های فردی و اجتماعی و وجوه مشترک انسان‌ها – دانش محلی و دانش جهان‌شمول

(۲) ابعاد مختلف زندگی اجتماعی انسان – باید به مسائل آن‌ها از منظر خودشان نگاه کرد – تأکید بر پیچیدگی کنش‌ها و پدیده‌های اجتماعی و تنوع معانی آن‌ها – دانش این‌جایی و اکنونی و قوانین همه‌جایی و همیشگی

(۳) بررسی ابعاد و انواع مختلف کنش‌های اجتماعی – باید مسائل زندگی و آرزوهای آن‌ها را فهمید – شناخت صحیح و توأمان تفاوت‌های فردی و اجتماعی و وجوه مشترک انسان‌ها – دانش محلی و دانش این‌جایی و اکنونی

(۴) ابعاد مختلف زندگی اجتماعی انسان – با توجه به تفسیر آن‌ها از خودشان به فهم همدلانهٔ کنش‌های آن‌ها دست پیدا کرد – نادیده گرفتن چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی، پیچیدگی و عمق آن‌ها – دانش محلی و دانش جهان‌شمول

۱۹۴- در مطالعهٔ پدیدهٔ اجتماعی مزایا و معایب شبکه‌های اجتماعی، به ترتیب «موضوع جامعه‌شناسی تبیینی»، «روش جامعه‌شناسی تفهیمی – تبیینی» و

«هدف جامعه‌شناسی تفسیری» به ترتیب کدام‌اند؟

(۱) در نظر گرفتن پدیدهٔ اجتماعی مزایا و معایب شبکه‌های اجتماعی مانند پدیدهٔ طبیعی – ارزیابی مزایا و معایب شبکه‌های اجتماعی و نقد و اصلاح آن‌ها – فهم معنای مزایا و معایب شبکه‌های اجتماعی برای معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی

(۲) مطالعهٔ پدیدهٔ اجتماعی مزایا و معایب شبکه‌های اجتماعی همانند پدیدهٔ طبیعی – فهم معنای مزایا و معایب شبکه‌های اجتماعی و اثبات آن با روش تجربی – معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی با فهم مزایا و معایب شبکه‌های اجتماعی

(۳) برجسته ساختن شباهت‌های پدیدهٔ اجتماعی مزایا و معایب شبکه‌های اجتماعی و پدیدهٔ طبیعی – مطالعهٔ پدیدهٔ اجتماعی مزایا و معایب شبکه‌های اجتماعی از طریق حواس و اثبات آن با حس و تجربه – فهم مزایا و معایب شبکه‌های اجتماعی برای کنترل و پیش‌بینی آن‌ها

(۴) مطالعهٔ پدیدهٔ اجتماعی مزایا و معایب شبکه‌های اجتماعی همانند پدیدهٔ طبیعی – درک و فهم مزایا و معایب شبکه‌های اجتماعی و توصیف آن‌ها – فهم معنای مزایا و معایب شبکه‌های اجتماعی و نقد و اصلاح آن‌ها

۱۹۵- در ارتباط با دیدگاه وبر، کدام گزینه نادرست است؟

(۱) معتقد بود کنش اجتماعی، معنادار است و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی از طریق حواس مطالعه کرد.

(۲) از نظر او، جامعه‌شناس فقط می‌تواند آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی را توصیف کند، اما نمی‌تواند دربارهٔ آرمان‌ها و ارزش‌ها که پدیده‌های نامحسوس و غیرتجربی‌اند، داوری علمی کند.

(۳) وبر، علی‌رغم این‌که هنوز علم را به علم تجربی محدود می‌دانست، ولی تفهم را روش مستقل علوم انسانی و علوم اجتماعی معرفی کرد و جامعه‌شناسی خود را تبیینی – تفهیمی نامید.

(۴) وبر همراه با دلیلتای مدعی شد که هر چند جهان اجتماعی همانند جهان طبیعی، نظم و قواعد خاصی دارد، اما انسان‌ها مانند موجودات طبیعی نیستند و پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی تفاوت دارند.

۱۹۶- کدام گزینه به ترتیب در ارتباط با «تقابل رویکرد تفسیری با رویکرد تبیینی» و «فوائد علوم اجتماعی» نادرست و درست است؟

(۱) رویکرد تفسیری در تقابل با رویکرد تبیینی بر این باور است که کنشگران همان‌گونه که در سرما لباس گرم و در گرما لباس سبک‌تر می‌پوشند، هر کدام دانش‌های خاص خود را تولید می‌کنند – علوم اجتماعی با شناخت طبیعت و قوانین آن به انسان قدرت پیش‌بینی حوادث و پیشگیری از آن‌ها را می‌دهند و به انسان در استفاده از طبیعت کمک می‌کنند.

(۲) تفسیر، دانش محلی (این‌جایی و اکنونی) است، به این معنا که همهٔ دانش‌ها، تولیداتی اجتماعی و فرهنگی هستند – علوم اجتماعی زمینهٔ فهم متقابل انسان‌ها و جوامع مختلف از یک‌دیگر را فراهم می‌سازند و به افزایش همدلی و همراهی انسان‌ها کمک می‌کنند.

(۳) رویکرد تفسیری در تقابل با رویکرد تبیینی بر این باور است که کنشگران براساس معنایی که در ذهن دارند، دست به عمل می‌زنند و برای فهم زندگی اجتماعی باید از بیرون به پدیده‌های اجتماعی توجه کرد و به معانی نهفته در آن‌ها راه یافت – شناسایی عواملی که بر زندگی انسان و کنش‌های او تأثیر دارند و پیش‌بینی کنش‌ها و پیامدهای آن‌ها برای پیشگیری

(۴) با غلبهٔ رویکرد تفسیری و تقابل آن با رویکرد تبیینی، این بار تبیین به حاشیه رفت و رویکرد تبیینی دیگر دغدغهٔ نزدیک شدن به علوم طبیعی را ندارند – شناخت و فهم معنای کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن و رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت

۱۹۷- به ترتیب «اشتراک قوم‌نگاری و مطالعهٔ موردی»، «افتراق علوم انسانی و علوم اجتماعی از منظر کتاب»، «مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی در

دیدگاه نظریه پردازان کنش اجتماعی» و «افتراق شهادت‌طلبی و فدا کردن جان برای وطن و خودکشی» در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

(۱) پژوهش کیفی – روش‌های متفاوت و موضوعات یکسان – آگاهی و معناداری – معناهای متفاوت

(۲) مشاهدهٔ مشارکتی – موضوعات متفاوت – آگاهی و معناداری – معناهای متفاوت

(۳) مقابل پژوهش کمی – موضوعات متفاوت – اراده و ارزش – هویت‌های متفاوت

(۴) پرده برداشتن از معناهای پنهان – روش‌های متفاوت – اراده و ارزش – نظریات متفاوت

۱۹۸- کدام گزینه به ترتیب جدول زیر را کامل می‌کند؟

(ب)	نظام اجتماعی	(ج)	دانش عمومی دانش علمی
دو بال موفقیت انسان‌ها هستند.	(الف)	روش مستقل و ویژه علوم انسانی و علوم اجتماعی در قرن بیستم	(د)

- (۱) همانند خودرویی است که روشن شده و در حرکت است - اراده و ارزش - تفهم - دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت نیستند، بلکه خلق و بازسازی آن هستند.
- (۲) همانند یک موجود زنده تلاش می‌کند خود را در بلندمدت حفظ نماید - نظم اجتماعی و خلاقیت - تفهم - کنشگران
- براساس معنایی که در ذهن دارند، دست به عمل می‌زنند.
- (۳) تأمین نیازهای خود از طریق تغییر در خود و تغییر در محیط - نظم اجتماعی و خلاقیت - تفسیر - فرهنگ‌های گوناگون، تفسیرهای مختلفی از زندگی دارند و هر کدام دانش‌های خاص خود را تولید می‌کنند.
- (۴) ساختار اجتماعی پویاست - آرمان‌ها و انگیزه‌ها - تفسیر -

دانش علمی به دلیل امکان اعتباریابی، نسبت به دانش عمومی از اعتبار بیشتری برخوردار است.

۱۹۹- علت پیدایش هر یک از موارد زیر، به ترتیب چیست؟

- در فرهنگی لباس و ظاهر زیبا بر جایگاه والا دلالت نمی‌کند، در فرهنگ دیگری علم‌آموزی بر ارزشمندی علم دلالت نمی‌کند.

- حذف اراده و خلاقیت، ارزش و اخلاق، آگاهی و معنا از زندگی اجتماعی

- تعاریف متفاوت و گاه متضاد از علم

- (۱) جهان‌های اجتماعی مختلف، معانی ذهنی و فرهنگی متفاوتی پدید می‌آورند - محدود شدن مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده و فهم آن‌ها - سرایت رویکرد جهان متجدد به جوامع دیگر که دانش علمی را به دانش تجربی منحصر و محدود نمی‌بینند.
- (۲) فعال و خلاق بودن انسان‌ها در تولید معانی، موجب پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف می‌شود - عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری - تعارض میان دانش علمی و دانش عمومی
- (۳) کنشگران فردی و جمعی هم در معانی ذهنی و هم در معانی فرهنگی، فعال و خلاق‌اند - تأکید بر آگاهی و معنا در زندگی اجتماعی - عدم ارتباط دوسویه دانش عمومی و دانش علمی
- (۴) جهان‌های اجتماعی مختلف، معانی ذهنی و فرهنگی متفاوت پدید می‌آورند - تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی بر نظم و ساختارهای اجتماعی - سرایت رویکرد علمی جهان متجدد به جوامع دیگر که دانش علمی را به دانش تجربی منحصر و محدود نمی‌بینند.

۲۰۰- هر دوره زمانی و هر مفهوم، با کدام گزینه مرتبط است؟ (به ترتیب)

- قرن بیستم

- قواعد اجتماعی

- قرن نوزدهم

- مسئله معنا

- (۱) نتایج این باور که مرز علم و غیرعلم را تجربه و تبیین تجربی تعیین می‌کند، مورد تردید قرار گرفت - فراهم کردن امکان مشارکت در زندگی اجتماعی - ضروری دانستن درک معنای پدیده‌های اجتماعی - درباره کل زندگی انسان و در مورد تمام پدیده‌های اجتماعی از جمله کنش‌ها مطرح است.
- (۲) عبور از ظاهر پدیده‌های اجتماعی و راه یافتن به معانی نهفته در کنش‌ها - ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی - شناخته شدن تفهم به عنوان روش مستقل و ویژه علوم انسانی و علوم اجتماعی - یکی از پرسش‌های مهم و کلیدی برای اندیشمندان علوم اجتماعی بوده است.
- (۳) علوم انسانی و علوم اجتماعی دیگر دغدغه نزدیک شدن به علوم طبیعی را ندارند - پیش‌بینی کنش‌های انسان‌ها برای یک‌دیگر - دیلتای و وبر مدعی شدند که هر چند جهان اجتماعی همانند جهان طبیعی نظم و قواعد خاصی دارد، ولی انسان‌ها همانند موجودات طبیعی نیستند - در جهان متجدد و در میان صاحب‌نظران علوم اجتماعی مطرح نبوده است.
- (۴) دآوری علمی آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی - ارتباط انسان‌ها با یک‌دیگر امکان‌پذیر می‌سازند - مرز میان علم و غیرعلم را تجربه و تبیین تجربی تعیین نمی‌کند - برای فهم زندگی اجتماعی و مسئله معنا باید به معانی نهفته در کنش‌ها راه یافت.

۲۰۱- کدام گزینه با متن زیر مرتبط نیست؟

«اوردوس بزرگ‌ترین شهر متروکه جهان است که با وجود سرمایه‌گذاری و برنامه‌ریزی دولت چین برای تشویق و ترغیب هزاران نفر به سکونت در آن، تقریباً خالی از سکنه مانده و شهر ارواح لقب گرفته است.»

- (۱) رویکرد تبیینی بر آن‌چه مشاهده می‌شود، تمرکز می‌کند و اغلب معنای کنش و آن‌چه درون انسان می‌گذرد را نادیده می‌گیرد.
- (۲) تأکید بیش از اندازه بر نظم و ساختارهای اجتماعی و یکسان دانستن نظم اجتماعی و نظم طبیعی، اراده انسان‌ها را نادیده می‌گیرد.
- (۳) اندیشه‌های جدید و شاهکارهای هنری و ابداعات، هنگامی پدید می‌آیند که انسان نظم موجود را حفظ و رعایت کند.
- (۴) اگرچه حس و تجربه از ابزارهای مهم شناخت علمی هستند، اما روش تجربی توان فهم معنای کنش انسان‌ها را ندارد.

۲۰۲- کدام گزینه به ترتیب در ارتباط با «گروهی که موضوع علوم انسانی و علوم اجتماعی را یکسان می‌دانند»، «آشنایی‌زدایی» و «پی بردن به هدف کنش و فهم دلالت‌های کنش» درست است؟

(۱) روش علوم انسانی و علوم اجتماعی را روش تجربی می‌دانند و معتقدند که همه علوم باید از یک روش تجربی استفاده کنند - جامعه‌شناسان به موضوعات آشنا و روزمره اطراف خود نگاه می‌کنند و در کنار بی‌نظمی، نظم را می‌شناسند - باید به ذهن کنشگر و برای دلالت‌های کنش به زمینه فرهنگی کنشگر راه یافت.

(۲) روش علوم اجتماعی را همان روش علوم طبیعی یعنی روش تجربی می‌دانند ولی روش علوم انسانی را روش‌های غیرتجربی می‌دانند - معنای عادت‌زدایی نیز می‌دهد، جامعه‌شناس تلاش می‌کند از چشم‌انداز فردی غریبه به موقعیت‌های اجتماعی نگاه کند تا از دانش عملی و عمومی عبور کند و به موقعیت پیچیده نزدیک‌تر شود - باید به ذهن کنشگر و زمینه فرهنگی‌ای که کنشگر در آن عمل می‌کند، مراجعه کرد.

(۳) آنان سایر علوم مانند فلسفه، اخلاق و علوم دینی را غیرعلمی دانستند و علوم انسانی و اجتماعی را فقط در صورتی که از روش غیرتجربی و تجربی استفاده کنند، علم تلقی کردند - افراد در زندگی روزمره، از دید خود و برای خود به موقعیت‌های اجتماعی می‌نگرند، ولی جامعه‌شناس باید تلاش کند تا به خود موقعیت اجتماعی و ابعاد و اعماق آن نزدیک شود - باید به معنای فرهنگی و معنای ذهنی نهفته در آن راه یافت.

(۴) وجود انسان را به ابعاد اجتماعی‌اش تقلیل نمی‌دهد و کنش‌های انسان را به کنش‌های اجتماعی او فرو نمی‌کاهد - در زندگی انسان‌ها، نظم‌های پنهان و شگفت‌انگیزی وجود دارد که با هنر آشنایی‌زدایی از امر مأنوس، می‌توان آن‌ها را کشف کرد - باید به معنای فرهنگی و معنای ذهنی نهفته در آن راه یافت.

۲۰۳- به ترتیب هر عبارت، پیامد کدام گزینه است؟

- ایجاد تغییرات مهم‌تر

- تضمین پیش‌بینی رفتارها در جامعه

- هموار شدن مسیر برای عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری

(۱) آرمان‌ها و ارزش‌های والا - کاهش مشکلات احتمالی ساختارهای اجتماعی - تغییرات مهم‌تر - برقراری نظم اجتماعی براساس مناسبات بیرونی و مبتنی بر تطمیع و تهدید و اجبار - فهم معانی کنش انسان‌ها با روش تجربی و تأکید بر آن چه مشاهده می‌شود.

(۲) انگیزه قوی - آرمان‌ها و ارزش‌های والا‌تر - ایجاد تغییرات مهم‌تر - افزایش حجم قواعد و قوانین نظارتی و نیروهای کنترل‌کننده - نظریه‌پردازان کنش اجتماعی اراده و ارزش را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند و ویژگی‌های دیگر کنش را مهم نمی‌دانند.

(۳) آرمان‌ها و ارزش‌های والا - انگیزه افراد برای تحقق بخشیدن به آن‌ها قوی‌تر - تغییرات مهم‌تر - برقراری نظم اجتماعی براساس مناسبات بیرونی و تطمیع و تهدید و اجبار - کنش اجتماعی مورد توجه برخی جامعه‌شناسان قرار گرفت و زندگی اجتماعی انسان را با تأکید بر آگاهی و معنا مطالعه کردند.

(۴) کاهش مشکلات احتمالی ساختارهای اجتماعی - آرمان‌ها و ارزش‌های والا‌تر - ایجاد تغییرات مهم‌تر - تطمیع و تهدید و اجبار توأم با میل و رضایت و رغبت - تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی بر نظم و ساختارهای اجتماعی

۲۰۴- به ترتیب «رویکرد تفهیمی - تبیینی نسبت به پدیده‌های اجتماعی» و «رویکرد تبیینی نسبت به انسان» چگونه است؟

(۱) پدیده‌های اجتماعی را می‌توانند توصیف کنند، ولی نمی‌توانند درباره درست یا غلط بودن آن‌ها داوری کنند - انسان‌ها می‌توانند در شرایط گوناگون رفتارهای معنادار متفاوتی از خود نشان دهند.

(۲) پدیده‌های اجتماعی معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی از طریق حواس مطالعه کرد - انسان‌ها می‌توانند جوامع و تاریخ‌های گوناگونی را پدید آورند و تغییرات بنیادین در جامعه به وجود آورند.

(۳) برای فهم معنای پدیده‌های اجتماعی باید از ظاهر آن‌ها عبور کرد و به معنای نهفته در آن‌ها راه یافت - انسان همان‌گونه که بر طبیعت تسلط یافته است، بر جامعه نیز مسلط شد و بود و نبود جامعه وابسته به انسان است.

(۴) درک معنای پدیده‌های اجتماعی را ضروری می‌دانستند و معتقد بودند که پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی تفاوت دارد - انسان صرفاً یک موجود طبیعی پیچیده‌تر از سایر موجودات طبیعی دانسته می‌شود که براساس نوعی قرارداد، قواعد و مقرراتی را می‌پذیرد.

۲۰۵- کدام گزینه، جدول زیر را کامل می‌کند؟ (به ترتیب)

(۱) کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها - نگاه از بیرون - کنش اجتماعی معنادار - فهم و توصیف پدیده‌های اجتماعی

(۲) کنش اجتماعی معنادار - حس و تجربه - جهان اجتماعی و نظم آن - پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی

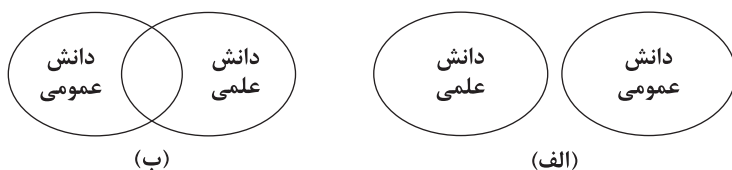
(۳) کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها - حس و تجربه - پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی - فهم معنای پدیده‌های اجتماعی به منظور ارزیابی آن‌ها

(۴) پدیده‌های اجتماعی معنادار - نگاه از درون به پدیده‌های اجتماعی - کنش اجتماعی معنادار - داوری و ارزیابی پدیده‌های اجتماعی

معیار	نوع	جامعه‌شناسی تفسیری	جامعه‌شناسی تبیینی	جامعه‌شناسی تفهیمی - تبیینی
موضوع	(الف)	-	(ج)	-
روش	-	(ب)	-	-
هدف	-	-	-	(د)

۲۰۶- کدام گزینه، به ترتیب با نمودارهای زیر مرتبط نیست؟

- (۱) دانش علمی به دلیل امکان اعتباریابی، نسبت به دانش عمومی از اعتبار بیشتری برخوردار است - دانش عمومی پایه و اساس هرگونه دانشی از جمله دانش تجربی است و هر یک ملاک سنجش و اعتباریابی خاص خود را دارند.
- (۲) دانش علمی از راه حس و تجربه و به صورت نظام‌مند به دست می‌آید، ولی دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی افراد است که از راه جامعه‌پذیری به دست می‌آید - دانش علمی ضمن ریشه داشتن در دانش عمومی، امکان انتقاد از دانش عمومی و تصحیح آن را دارد.
- (۳) دانش علمی (تجربی) راه کشف واقعیت و تنها دانش معتبر است - دانش عمومی و دانش علمی رابطه متقابل دارند و بر یکدیگر اثر گذاشته و از هم اثر می‌پذیرند و به مرور متناسب می‌شوند.
- (۴) دانش علمی برای حفظ هویت خود باید از ورود دانش عمومی به قلمرو علم جلوگیری کند - دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی افراد است که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند و به مرور با دانش علمی سازگار و متناسب می‌شود.

۲۰۷- به ترتیب نظریه‌های زیر توسط چه کسانی مطرح شده است؟

- در ورای ابهام، رمز و رازی نهفته است که با هنر می‌توان به آن راه یافت.
- به سلطه نظمی که گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آن‌ها دارد، اشاره می‌کند.
- شکل‌ها و رنگ‌ها به واقعیتی مشخص بیرون از ذهن اشاره ندارند.
- گردشگران غربی وقتی نخستین بار از یک کشور مسلمان دیدن می‌کنند، از صدای اذان که روزی پنج مرتبه از مناره‌ها پخش می‌شود، شگفت‌زده می‌شوند.

- جامعه‌شناس فقط می‌تواند آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی را توصیف کند، اما نمی‌تواند درباره آن‌ها داوری علمی کند.

- (۱) پاول کله - ماکس وبر - واسیلی کاندینسکی - گیدنز - ماکس وبر
(۲) چارلز هندی - ماکس وبر - پاول کله - واسیلی کاندینسکی - ماکس وبر
(۳) پاول کله - لمبروزو - واسیلی کاندینسکی - گیدنز - ماکس وبر
(۴) پاول کله - ماکس وبر - چارلز هندی - گیدنز - ویلهلم دیلتای

۲۰۸- به ترتیب عبارت‌های زیر، با کدام رویکرد جامعه‌شناسی مرتبط است؟

- جامعه‌شناس می‌تواند برای مدتی با اعضای یک گروه سیاسی زندگی کند و از این راه، عقاید و ارزش‌های آن‌ها را بفهمد و توصیف کند.
- دانش علمی تنها از راه حس و تجربه و به صورت نظام‌مند به دست می‌آید و راه کشف واقعیت و تنها دانش معتبر است.
- روش آن، نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌هاست.
- بر آن چه مشاهده می‌شود، تمرکز می‌کند.

- (۱) تفهیمی - تبیینی، تفسیری، تبیینی
(۲) تبیینی، تفهیمی - تبیینی، تفسیری، تبیینی
(۳) تفهیمی - تبیینی، تبیینی، تفسیری، تبیینی
(۴) تفسیری، تبیینی، تفهیمی - تبیینی، تفسیری

۲۰۹- به ترتیب پاسخ سوالات زیر کدام است؟

- ساختار اجتماعی را در کجا می‌توان بهتر مشاهده کرد؟
- منظور از خشت بنای جامعه چیست؟
- پیامد مقایسه تعداد کشته‌های دو جنگ جهانی با تعداد کشته‌های حمله مغول به ایران چیست؟

- کدام نوع از هم‌تغییری‌ها را نمی‌توان با روش آماری مطالعه کرد؟

- (۱) سازمان نیروی دریایی - کنش اجتماعی - سقوط ارزش‌ها - کمی
(۲) گروه‌های رسمی - فعالیت معنادار با توجه به دیگری - اخلاق‌گریزی - نامحسوس
(۳) سازمان نیروی دریایی - فعالیت معنادار با توجه به دیگری - اخلاق‌گریزی - قابل مشاهده
(۴) گروه‌های رسمی - کنش اجتماعی - سقوط ارزش‌ها - محسوس

۲۱۰- به ترتیب هر یک از عبارت‌های زیر، نشانگر چیست؟

- در دهه ۳۰ میلادی به هنگام کار پژوهشی بر روی کارگران کارخانه هورتن مشخص شد.
- لمبروزو می‌خواست مجرم بودن یا نبودن را با ابزارهایی مانند نبض‌نگار آبی و حجمه‌نگار، تشخیص دهد.
- پژوهش گافمن برای تحقیق درباره بیمارستان روانی به عنوان یک نهاد اجتماعی
- در دشت نازکای پرو، صدها خط ساده و شکل هندسی و شکل حیوان، حشره و انسان وجود دارد که برخی از آن‌ها حدود ۲۷۰ متر درازا دارند.
- (۱) ناکارآمدی روش آزمایش در مطالعه انسان‌ها را نشان می‌دهد - نگاه از بیرون - مشاهده مشارکتی - همه جوامع مسیر یکسانی به سوی پیشرفت طی می‌کنند.
- (۲) نمونه خوبی از کاربرد آزمایش در جامعه‌شناسی است - روش تبیینی - مطالعه موردی - انسان‌ها می‌توانند جوامع و تاریخ‌های گوناگون را پدید آورند.
- (۳) دامنه کاربرد آزمایش در جامعه‌شناسی برخلاف علوم طبیعی بسیار محدود است - روش تبیینی - مطالعه موردی - انسان‌ها می‌توانند جوامع و تاریخ‌های گوناگون را پدید آورند.
- (۴) افراد را نمی‌توان وارد محیط آزمایشگاهی کرد، آن‌ها می‌دانند که مورد مطالعه‌اند و ممکن است رفتار طبیعی نداشته باشند - نگاه از بیرون - مشاهده مشارکتی - تفاوت میان جوامع مختلف، تنها تفاوتی کمی است.

۲۱۱- در زمینه «اجزای تعریفی یک ماهیت» کدام گزینه صحیح نیست؟

- (۱) اموری هستند که با هم ماهیت یک شیء را می‌سازند.
(۲) قوام یک ماهیت به همین اجزا وابسته است.
(۳) کاملاً جدا و متمایز از خود ماهیت هستند.
(۴) بیان‌کننده ذات و حقیقت یک ماهیت هستند.
- ۲۱۲- پرسش درباره وجود یا ماهیت «روح»، «پری دریایی» و «توپ فوتبال» به ترتیب، بیانگر آگاهی یا عدم آگاهی ما نسبت به چیست؟
- (۱) آگاهی نسبت به وجود و ماهیت - آگاهی نسبت به ماهیت و آگاهی نسبت به عدم وجود - آگاهی نسبت به وجود و ماهیت
(۲) آگاهی نسبت به وجود و روشن نبودن ماهیت - آگاهی نسبت به وجود و عدم آگاهی نسبت به ماهیت - آگاهی نسبت به وجود و عدم آگاهی نسبت به ماهیت
نسبت به ماهیت

- (۳) آگاهی نسبت به وجود و روشن نبودن ماهیت - آگاهی نسبت به ماهیت و آگاهی نسبت به عدم وجود - آگاهی نسبت به وجود و ماهیت
(۴) آگاهی نسبت به وجود و ماهیت - آگاهی نسبت به وجود و عدم آگاهی نسبت به ماهیت - آگاهی نسبت به وجود و عدم آگاهی نسبت به ماهیت
- ۲۱۳- کدام برهان توسط ابن‌سینا در اثبات وجود خدا به کار گرفته شد و چه کسی اصل مغایرت وجود و ماهیت را در اروپا گسترش داد؟
- (۱) برهان وجوب و امکان - دکارت
(۲) برهان وجوب و امکان - توماس آکوئیناس
(۳) برهان درجات کمال - توماس آکوئیناس
(۴) برهان درجات کمال - دکارت

۲۱۴- کدام گزینه در مورد مفهوم «امکان» دقیق‌تر است؟

- (۱) سلب ضرورت وجود و سلب ضرورت عدم
(۲) ضرورت ذاتی عدم و سلب ضرورت وجود
(۳) ضرورت ذاتی وجود و سلب ضرورت عدم
(۴) ضرورت ذاتی وجود و عدم

- ۲۱۵- کدام گزینه در مورد دو قضیه «آنگلا مرکل رهبر جهان آزاد است» و «اهرام مصر ساخته دست بشر نیست» عبارت صحیحی را بیان نمی‌کند؟
- (۱) حمل محمول بر موضوع در قضیه نخست ضروری و وجوبی نیست.
(۲) موضوع و محمول در قضیه دوم، از نظر مفهوم کنار هم قرار نمی‌گیرند.
(۳) هر دو قضیه در ردیف قضایای امکانی به شمار می‌آیند.
(۴) موضوع و محمول در قضیه دوم، از نظر مفهوم می‌توانند با هم باشند.

۲۱۶- اگر فرض کنیم رابطه ماهیت‌ها با وجود به ترتیب «امتناعی» و «وجوبی» باشد، کدام نتیجه‌گیری فلسفی صحیح است؟

- (۱) هیچ ماهیتی به وجود نخواهد آمد - برخی ماهیت‌ها عین هم می‌شوند.
(۲) تنها برخی ماهیت‌ها پدید نمی‌آیند - برخی ماهیت‌ها عین هم می‌شوند.
(۳) تنها برخی ماهیت‌ها پدید نمی‌آیند - همه ماهیت‌ها همیشه باید باشند.
(۴) هیچ ماهیتی به وجود نخواهد آمد - همه ماهیت‌ها همیشه باید باشند.

۲۱۷- کدام مورد از نظر دیوید هیوم، منشأ باور انسان به اصل علیت را دقیق‌تر بیان می‌کند؟

- (۱) عقل و فطرت
(۲) آموزش و تجربه
(۳) تخیل و تداعی
(۴) مشاهده مکرر

۲۱۸- دیدگاه هیوم با دیدگاه فیلسوفان مسلمان به عنوان نمونه است.

- (۱) در برخی موارد یکسان است - هم هیوم و هم فلاسفه مسلمان درک علیت از طریق تجربه را امکان‌پذیر نمی‌دانند.
(۲) در برخی موارد مختلف است - به عقیده هیوم تنها به مدد عقل می‌توان به درک صحیحی از علیت رسید.
(۳) در همه موارد مختلف است - به عقیده فلاسفه مسلمان اگر به حس رجوع کنیم، صرفاً توالی دو پدیده را می‌بینیم.
(۴) در همه موارد یکسان است - هم هیوم و هم فلاسفه مسلمان می‌گویند بدون رجوع به شناخت تجربی نمی‌توان علیت را شناخت.

۲۱۹- کدام گزینه تبیین دقیقی از اصل سنخیت ارائه نمی‌دهد؟

- (۱) بنابر آن چه تاکنون تجربه کرده‌ایم، علت‌های خاص، معلول‌های خاص خود را دارند و نمی‌توان این اصل را به علت‌هایی که تجربه نشده‌اند، تعمیم داد.
(۲) این اصل پشتوانه عقلی نظم دقیق جهان است و دانشمندان با تکیه بر همین اصل، تحقیقات و پژوهش‌های علمی خود را پیگیری می‌کنند.
(۳) وقتی انسان‌ها با پدیده‌های جدید روبرو می‌شوند، به طور طبیعی براساس اصل سنخیت رفتار می‌کنند و به دنبال شناخت آثار ویژه آن پدیده جدید هستند.
(۴) بنابر یک اصل عقلی، علت‌های خاص، معلول‌های خاص خود را دارند و می‌توان این اصل را حتی به علت‌هایی که تجربه نشده‌اند نیز تعمیم داد.

۲۲۰- دیدگاه دموکریتوس درباره نحوه پیدایش جهان در کدام گزینه به درستی توضیح داده شده است؟

- (۱) برخلاف نظریه مربوط به مه‌بانگ تنها با معنای دوم اتفاق سازگار است و با معنای سوم سازگار نیست.
(۲) مانند نظریه مربوط به تکامل زیستی موجودات منجر به انکار اصل سنخیت و غایت‌مندی جهان می‌شود.
(۳) برخلاف نظریه مربوط به تکامل زیستی موجودات منجر به انکار اصل سنخیت و غایت‌مندی جهان می‌شود.
(۴) مانند نظریه مربوط به مه‌بانگ تنها با معنای سوم اتفاق سازگار است و با معنای دوم سازگار نیست.

۲۲۱- با توجه به بحث اتفاق و معانی آن، کدام گزینه درست نیست؟

- (۱) به نظر برخی دانشمندان و فیلسوفان جهان، حوادث و پدیده‌هایی در جهان وجود دارند که می‌توان آن‌ها را مصداق اتفاق دانست.
- (۲) پذیرش هر یک از معانی اتفاق نه تنها می‌تواند در اندیشه و تفکر افراد جامعه بلکه حتی در سبک زندگی آن‌ها تأثیراتی داشته باشد.
- (۳) امروزه با پیشرفت علم و کشف علمی روابط علی و معلولی توسط دانشمندان، دیگر مفهوم اتفاق صرفاً بر زبان عامه مردم جاری می‌شود.
- (۴) نظر فیلسوفانی که در عین انکار خداوند، می‌خواهند برای جهان و انسان هدف و غایت تعیین کنند، مورد نقد و نفی قرار گرفته است.

۲۲۲- کدام فیلسوف یونانی، تعبیر «دمیورژ» را به کار برد و مقصود از آن در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (۱) ارسطو - همان صانع است که فقط اشاره به ذات خدا دارد.
- (۲) افلاطون - همان خداست، اما در مرتبه خلق جهان.
- (۳) افلاطون - همان صانع است که فقط اشاره به ذات خدا دارد.
- (۴) ارسطو - همان خداست، اما در مرتبه خلق جهان.

۲۲۳- کدام فیلسوف معتقد بود که انسان‌ها نمی‌توانند به وجودی که واجب‌الوجود است و علت نخستین جهان است، پی ببرند و دلیل این اعتقاد وی چیست؟

- (۱) دیوید هیوم - زیرا به عقیده وی، انسان‌ها جز تجربه هیچ ابزار دیگری برای معرفت و شناخت ندارند.
 - (۲) داستایوفسکی - چون به نظر وی، اگر چیزی بدون علت، وجود تواند داشت این چیز می‌تواند خدا باشد.
 - (۳) داستایوفسکی - زیرا به عقیده وی، انسان‌ها جز تجربه هیچ ابزار دیگری برای معرفت و شناخت ندارند.
 - (۴) دیوید هیوم - چون به نظر وی، اگر هر چیزی باید علتی داشته باشد، پس خدا نیز نیازمند علت است.
- ۲۲۴- کدام فیلسوفان اروپایی در عین حالی که به رابطه میان «پذیرش خداوند» و «معناداری زندگی» توجه داشتند، سعی کردند استدلال عقلی جدیدی بر وجود خدای واحد ارائه دهند؟**

- (۱) کاتینگهام - کانت
- (۲) کرکگور - ویلیام جیمز
- (۳) دکارت - کانت
- (۴) برگسون - ویلیام جیمز

۲۲۵- فارابی و ابن‌سینا به ترتیب با استفاده از و به اثبات وجود خدا می‌پردازند.

- (۱) اصل امتناع تسلسل علل نامتناهی - فقر وجودی
- (۲) ممکن‌الوجود بودن موجودات - رابطه علیت
- (۳) رابطه علیت - اصل امتناع تسلسل علل نامتناهی
- (۴) رابطه علیت - ممکن‌الوجود بودن موجودات

۲۲۶- پیش‌شرط معناداری حیات کدام است؟

- (۱) هدفمند شناختن انسان
- (۲) معتبر شمردن آرمان‌های مقدس
- (۳) اثبات و پذیرش وجود خداوند
- (۴) قبول گرایش انسان به خیر و زیبایی

۲۲۷- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) ابن‌سینا در رساله‌ای که درباره عشق نوشته، همه معیارهای زندگی معنادار را به خوبی نشان داده است.
- (۲) به عقیده فارابی، هر چیزی که وجودش از خودش نباشد، علتی مقدم بر خود دارد که به او وجود می‌دهد.
- (۳) ابن‌سینا کوشید با استفاده از دو مفهوم وجوب و امکان، برهان کامل‌تری از برهان فارابی در اثبات خدا ارائه کند.
- (۴) میان دیدگاه فلاسفه مسلمان در معرفت‌شناسی و نظر آنان در اثبات عقلی وجود خدا هماهنگی وجود دارد.

۲۲۸- از دقت در بیت «گر اندیشه کنی از راه بینش / به عشق است ایستاده آفرینش» کدام مفهوم مستفاد نمی‌گردد؟

- (۱) وجود یک عشق مقدس و برتر در جهان و انسان را نشان می‌دهد که جهان غایتمند است و انسان موجودی هدفمند می‌باشد و به خیر و زیبایی گرایش دارد.

- (۲) عشق و محبت به خیر و زیبایی اختصاص به انسان دارد و بنابراین دیگر موجودات جهان هستی از جاذبه عشق الهی برخوردار و بهره‌مند نیستند.
- (۳) هر یک از ممکنات و مخلوقات به واسطه حقیقت وجود خود، همیشه مشتاق کمالات و خیرات است و برحسب فطرت از بدی‌ها گریزان.
- (۴) در همه موجودات جهان، کششی به سوی خدا وجود دارد و البته چنین کشش و عشقی را خداوند در گنه و ذات جهان هستی به امانت نهاده است.

۲۲۹- دیدگاه فیلسوفان مسلمان با دیدگاه کرکگور درباره پذیرش خداوند و تأثیر آن در زندگی انسان است.

- (۱) کاملاً مشابه است؛ زیرا نزد هر دو دیدگاه، شناخت عقلی و برهان عقلی مقدمه ایمان به خدا و شناخت ذات و صفات او است.
- (۲) متفاوت است؛ زیرا از نظر کرکگور ایمان به خداوند از راه برهان عقلی و شناخت عقلی حاصل نمی‌شود و بیشتر از ناحیه لطف الهی است.
- (۳) متفاوت است؛ زیرا از نظر فیلسوفان مسلمان، ایمان به خدا از راه برهان عقلی و شناخت عقلی حاصل نمی‌شود و بیشتر از ناحیه لطف الهی است.
- (۴) کاملاً مشابه است؛ زیرا نزد هر دو دیدگاه، ایمان به خدا هم از راه برهان عقلی و شناخت عقلی حاصل می‌شود و هم از ناحیه لطف الهی.

۲۳۰- کدام دیدگاه فلسفی می‌تواند معناداری زندگی را بهتر تبیین کند؟

- (۱) دیدگاهی که هم اثبات خدا از طریق استدلال عقلی را امکان‌پذیر می‌داند و هم معناداری حیات را فرع بر پذیرش خداوند قرار داده است.
- (۲) دیدگاهی که فقط اثبات خدا از طریق براهین عقلی را امکان‌پذیر می‌داند و معناداری حیات را فرع بر پذیرش اثبات خدا قرار نمی‌دهد.
- (۳) دیدگاهی که هم اثبات خدا از طریق براهین تجربی را امکان‌پذیر می‌داند و هم پذیرش خداوند را فرع بر معناداری حیات قرار داده است.
- (۴) دیدگاهی که فقط اثبات خدا از طریق براهین تجربی را امکان‌پذیر می‌داند و هرگز پذیرش خداوند را فرع بر معناداری حیات قرار نمی‌دهد.

آزمون‌های سراسر گاج

گزینه دروسدرا انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰

دفترچه شماره ۳

آزمون شماره ۱۴

جمعه ۱۴۰۰/۱۰/۲۴

پاسخ‌های تشریحی

پایه دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤالاتی که باید پاسخ دهید: ۲۳۰	مدت پاسخگویی: ۲۱۵ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
			از	تا	
۱	فارسی	۲۵	۱	۲۵	۱۸ دقیقه
۲	زبان عربی (عمومی)	۲۵	۲۶	۵۰	۲۰ دقیقه
۳	دین و زندگی	۲۵	۵۱	۷۵	۱۷ دقیقه
۴	زبان انگلیسی	۲۵	۷۶	۱۰۰	۲۰ دقیقه
۵	ریاضی و آمار ۳	۲۰	۱۰۱	۱۲۰	۳۰ دقیقه
۶	علوم و فنون ادبی ۳	۲۰	۱۲۱	۱۴۰	۲۰ دقیقه
۷	زبان عربی (اختصاصی)	۱۰	۱۴۱	۱۵۰	۱۰ دقیقه
۸	تاریخ ۳	۲۰	۱۵۱	۱۷۰	۲۰ دقیقه
۹	جغرافیا ۳	۲۰	۱۷۱	۱۹۰	۲۰ دقیقه
۱۰	جامعه‌شناسی ۳	۲۰	۱۹۱	۲۱۰	۲۰ دقیقه
۱۱	فلسفه ۲	۲۰	۲۱۱	۲۳۰	۲۰ دقیقه

فارسی

۱ ۳ واژگان مرتبط در ابیات گزینه (۳):

مستور (بیت «د»): پنهان

سریر (بیت «ب»): اورنگ (= اورند)

مطاع (بیت «ه»): فرمانروا

قدس (بیت «الف»): صفا

۲ ۱ همه موارد، صحیح اند.

۳ ۲ معادل‌های معنایی:

ارغند: شوزه / امکان: سامان / همراه: حریف / برگزیده: فایق

موارد غیرمرتبط در سایر گزینه‌ها:

(۱) بالیده (۳) گرز - بلند - همراز

(۴) غاشیه

۴ ۲ املاي درست واژه:

موسوم: نامیده شده

۵ ۱ املاي درست واژه:

بهر: برای (بحر: دریا)

کلماتی در سایر گزینه‌ها که اهمیت املاي دارند:

(۲) سلاح، صلاح (۳) غواص، صیاد

(۴) فراغ، سفر، غربت

۶ ۳ املاي درست واژه‌ها:

حق‌گزاری (عبارت اول) / قربت (عبارت دوم) / اسرار (عبارت دوم)

۷ ۲ نام درست پدیدآورنده اثر: از پاریز تا پاریس: محمد ابراهیم

باستانی پاریزی

۸ ۴ در بیت سوم، ایهام به کار نرفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ابیات به شیوه گفت‌وگویی (مناظره) روایت شده است.

(۲) بیان مضمون تحقیرآمیز در این بیت توأم با لحن طنز است.

(۳) «ماه» نماد زیبایی و نور است.

۹ ۴ تشبیه: یار به خورشید - رخ به ماه - جبین به زهره - لب به

یاقوت

استعاره: —

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) تشبیه: نگارخانه چین به اشک / یار به نگارخانه چین

استعاره: نگار استعاره از معشوق

(۲) تشبیه: معشوق (غزال) به ترانه غزل شهریار

استعاره: غزال استعاره از معشوق

(۳) تشبیه: تو به غنچه، من به عندلیب

استعاره: گلبن استعاره از معشوق

۱۰ ۲ حسن تعلیل (بیت «ج»): دلیل نسوختن پنبه شیشه شراب،

آشتی برقرار کردن ساقی میان پدیده‌های متضاد است.

ایهام تناسب (بیت «ه»): روی: ۱ - چهره (معنی مورد نظر) ۲ - نوعی فلز

(معنی غایب / تناسب با «سیم و زر»)

مجاز (بیت «د»): خاتم مجاز از انگشتر

استعاره (بیت «ب»): جان بخشی به سوزن و آهنربا

تشبیه (بیت «و»): تشبیه چهره یار به ماه و برتر دانستن چهره یار از آن

۱۱

۳

(معنی غایب / تناسب با «نمک»)

جناس تام: -

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ایهام تناسب: بر (مصراع دوم): ۱ - آغوش (معنی مورد نظر) ۲ - ثمر (معنی

غایب / تناسب با «باغ»)

جناس تام: بر (حرف اضافه) و بر (آغوش)

(۲) ایهام تناسب: میان: ۱ - میانه (معنی مورد نظر) ۲ - کمر (معنی غایب /

تناسب با «کمر»)

جناس تام: میان (میانه) و میان (کمر)

(۴) ایهام تناسب: تنگ: ۱ - بار شکر (معنی مورد نظر) ۲ - مقابل فراخ (معنی

غایب / تناسب با «گره و تنگ»)

جناس تام: تنگ (بار شکر) و تنگ (مقابل فراخ)

۱۲

۴

دارو سبب درد شد (اسنادی)، این جا چه امید است

(غیراسنادی)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ای که گویی (غیراسنادی) بر سر آن کوی خواهی کشته شد (غیراسنادی)

(۲) در حضور وی گرت عرضی بود (غیراسنادی)، آهسته گوی (غیراسنادی)

(۳) سینه را مجمر کنم (اسنادی) تا دل تهی گردد (اسنادی) ز آه

۱۳

۱

(الف) ای شمع رقصان با نسیم [روی سخنم با توست] آتش مزین پروانه را / با

دوست هم رحمی [کن] چو با دشمن مدارا می‌کنی: ۲ بار

(ب) تویی آن نوسفر سالک که هر شب شاهد توفیق / چراغت پیش پا دارد که

راه این‌جا [آست] و چاه این‌جا [آست]: ۲ بار

(ه) از سر هر مژه‌ام خون دل آویخته چون لعل / خواهم ای باد [روی سخنم با

توست] خدا را [تو را سوگند می‌دهم] که به گوشش برسانی: ۲ بار

بررسی سایر ابیات:

(ج) ز نسل کیست؟ ز ترک [است] از چه ترک [است] از قاجار [است] / شهنش

که کرد؟ نیا [کرد] جانشینش کیست؟ پسر [است]: ۵ بار

(د) من پای همی کوبم ای جان و جهان [روی سخنم با توست] دستی [بده] /

ای جان و جهان [روی سخنم با توست] برجه از بهر دل مستی: ۳ بار

۱۴ ۳ «باد یا باد بهار» را هم می‌توانیم متمم جمله اول بدانیم: کس

مگر (به جز) باد (متمم) بهار از او کام نگرفته است.

هم می‌توانیم نهاد جمله دوم بدانیم، زیرا گزینه، یک جمله مرکب است:

کس مگر باد بهار از او کام نگرفته است که [باد بهار] (نهاد) بر آن زلف و

بناگوش و جبین می‌گذرد.

اما واژه‌های مشخص شده ابیات سایر گزینه‌ها فقط نهادند:

(۱) دوست (نهاد) منتظر است.

(۲) آن (نهاد) چه تیر است.

(۴) نهان کرد [ن] آن رخ دلبنده (نهاد) انصاف نبود.

۱۵

۲

طبع سرکش را ... رساندن: رساندن طبع سرکش (صفت

مضاف‌الیه)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) لطف جان بخش تو / دل آزردۀ ما (هسته + صفت + مضاف‌الیه)

(۳) دل‌های ز خود رفته ما (هسته + صفت + مضاف‌الیه)

(۴) یوسف مصرش («ش» متمم است).

۱۶

۴

توفیق عشق روی تو گنجی است تا که [آن گنج را] یافت / باز

اتفاق وصل تو گویی است تا که [آن گوی را] برد

۱۷ ۳ مفهوم گزینه (۳): وفاداری و پایداری عاشق در راه عشق تا هنگام مرگ

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: جاودانگی عشق / وفاداری و پایداری عاشق در راه عشق حتی پس از مرگ

۱۸ ۴ مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه (۴): بی‌خبری عاشقانه

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) شور عاشقانه و اشتیاق وصل (۲) ناآگاهی از عشق (۳) اوج دلباختگی

۱۹ ۳ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): غلبه عشق بر عقل

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱ و ۲) تقابل عشق و عقل (۴) ترجیح عقل بر عشق

۲۰ ۴ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۴): پاکبازی عاشقانه /

ترک تعلق لازمه عاشقی است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱ و ۲) ارزشمندی عشق (۳) عشق هم درد است و هم درمان

۲۱ ۴ مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه (۴): نکوهش حرص

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) گدازندگی غم (۲) ناتوانی از درک بزرگی ممدوح (۳) دگرگونی ارزش‌ها

۲۲ ۳ مفهوم گزینه (۳): دعوت به عدالت

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: ناپایداری قدرت و قدرتمندان

۲۳ ۳ مفهوم مشترک ابیات گزینه (۳): شورانگیزی عشق / هیچ

نیرو و مانعی جلودار حرکت عاشق نیست.

مفهوم سایر ابیات:

(ب) شرح ناپذیری عشق (ج) رهایی ناپذیری از عشق

۲۴ ۴ مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه (۴): موقعیت‌شناسی

در سخن گفتن

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) از کوزه همان برون تراود که در اوست.

(۲ و ۳) سنجیده گویی

۲۵ ۳ مفهوم گزینه (۳): رهایی از تعلق

مفهوم مشترک عبارت سؤال و سایر گزینه‌ها: گرفتاری در تعلقات دنیوی

زبان عربی (عمومی)

■ صحیح‌ترین و دقیق‌ترین گزینه را در جواب برای ترجمه یا تعریب مشخص کن (۲۶-۲۵):

۲۶ ۴ ترجمه کلمات مهم: الَّذِينَ آمَنُوا: کسانی که ایمان آوردند /

عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ: کارهای نیک انجام دادند (داده‌اند) / لَا تُضِيعُ: تباه نمی‌سازیم / أَجْرٌ مَن: پاداش کسی را که / أَحْسَنَ عَمَلًا: کاری را به نیکی انجام داده است

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «الَّذِينَ: کسانی که» نه «هرکس»: «آمَنُوا» فعل ماضی است، «الصَّالِحَاتِ» جمع است، عدم ترجمه «إِنَّ»

(۲) «اگر کسانی که ...» کاملاً نادرست است، «الصَّالِحَاتِ» جمع است، عدم ترجمه «إِنَّ»

(۳) «آمَنُوا» و «عَمِلُوا» ماضی هستند نه مضارع.

۲۷ ۲ ترجمه کلمات مهم: تَوَاجِهْنِي: با من روبه‌رو می‌شوند / تَزِيدُ مِن

قُدْرَتِي: قدرتم را زیاد می‌کنند / لَا تُضْعِفُ عَزْمِي: عزم و اراده‌ام را ضعیف نمی‌کنند

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «تَوَاجِهْنِي: با من روبه‌رو می‌شوند» (نادرست ترجمه شده است).

(۳) «دچار می‌شوم» نادرست است، «نه تنها، بلکه» معادلی ندارد، بعضی عبارات جابه‌جا آمده است.

(۴) ضمیر «ام» اضافی است، «باعثِ زیادن شدن قدرتم می‌شوند» معادلی ندارد، عدم ترجمه «أبدأ»

۲۸ ۳ توضیح: در ترکیب «إِقْبَالَ الشَّرَكَاتِ الْكَثِيرِ»، «الكَثِيرِ» صِفَتِ

«إِقْبَالَ» است: روی آوردن (اقبال) زیاد شرکت‌ها (رَدّ سایر گزینه‌ها)، «شَجَعُ: تشویق کرد» در گزینه (۱)، نادرست ترجمه شده است و در گزینه (۲) اصلاً ترجمه نشده است.

۲۹ ۳ ترجمه کلمات مهم: إِنَّمَا: فقط، تنها / الْأَعْمَى: کور / لَا يُبْصِرُ:

نمی‌بیند / الْعَالَمُ الْأَكْبَرُ: دنیای بزرگ‌تر / قَدْ انطَوَى: به هم پیچیده شده است

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «هرکس» یک ساختار شرطی است، اما عبارت سؤال چنین ساختاری ندارد، «إِنَّمَا» ترجمه نشده است، نبیند (← نمی‌بیند)، بعضی عبارات در جای نادرستی آمده‌اند.

(۲) «إِنَّمَا: فقط» نه «قطعاً»، «الأكبر» اسم تفضیل است، نبیند (← نمی‌بیند) (۴) «نتواند» معادلی ندارد، ببیند (← نمی‌بیند)

۳۰ ۱ ترجمه کلمات مهم: بَقِيَ: می‌ماند / حَيًّا: زنده / وَإِنْ نُقِلَ: و

اگرچه منتقل شود / مَنَازِلُ الْأَمْوَاتِ: خانه‌های مردگان

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) «نُقِلَ» مجهول است: منتقل شود

(۳) «بَقِيَ» ترجمه نشده است، منتقل شده باشد (← منتقل شود)

(۴) «همیشه» معادلی ندارد، «حتی» زائد است.

۳۱ ۴ توضیح: «هَادِيْنٌ» حال است و نباید به صورت ترکیب وصفی

ترجمه شود. بنابراین گزینه (۲) نادرست است، در گزینه (۱) ضمیر «عش» در «پیامبران» اضافی است، «حَتَّى يَنْقِذُوا: تا نجات دهند» در گزینه (۳) نادرست ترجمه شده است، در گزینه (۳) «بشر» نادرست است.

۳۲ ۲ توضیح: دَقَّتْ داشته باشید «لَنْ + فعل مضارع» همیشه باید به

صورت مستقبل منفی و با فعل کمکی «نُخَوِّاهُ» ترجمه شود: «به زور نخواهد گرفت» (اشتباه سایر گزینه‌ها)، «نَمْلِكُهُ» نکره است: مورچه‌ای، موری، یک مورچه (اشتباه گزینه‌های (۱) و (۴))، «أُعْطِيَ» مجهول است: داده شود (اشتباه گزینه (۴)).

۳۳ ۱ در این گزینه ضمیر «ه» در «مَمَاتِه» ترجمه نشده است،

«أَنْ يَذْكُرَ» مجهول است: «یاد شود»

۳۴ ۱ حرف «لام» باید به صورت «دارد» ترجمه شود، «تَقْنِيَّة» مفرد

است: «هر تکنولوژی‌ای دارد»

۳۵ ۲ «نمی‌دانی» مضارع منفی است و فعل‌های گزینه‌های (۱) و (۴)

نادرست هستند، «که» معادلش حرف مشبّهة بالفعل «أَنَّ» است (رَدّ گزینه‌های (۳) و (۴)).

■ متن زیر را با دقت بخوان سپس متناسب با آن به سؤالات آمده پاسخ بده (۴۲-۳۶):

هرساله زمانی که جایزه نوبل اهدا می شود، سروصدایی رسانه ای پیرامون کسانی که به آن دست می یابند، بلند می شود و علت آن است که دستیابی به این جایزه بزرگ ترین تقدیری به شمار می آید که پژوهشگران در حوزه های شیمی، فیزیک، پزشکی و ادبیات به آن دست پیدا می کنند. علاوه بر این ها، جایزه ای برای صلح [نیز] وجود دارد که شخصی به آن دست می یابد که تلاش هایی را در جهت گسترش صلح در دنیا کرده باشد!

و شایان ذکر است که کسی که آن را تأسیس کرد و ثروتش را برای ادامه یافتن آن تخصیص داد، از زمره بزرگ ترین کسانی بود که در ساخت مواد منفجره کار کرده اند. آلفرد نوبل در سال ۱۸۳۳ در پایتخت سوئد متولد شد و وی اختراعاتی دارد که مهم ترین آن دینامیت است. نوبل در سال ۱۸۹۶ وفات کرد درحالی که پشت سرش ثروتی را برجای گذاشت که به نه میلیون دلار می رسید و توصیه کرد که در زمینه جایزه ها سرمایه گذاری و هزینه شود!

و شاید نوبل لزوم انجام اقدامی جبرانی را احساس کرده بود. لذا توجه زیادی را برای برپایی صلح [از خود] نشان داد و نقشه هایی را تدوین کرد که گمان داشت آن ها ملت ها را از جنگ دور می سازد. و باید اشاره کنیم هم چنین که وی تنها یک دانشمند ممتاز نبوده است بلکه شاعری بوده است که معتقد بود ادبیات و علم از مهم ترین عوامل پیشرفت انسان هستند!

۳۶ ۴ براساس متن ؛ [گزینۀ] درست رامشخص کن:

ترجمه و بررسی گزینه ها:

- (۱) ترجمه: جایزه نوبل هر ساله در فضای رسانه ای آرامی داده می شود! [نادرست است؛ چون در اولین عبارت آمده است: تقوم ضجة إعلامية ...]
- (۲) ترجمه: نوبل همه ثروتش را انفاق کرد و چیزی برای فرزندانش باقی نگذاشت! [چنین چیزی در متن نیامده است.]
- (۳) ترجمه: دینامیت تنها اختراع نوبل بود! [نادرست است؛ در متن اشاره شد که اختراعات زیادی داشته است.]
- (۴) ترجمه: جایزه نوبل بزرگ ترین جایزه در زمینه های علمی به شمار می آید! [درست است.]

۳۷ ۳ گزینۀ نادرست را مشخص کن:

ترجمه و بررسی گزینه ها:

- (۱) ترجمه: نوبل در قرن نوزده میلادی در اروپا زندگی می کرد. [درست است؛ چون سال های ۱۸۳۳ به بعد قرن نوزدهم می شود.]
- (۲) ترجمه: دستیابی به جایزه نوبل روای تعداد زیادی از دانشمندان و ادیبان و سیاسیون است. [درست است؛ دست یافتن جایزه نوبل آرزوی بسیاری از دانشمندان و ادباء و سیاستمداران است!]
- (۳) ترجمه: نوبل از دانشمندان نبود بلکه از ادیبانی بود که به ادبیات اهتمام ورزیده بودند. [نادرست است؛ متن دقیقاً برعکس می گوید که نوبل فقط یک دانشمند نبود بلکه شاعر هم بود. اما این عبارت دانشمند بودن او را نفی کرده است!]
- (۴) ترجمه: علم خاستگاهی برای شر است هنگامی که در دستان اشرار باشد. [درست است؛ «علم اگر در دستان اشخاص شرور باشد، ممکن است عامل شر شود»!]

۳۸ ۳ ترجمه و بررسی گزینه ها:

- (۱) ترجمه: در نیمه زندگانی اش متنبه شد لذا تصمیم گرفت زندگی متفاوتی داشته باشد! [نادرست است؛ چون اولاً اصلاً صحبت از متنبه شدنش نیست، ثانیاً قید «نیمه زندگی اش» هم جایی در متن ندارد!]

(۲) ترجمه: او اولین کسی است که مواد قابل اشتعال را اختراع کرد! [نادرست است؛ چون در متن آمده او دینامیت را اختراع کرد نه مواد قابل اشتعال را!]

(۳) ترجمه: قصد نداشت از مواد منفجره استفاده کند مگر در اهدافی مسالمت آمیز! [کاملاً درست است.]

(۴) ترجمه: گسترش صلح در دنیا را دوست نمی داشت! [کاملاً مغایر با متن است.]

۳۹ ۱ گزینۀ (۱) درست است: کارها به نیت ها است (یعنی با نیت ها سنجیده می شوند). مفهوم متن هم همین است. نیت نوبل این بوده است که از مواد منفجره فقط در زمینه های خوب استفاده شود و این مهم است.

■ گزینۀ نادرست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۴۲-۴۰):

۴۰ ۱ «تَمْنَحُ» مضارع، صيغة «لِلغائبه» است (مفرد مؤنث غائب).

۴۱ ۲ «أَظْهَرَ» آشکار کرد» متعدی است نه لازم!

۴۲ ۳ «تَارَكَ» اسم فاعل از فعل ثلاثی مجزء است نه مزید!

■ گزینۀ مناسب را در پاسخ به سؤالات زیر مشخص کن (۵۰-۴۳):

۴۳ ۲ دو اشتباه در این عبارت است: (۱) تَلَفُّظٌ درست است؛ چون مصدر باب «تَفَعَّلَ» است. (۲) الذَّارِجَةُ درست است؛ چون اسم فاعل است.

۴۴ ۴ ترجمه و بررسی گزینه ها:

- (۱) گِل: خاکی که با آب مخلوط شده است!
- (۲) نقره: عنصری فلزی که از آن دستبند درست می شود!
- (۳) محکم: صفتی برای چیزی که به آسانی تخریب نمی شود!
- (۴) استخوان: بخش محکمی از جسم که شکسته نمی شود! «لَا يَنْكسرُ» این تعریف را اشتباه کرده است.

۴۵ ۲ «وَجْهَيْنِ» دو رو» مثنی است.

دقت کنید: واژه های «اللبون (پستاندار)، الطیران (پرواز)، بنیان» مفرد هستند نه مثنی. و در گزینۀ (۳) «الساسانیین» جمع مذکر سالم است نه مثنی!

۴۶ ۲ «زادَات» و «كُثُرَت» مترادف هستند و به معنای «زیاد شدند».

۴۷ ۲ اسم حروف مشبَّهة بالفعل منصوب است و خبر آن مرفوع است: لَيْتَ الْمُسَافِرِينَ

۴۸ ۳ در گزینۀ (۳)، «لا» نفی جنس است و «مواطن» اسم آن؛ ترجمه: «هیچ هم وطنی نیست مگر آن که دوست دارد کشورش در همه زمینه ها پیشرفت کند!»

۴۹ ۱ در گزینۀ (۱)، «او» حالیه است و معنای «درحالی که» دارد و بعدش جمله اسمیه متشکل از مبتدا و خبر آمده است؛ ترجمه: نباید درحالی که در کلاس هستید، با یکدیگر پیچ پیچ کنید (آهسته حرف بزنید).

در گزینۀ (۲)، «و» عطف است. در گزینۀ (۳)، «او» قسم است و در گزینۀ (۴) «او» عطف می باشد.

۵۰ ۴ بین حال و صاحب حال تطابق وجود دارد. صاحب حال عبارت چهارم «لأعبو» است، (لأعبون) و جمع مذکر سالم است و حال نیز باید جمع باشد: فائِزِينَ.

دین و زندگی

۵۱ ۲ با توجه به آیه ۱۰۳ سورة انعام: «لَا تُدْرِكُهُ الْاَبْصَارُ وَ هُوَ يُدْرِكُ الْاَبْصَارَ وَ هُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ» چشم ها او را در نمی یابند و اوست که دیدگان را در می یابد و او لطیف و آگاه است» علت «لَا تُدْرِكُهُ الْاَبْصَارُ» در عبارت قرآنی «وَ هُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ» مندرج است و با حدیث نبوی «لَا تَفْكَرُوا فِي ذَاتِ اللَّهِ» در ذات خدا تفکر نکنید» ارتباط دارد زیرا خداوند کمال نامحدود است و شناخت ذات او با تفکر، قابل درک نیست و محال و ناممکن است.

- پیامد رویگردانی از خداوند (انْقَلَبَ عَلَيَّ وَجْهَهُ) خسران و زیان دنیوی و اخروی است «خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ» که در کلام قرآنی به آن زیان آشکار گویند «ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ» بخش سوم همه گزینه‌ها درست هستند.

۶۰ ۲ توجه به واجبات درخت اخلاص را آبیاری می‌کند و رشد می‌دهد، در میان اعمال واجب، روزه تأثیر خاصی در تقویت اخلاص دارد. امیرالمؤمنین علی (ع) می‌فرماید: «خداوند بدان جهت روزه را واجب کرد تا اخلاص مردم را بیازماید.» حکمت به معنای علم محکم و استوار و به دور از خطاست که هدف درست و راه رسیدن به آن را نشان می‌دهد و مانع از لغزش‌ها و تباهی‌ها می‌شود. انسان حکیم، به درجاتی از بصیرت و روشن‌بینی می‌رسد که می‌تواند در شرایط سخت و پیچیده، حق را از باطل تشخیص دهد و گرفتار باطل نشود.

۶۱ ۳ مناجات حضرت یوسف (ع) در قبال وسوسه‌های شیطانی زلیخا که می‌فرماید: «رَبِّ السَّجْنِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ ...» پروردگارا! زندان برای من دوست‌داشتنی‌تر از آن‌چه که مرا به آن دعوت می‌کنند، می‌باشد ... مؤید «راز و نیاز با خداوند و کمک خواستن از او» از راه‌های تقویت اخلاص است.

۶۲ ۲ در آیات ۶۰ و ۶۱ سوره مبارکه یس می‌خوانیم: «أَلَمْ أَعْهِدْ إِلَيْكُمْ يَا بَنِي آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ وَأَنْ اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ: ای فرزندان آدم، آیا از شما پیمان نگرفته بودم که شیطان را نپرستید که او دشمن آشکار شماست؟ و این‌که مرا پرستید [که] این راه مستقیم است.»

عهد و پیمانی که خداوند از فرزندان آدم گرفته است، این است که شیطان را نپرستید و راه‌هایی از آن این است که فقط خدا را عبادت کنند که همان راه مستقیم است.

۶۳ ۴ هر کس اختیار خود را در بحث یا سخن انکار کند، در عمل از آن بهره می‌برد و آن را اثبات می‌کند. در بیت «گفت: کز چوب خدا این بنده‌اش / می‌زند بر پشت دیگر بنده‌اش» مولوی به تفکر شخصی اشاره می‌کند که اختیار و اراده انسان در انجام کارها را انکار می‌کند که صاحب باغ نیز از طریق همان نگاه و دیدگاه با او برخورد می‌کند تا او را آگاه کند.

۶۴ ۴ چنین برداشتی از علم الهی، ناشی از مقایسه کردن علم خدای متعال با علم انسان است و از لغزشگاه‌هایی است که قرآن کریم پیوسته در این باره هشدار می‌دهد.

۶۵ ۳ آیه شریفه «قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلْيَنْفِسْهُ وَ مَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا: به راستی که دلایل روشن از جانب پروردگارتان به سوی شما آمده است پس هر کس که بینا گشت، به سود خود اوست و هر کس که کور دل گردد، به زیان خود اوست» مؤید «تفکر و تصمیم» از شواهد وجود اختیار است و با این بیت «این‌که فردا این کنم یا آن کنم ...» ارتباط مفهومی دارد.

۶۶ ۴ انسان مؤمن می‌داند که هنگام حضور در میان مردم نیز از طریق رعایت حقوق دیگران مورد آزمایش قرار می‌گیرد، به طور کلی جای جای زندگی انسان محلی برای امتحان است. انسان مؤمن با توجه به همین مسئله است که لحظه‌لحظه گفتار و کردار خود را در معرض آزمایش الهی می‌داند و سعی می‌کند نوع و سبک زندگی خود را به گونه‌ای قرار دهد که در آزمایش الهی سربلند بیرون آید، به این خاطر است که شهید ابراهیم هادی می‌گفت: نمی‌خواهم با نوع پوششم، ذهن یک جوان را مشغول کنم.

۶۷ ۳ در آیه ۵۴ سوره انعام می‌فرماید: «پروردگار شما رحمت را بر خود واجب کرده است.» یعنی حتی آن‌جا که خداوند بر کسی سخت می‌گیرد، باز هم از دریچه لطف و رحمت است، مانند مادری که بر فرزندش سخت می‌گیرد و یا در مواردی او را تنبیه می‌کند تا او را از اشتباه بازدارد و به هیچ وجه قصد انتقام‌گیری از فرزند خود را ندارد، از همین جهت است که راه بازگشت گناهکار به خدا همیشه باز است، این موضوع مؤید سنت «سبقت رحمت بر غضب» است و با آیه شریفه «مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا ...» کسی که کار نیکی بیاورد ده برابر آن [پاداش] می‌گیرد ... مرتبط است.

۵۲ ۱ در مصراع اول اشاره به «دل» به عنوان فطرت الهی دارد و در مصراع دوم می‌فهمیم هر موجودی در حدّ خودش تجلی‌بخش خداوند و نشانگر حکمت، قدرت، رحمت و سایر صفات الهی است.

۵۳ ۳ در آیه ۳۵ سوره نور می‌خوانیم: «اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ: خداوند نور آسمان‌ها و زمین است»، خداوند نور هستی است، یعنی تمام موجودات، وجود خود را از او می‌گیرند و به سبب او پیدا و آشکار شده و پا به عرصه هستی می‌گذارند و وجودشان به وجود او وابسته است، به همین جهت، هر چیزی در این جهان، بیانگر وجود خالق و آیه‌ای از آیات الهی محسوب می‌شود. در واقع هر موجودی در حد خودش تجلی‌بخش خداوند و نشانگر حکمت، قدرت، و رحمت و سایر صفات الهی است. از این رو آنان که به دقت و اندیشه در جهان هستی می‌نگرند، در هر چیزی خدا را مشاهده می‌کنند و علم و قدرت او را می‌بینند.

۵۴ ۲ قرآن کریم بارها تأثیر داشتن موجودات گوناگون را در عالم یادآوری کرده است به طور مثال فرموده که «در غسل برای مردم شفاست» و برای قبول توحید در ربوبیت ضرورتی ندارد که هر گونه اثر را از اشیا و یا انسان‌ها سلب کنیم، می‌توان با قبول اثر مخلوقات این اثر را از خداوند بدانیم، نه مستقل و بی‌نیاز از خداوند.

۵۵ ۳ با توجه به آیه شریفه «وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ»، «واحد قهار» بودن خداوند در آیه ۱۶ سوره رعد بیان شده، به معنای آن است که جای خالی برای غیر باقی نگذاشته است تا آن غیر، خود را نشان دهد، مانند دریای بدون ساحل و بیکرانی که از هیچ جهت محدود نباشد نه از جهت عمق و ارتفاع و نه از جهت طول و عرض یعنی از هر جهت بیکران باشد، آیا با این فرض می‌توان دریای دومی را در کنار این دریا قرار داد.

۵۶ ۳ پس از پذیرش مالکیت خداوند، باید بدانیم هر کس مالک چیزی باشد حق تصرف و تغییر در آن چیز را دارد لذا مؤید توحید در ولایت است و آیه شریفه «مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا: آن‌ها هیچ ولی [سرپرستی] جز او ندارند و او در فرمانروایی خویش کسی را شریک نمی‌سازد.» به آن اشاره دارد و عدم اعتقاد به آن شرک در ولایت را به دنبال دارد.

۵۷ ۲ امروزه، بسیاری از انسان‌ها، جهان خلقت را ملک خود تلقی می‌کنند و بدون توجه به نظر مالک حقیقی آن، یعنی خدا، هر گونه که بخواهند در این جهان تصرف می‌کنند، این افراد و جوامع، در واقع خود را مالک و ولی و پرورش‌دهنده (رب) جهان می‌پندارند که از جمله پیامدهای آن تخریب محیط زیست، آلوده شدن طبیعت، پیدا شدن جوامع بسیار فقیر در کنار جوامع بسیار ثروتمند و مانند آن‌هاست، برخی از این انسان‌ها، مانند فرعون که «أَنَا رَبُّكُمْ الْأَعْلَى» می‌گفت و خود را پروردگار بزرگ مردم معرفی می‌کرد، خود را مالک دیگر جوامع می‌پندارند و برای آن‌ها تصمیم‌گیری می‌کنند.

۵۸ ۳ تعبیر قرآنی، «ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ: این همان زیان آشکار است» درباره کسانی است که در عبارت قرآنی «وَمِنْ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ» به آن اشاره شده است و در آیه ۴۳ سوره فرقان می‌خوانیم: «أَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا: آیا دیدی آن کسی را که هوای نفس خود را معبود خود گرفت، آیا تو ضامن او می‌باشی [و به دفاع از او برمی‌خیزی]؟»

۵۹ ۲ - علت (متبوع) دوستی نگرستن دشمنان خدا «لَا تَتَّخِذُوا عَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ» عبارت قرآنی «وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ: حال آن‌که آنان به دین حقی که برای شما آمده است، کفر ورزیده‌اند» می‌باشد. - خاستگاه عبودیت الهی، ربوبیت خداوند است که این موضوع در آیه شریفه «إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ: همانا خداوند پروردگار من و پروردگار شماست.» مشاهده می‌کنیم.

۷۷ ۴ سرعت باد در برخی نقاط به نود مایل در ساعت می‌رسید. جاده‌ها توسط درختان افتاده مسدود شدند و خطوط برق از بین رفت [و] هزاران خانه بدون برق ماند.

توضیح: فعل “block” (مسدود کردن) جزء افعال متعدی است و به مفعول نیاز دارد. با توجه به این‌که مفعول این فعل (roads) پیش از جای خالی قرار گرفته است، در جای خالی به فعل مجهول نیاز داریم. در بین گزینه‌ها فقط گزینه (۴) دارای ساختار مجهول است.

۷۸ ۳ اما، تو می‌دونی چه احساسی نسبت بهت دارم. من [احساسم رو] بارها بهت گفته‌ام، نگفتم؟

توضیح: چون جمله اصلی دارای فعل کمکی “have” به صورت مثبت است، برای پرسش تأکیدی باید از همین فعل کمکی به صورت منفی استفاده شود.

۷۹ ۳ پسر بچه‌ای در حال عبور از خیابان بود که صدای پارس سگی را از چاله‌ای شنید. از این‌رو با آتش‌نشانان تماس گرفت و سگی که در چاله سقوط کرده بود توسط آتش‌نشانان نجات یافت.

توضیح: با توجه به این‌که ضمیر موصولی حالت فاعلی برای غیرانسان دارد، در بین گزینه‌ها تنها “which” می‌تواند جمله را به درستی کامل کند.

۸۰ ۱ موقعیت شاه اکنون به قدری قوی بود که کشورهای خارجی مبادرت به نشان دادن احترامشان به او کردند.

- (۱) احترام
(۲) تخیل
(۳) افزایش
(۴) محصول

۸۱ ۴ این روزها خیلی سرم شلوغ بوده است و خیلی احساس خستگی می‌کنم، بنابراین سعی می‌کنم کارهایم را طوری تنظیم کنم که بتوانم هفته آینده چند روز تعطیل داشته باشم.

- (۱) ترکیب کردن
(۲) تأثیر گذاشتن
(۳) حاوی بودن
(۴) تنظیم کردن

۸۲ ۲ این تنها دومین بار است که به این رستوران می‌آیم. من چیزی در مورد ساندویچ‌های آن نمی‌دانم، اما می‌توانم مرغ در سس قارچ را توصیه کنم - خوشمزه است.

- (۱) فرض کردن
(۲) توصیه کردن
(۳) فکر کردن، از خود پرسیدن
(۴) وارد شدن

۸۳ ۱ این کتاب بسیار مفید است؛ آن مهارت‌های زبانی و ارتباطی را که دانش‌آموزان در زندگی حرفه‌ای خود به آن نیاز خواهند داشت فراهم می‌کند.

- (۱) ارتباطی
(۲) مضر
(۳) حاوی
(۴) فزاینده

۸۴ ۳ آخرین کارمند ما اداره را ترک کرد. دیروز با افراد زیادی مصاحبه کردیم و اکنون در تلاش هستیم تا لیستی از افراد مناسب را برای این شغل گردآوری کنیم.

- (۱) گرفتن
(۲) قرض گرفتن
(۳) گردآوری کردن
(۴) قرض دادن

۸۵ ۲ او به گریه افتاد [و] به او التماس کرد که او را ببخشد و قسم خورد که هر چه دزدیده بود را پس بدهد.

- (۱) فراموش کردن
(۲) بخشیدن
(۳) تحسین کردن
(۴) منتشر کردن

۸۶ ۱ [برای هنرمند] فقط زندگی روزمره و آن‌چه در زندگی روزانه رخ می‌دهد [منبع الهام] نیست، رویاها نیز می‌توانند منبع غنی الهام برای یک هنرمند باشند.

- (۱) الهام
(۲) آموزش
(۳) ارتباط
(۴) ادعا

۶۸ ۲ در آیه ۲۰ سوره مبارکه اسراء درباره سنت امداد عام الهی می‌خوانیم: «... و ما کانَ عطاءُ رَبِّكَ محْظوراً: ... و عطای پروردگارت [از کسی] منع نشده است.» در آیه ۱۸۲ سوره اعراف درباره سنت املاء و استدراج می‌خوانیم: «وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ... و کسانی که آیات ما را تکذیب کردند به تدریج گرفتار عذابشان خواهیم کرد، از آن راه که نمی‌دانند ...»

۶۹ ۴ امیرالمؤمنین (ع) درباره سنت املاء و استدراج می‌فرماید: «چه بسا احسان پیاپی خدا، کسی را گرفتار کند و پرده‌پوشی خدا او را مغرور سازد و با ستایش مردم فریفته و شیفته خود گردد و خدا هیچ کس را همانند کسی که به او مهلت داده، امتحان و آزمایش نکرده است.» دقت شود این حدیث مؤید سنت املاء و استدراج است نه آزمایش و امتحان و با عبارت شریفه «أَمْلَى لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ» هم‌آوایی دارد.

۷۰ ۲ رحمت واسعة الهی به همه افراد جامعه، چه نیکوکار (محسن) و چه بدکار (فاجر) مؤید سنت امداد عام الهی است و هر کس ادعای ایمان کند مورد آزمایش و ابتلاء قرار می‌گیرد.

۷۱ ۱ در تعالیم دینی آمده است که صله رحم و محبت به خویشان و دادن صدقه، عمر را افزایش می‌دهد و نیز برطرف کردن اندوه و غصه دیگران زندگی را بهبود می‌بخشد.

تقوا و ایمان واقعی به خداوند سبب نزول برکات الهی می‌گردد، همان‌طور که قرآن می‌فرماید: «وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَى آمَنُوا وَ اتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ ... و اگر مردم شهرها ایمان آورده و تقوا پیشه می‌کردند، قطعاً برایشان می‌گشودیم برکاتی از آسمان و زمین ...»

۷۲ ۳ امام باقر (ع) درباره قساوت قلب می‌فرماید: «هیچ چیز مانند گناه دل را فاسد نمی‌کند، همانا قلب آلوده به گناه می‌شود تا جایی که بر اثر استمرار گناه بر آن چیره می‌شود و آن را زیر و رو می‌کند.» «توجیه گناه» و «عادت به گناه» از پرتگاه‌های خطرناک سقوط در وادی ضلالت (گمراهی) است.

۷۳ ۲ در تعالیم دین توصیه شده است که اگر کسی به هر علتی گناهی را انجام داد نباید گناهش را برای دیگران بیان کند (کتمان گناه) زیرا با اظهار گناه، زشتی آن در نظر او و دیگران از بین می‌رود و انجام گناه امری عادی جلوه می‌کند، خداوند در قرآن کریم می‌فرماید: «إِنَّ الَّذِي يَجْتَوِي أَنْ تُشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ: بی‌گمان، کسانی که دوست دارند کارهای بسیار زشت در میان مؤمنان شایع شود، در دنیا و آخرت عذابی دردناک دارند»

۷۴ ۴ با توجه به بیت مذکور در صورت سؤال، انسان همان‌طور که با قدرت اختیار خود می‌تواند راه کمال را طی کند، با همین توانایی می‌تواند در مسیر شقاوت پیش برود و هلاکت خود را رقم بزند. و براساس آیه ۹ سوره شمس: «قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا: که هر کس آن را پاک گردانید، قطعاً رستگار شد» رستگاری تابع (معلول) تزکیه کردن نفس از آلودگی‌ها است.

۷۵ ۴ در آیات سوره مؤمنون ویژگی‌های مؤمنان را می‌خوانیم که در بخشی از آن آمده است: «ایمان (مؤمنان) وارث وعده‌های زیبای خداوند هستند و «فردوس» را که یکی از بالاترین مراحل بهشت است برای ابد به ارث می‌برند.»

زبان انگلیسی

۷۶ ۲ فوتبالیستی که قبل از مسابقه، داروی نیروزا مصرف کرده بود، از دوباره بازی کردن محروم شده است چون برخلاف قوانین بود.

توضیح: در بین گزینه‌های موجود، کلمات “who”، “whom” و “whose” برای انسان استفاده می‌شود. با توجه به این‌که در جمله نیاز به ضمیری داریم که به جای فاعل بنشیند، از “who” استفاده می‌کنیم.

هر چند وقت یک بار در کنار باغ خیاری پیدا می‌کردم که در آن جای دندان سگ وجود داشت. به نظر شما چه کسی طعم خیار را چشیده بود؟ از آن جایی که هایدی در نزدیکی باغ نمی‌ماند، حتماً فریتز بوده است! یک روز فریتز به باغ رفت. او در میان برگ‌های تاک‌های خربزه (گیاهی که در امتداد زمین می‌روید) که نزدیک به زمین رشد می‌کرد، بو کشید. چرا؟ خربزه‌های رسیده را از بوی آن‌ها کشف کرده بود! دانستن این‌که چه زمانی خربزه‌ها مناسب چیدن هستند برای انسان بسیار سخت است. اما فریتز زمان دقیق چیدن هر خربزه را در باغ می‌دانست. از آن زمان به بعد، فریتز بهترین یاور من در باغ بود، حتی اگر گاهی اوقات خیارها را می‌خورد.

۹۳ ۲ خانواده‌های پیشگام به سختی باغبانی می‌کردند زیرا

(۱) آن‌ها نمی‌دانستند چگونه [گیاهان] یک باغ را بکارند

(۲) آن‌ها باید زمین را [از حالت وحشی] تغییر می‌دادند

(۳) باران کافی وجود نداشت

(۴) سگ‌های آن‌ها نمی‌دانستند چگونه کمک کنند

۹۴ ۱ فریتز و هایدی چه نوع سگ‌هایی هستند؟

(۲) لابرادور رتریور

(۳) ژرمن شورت هیرد پوینتر (۴) شپرد استرالیایی

۹۵ ۴ خربزه‌ها در کجا رشد می‌کنند؟

(۱) روی درختان

(۲) زیر زمین

(۳) روی ساقه‌ها

(۴) روی تاک‌های خربزه

۹۶ ۱ ضمیر "their" در سطر ۱۳ به اشاره دارد.

(۱) خربزه‌های رسیده

(۲) سگ‌ها

(۳) انسان‌ها

(۴) بوها

همه دوست دارند وقتی برای اولین بار با کسی ملاقات می‌کنند تأثیر خوبی بگذارند، اما آیا می‌دانستید که ۸۰ درصد تصویری که [به ساینرین] می‌دهید نه از کلماتی که می‌گویید بلکه از زبان بدن شما ناشی می‌شود؟ پیروی از این نکات به شما کمک می‌کند تا در هنگام ملاقات با غریبه‌ها اعتماد به نفس بیشتری داشته باشید و بتوانید تأثیر مثبتی ایجاد کنید.

۱- ارتباط چشمی برقرار کنید، اما خیره نشوید. ارتباط چشمی بیش از حد ممکن است تهاجمی به نظر برسد یا نشان‌دهنده علاقه عاشقانه باشد. از سوی دیگر، عدم ارتباط چشمی کافی ممکن است باعث شود که فاقد اعتماد به نفس یا بی‌علاقه به نظر برسید. چیزی در وسط نشان خواهد داد که شما علاقه‌مند و آرام هستید. اگر در یک گروه چند نفره هستید، ارتباط چشمی خود را بین افرادی که با آن‌ها هستید تغییر دهید زیرا این نشان‌دهنده احترام به همه افراد گروه است.

۲- لبخند بزنید، اما نه بیش از حد. یک لبخند می‌تواند شما را گرم‌تر، دوستانه‌تر و با اعتماد به نفس‌تر نشان دهد، حتی زمانی که عصبی هستید. وقتی به کسی معرفی می‌شوید، لبخند بزنید، اما لبخند را برای همیشه روی صورت خود نگه ندارید و گرنه ریاکار به نظر می‌رسید. اگر لبخند زدن برای شما غیرطبیعی است، فقط ماهیچه‌های صورت خود را شل کنید، اما به شما کمک هم خواهد کرد تا آن را احساس کنید. وقتی کسی شوخی می‌کند بخندید، اما از خندیدن به شوخی‌های خودتان بپرهیزید، در غیر این صورت افراد متوجه می‌شوند که شما عصبی به نظر می‌رسید.

۳- از دستان خود با اطمینان بیشتری استفاده کنید. به جای [نشان دادن] بی‌قراری با دستان خود، از آن‌ها برای تأکید بیشتر بر آن‌چه می‌گویید استفاده کنید. با این حال، حرکات اغراق‌آمیز دست ممکن است شما را عصبی یا فاقد کنترل نشان دهد.

به یاد داشته باشید که بهبود زبان بدن شما نه تنها جذابیت شما را افزایش می‌دهد، بلکه باعث می‌شود احساس مثبت‌تری نیز داشته باشید. با این حال، هر بار باید یک قدم برداشته شود. تلاش برای تغییر همه عادات خود به یکباره ممکن است بسیار سخت باشد.

۸۷ ۴ بن فرانکلین در سن دوازده سالگی می‌خواست چیزی اختراع کند که او را قادر سازد سریع‌تر شنا کند.

(۱) کار کردن

(۲) بافتن

(۳) گذراندن

(۴) اختراع کردن

یک روز با اتوبوس محلی سفر می‌کردم. خانمی که به نظر می‌رسید اهل روستای دوری است با سه بچه خردسال و چمدان‌های فراوان سوار اتوبوس شد. او در شهر تازه‌وارد بود و نمی‌دانست ایستگاه اتوبوسش دقیقاً کجاست. راننده به او گفت: «وقتی ایستگاهت رسید بهت می‌گم. نگران نباش.» اتوبوس به حرکت ادامه داد. مردم در اتوبوس سوار و پیاده می‌شدند. بالاخره اتوبوس به ایستگاه اتوبوس او رسید. راننده با احترام او را صدا زد و به او کمک کرد تا از اتوبوس پیاده شود. بچه‌ها شروع به دیدن به سمت خیابان کردند و خانم سر بچه‌هایش فریاد زد: «به جاده نروید.» سپس رو به راننده کرد و گفت: «تو خیلی آدم خوبی هستی، ممنون.» او (راننده) گنج به نظر می‌رسید و اشک روی گونه‌هایش سرازیر شد. او گفت: «من در مدت ۳۰ سال گذشته مثل این [کار] را انجام داده‌ام. هیچ‌کس تا به حال از من تعریف نکرده است. فکر می‌کردم کاملاً فراموش شده‌ام.» من از آن روز شروع کردم به تعریف کردن از افراد هر وقت کاری با عشق و دلسوزی زیاد انجام می‌شود.

۸۸ ۲ توضیح: در بین گزینه‌های موجود، کلمات "who"، "whom" و "whose" برای انسان استفاده می‌شود. در جمله نیاز به ضمیری داریم که به جای فاعل بنشیند چون که بعد از آن فعل آمده، پس از "who" استفاده می‌کنیم.

۸۹ ۱ با احترام

(۲) با عصبانیت

(۳) معمولاً

(۴) مکرراً

۹۰ ۴ (۱) دریافت کردن

(۲) فکر کردن، از خود پرسیدن

(۳) شمارش کردن

(۴) فریاد زدن

۹۱ ۳ (۱) چراغ

(۲) میکروب

(۳) اشک

(۴) عرق

۹۲ ۴ توضیح: فعل "forget" (فراموش کردن) در این جا جزء افعال متعدی است و به مفعول نیاز دارد. با توجه به این‌که مفعول این فعل (ضمیر "I") پیش از جای خالی قرار گرفته است، در جای خالی به فعل مجهول نیاز داریم. در بین گزینه‌ها فقط گزینه (۴) دارای ساختار مجهول است.

سال‌ها پیش، از شهر به روستا نقل مکان کردم. یکی از اولین کارهایی که انجام دادم ساختن باغ سبزی بزرگی بود. کار سختی بود که منطقه چمنزار را به یک باغ زیبا تبدیل کنم. تصور کنید برای خانواده‌های پیشگام اولیه تغییر دادن زمین [از حالت وحشی] با دست چقدر کار [دشواری] بوده است. من در همان سال اول یک باغ کامل کاشتم - همه چیز از سبزیجات ریشه‌ای مانند هویج و چغندر گرفته تا لوبیا سبز، ذرت، گوجه‌فرنگی، کدو سبز، کدو بلوط و خربزه. سبزی ریشه‌ای به این معناست که به جای قسمتی که در بالای زمین رشد می‌کند، ریشه گیاه را که در خاک رشد می‌کند می‌خوریم.

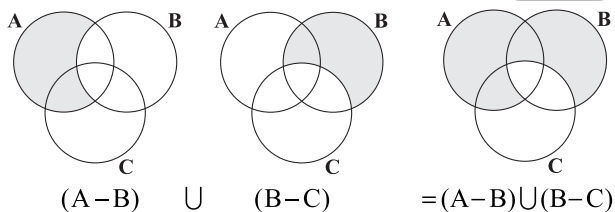
بهترین دوستانم فریتز و هایدی، هر دو سگ ژرمن شپرد، دوست داشتند در روستا بازی کنند. آن‌ها از کشف تمام بوهای جدید ردهای خرگوش [ها] و گوزن [ها] لذت می‌بردند. یک باغ چیز جدیدی برای سگ‌ها بود. در زمان باغبانی، هایدی ترجیح می‌داد به کاوش برود، اما فریتز نزدیک من می‌ماند و کمک می‌کرد.

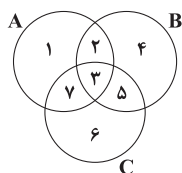
۱۰۶ ۳ بررسی گزینه‌ها:

- (۱) درست نیست، زیرا اگر اعداد ۳ و ۵ انتخاب شوند، B رخ می‌دهد، اما A رخ نمی‌دهد.
(۲) درست نیست، زیرا اگر اعداد ۳ و ۵ انتخاب شوند، B رخ می‌دهد و C رخ نمی‌دهد و A نیز رخ نمی‌دهد.
(۳) درست است، زیرا اگر C رخ دهد، آن‌گاه مجموع دو عدد انتخاب شده ۱۰ است، یعنی این مجموع عددی فردی نیست، یعنی A رخ نداده است.
(۴) درست نیست، زیرا اگر اعداد ۳ و ۷ انتخاب شوند، آن‌گاه حداقل یکی از پیشامدهای A یا B رخ داده است و در ضمن C نیز رخ داده است.

۱۰۷ ۴ روش اول:

روش دوم: با استفاده از مجموعه‌های فرضی:

$$A = \{1, 2, 3, 7\} \quad B = \{2, 3, 4, 5\} \\ C = \{3, 5, 6, 7\}$$

مجموعه هاشورخورده شامل اعضای $\{1, 2, 4, 7\}$ است.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) $(A \cup B) - C = \{1, 2, 3, 5, 6, 7\} - \{3, 5, 6, 7\} = \{1, 2, 4\}$ ✗
۲) $A \cup (B - C) = \{1, 2, 3, 7\} \cup \{2, 4\} = \{1, 2, 3, 4, 7\}$ ✗
۳) $(A - C) \cup (B - C) = \{1, 2\} \cup \{2, 4\} = \{1, 2, 4\}$ ✗
۴) $(A - B) \cup (B - C) = \{1, 7\} \cup \{2, 4\} = \{1, 2, 4, 7\}$ ✓

۱۰۸ ۳ اگر A و B دو پیشامد ناسازگار باشند، آن‌گاه:

$$(A \cap B) = \emptyset \Rightarrow P(A \cap B) = 0 \\ \Rightarrow 1 - P(A \cap B) - P(B) = 1 - P(B) = P(B')$$

حداقل فصل تولد ۲ نفر یکسان باشد A

فصل تولد چهار نفر متفاوت باشد A'

$$P(A') = \frac{4 \times 3 \times 2 \times 1}{4^4} = \frac{3 \times 2 \times 1}{4^3} = \frac{6}{64} = \frac{3}{32}$$

$$P(A) = 1 - P(A') = 1 - \frac{3}{32} = \frac{29}{32}$$

۱۱۰ ۲ می‌دانیم پرتاب دو سکه چهار برآمد دارد که در یکی از آن‌ها

هر دو سکه «رو» ظاهر می‌شوند، پس:

حالت اول) هر دو سکه «رو» ظاهر شود (۱ حالت)، سپس پرتاب یک تاس (۶ حالت)، یعنی: $1 \times 6 = 6$ حالت دوم) هر دو سکه «رو» ظاهر نشود (۳ حالت)، سپس پرتاب یک سکه (۲ حالت)، یعنی: $3 \times 2 = 6$ و طبق اصل جمع: تعداد کل حالات برابر است با: $6 + 6 = 12$

۱۱۱ ۳ تفاضل اعداد ظاهر شده حداکثر ۲ باشد یعنی ۲ یا یک یا

صفر باشد یعنی حالات زیر:

$$A = \{(1, 1), (1, 2), (1, 3), (2, 1), (2, 2), (2, 3), (2, 4), (3, 1), (3, 2), (3, 3), (3, 4), (3, 5), (4, 2), (4, 3), (4, 4), (4, 5), (4, 6), (5, 3), (5, 4), (5, 5), (5, 6), (6, 4), (6, 5), (6, 6)\}$$

$$\Rightarrow n(A) = 24$$

۹۷ ۴ تمام موارد زیر در مورد متن نادرست است، به جز

- (۱) ۸۰ درصد تصویری که افراد به دیگران می‌دهند از کلماتی می‌آید که می‌گویند
(۲) حرکات اغراق آمیز دست افراد را بامزه جلوه می‌دهد
(۳) وقتی افراد با دیگران صحبت می‌کنند، باید تا آن‌جا که می‌توانند لبخند بزنند و بخندند
(۴) ارتباط چشمی نشانه خوبی از زبان بدن است، اما خیره شدن این‌طور نیست

۹۸ ۱ بهترین جایگزین برای کلمه "understand" (فهمیدن، درک کردن) در سطر ۱۴ چیست؟

- (۱) فهمیدن
(۲) تقویت کردن
(۳) قدردانی کردن
(۴) فرض کردن

۹۹ ۳ با توجه به متن به نظر شما کلمه "stare" (خیره شدن) در سطر ۵ به چه معناست؟

- (۱) انجام دادن حرکات کوچک زیاد با دستانتان
(۲) تعدادی نصیحت ارائه کردن
(۳) نگاه طولانی مدت کردن به کسی
(۴) احساس مثبت بیش از حد نسبت به چیزی داشتن

۱۰۰ ۴ کلمه "this" در سطر ۸ به چه چیزی اشاره دارد؟

- (۱) علاقه‌مند بودن به موضوع سخنرانی
(۲) بودن در [جمع] گروهی از افراد
(۳) لبخند زدن به مردم
(۴) تغییر ارتباط چشمی

ریاضیات

۱۰۱ ۱ دو حالت در نظر می‌گیریم:

$$6 \times 5 \times 4 \times 1 = 120$$

صفر

(الف) رقم یکان صفر باشد:

$$5 \times 5 \times 4 \times 1 = 100$$

چهار

(ب) رقم یکان غیر صفر باشد: (۴ باشد)

$$120 + 100 = 220$$

و در نهایت طبق اصل جمع داریم:

۱۰۲ ۱ دو حرف از حروف «ج، ه، الف، ن» را می‌توان در دو جایگاه ابتدایی قرار داد.

$$\boxed{} \boxed{} \Rightarrow 1 \times 4 \times 3 = 12$$

گردی

۱۰۳ ۲

$$\begin{array}{c} \text{جایگشت } 4, 4, 4 \times \text{جایگشت } 5, 7, 2 \\ 1 \times 3! \times 2 = 1 \times 6 \times 2 = 12 \\ \downarrow \\ \text{جایگشت با } 4 \text{ شروع شود یا غیر } 4 \text{ (دو حالت)} \end{array}$$

۱۰۴ ۴

$$P(6, 4) = \frac{6!}{(6-4)!} = \frac{6!}{2!} = \frac{6 \times 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1}{2} = 360$$

۱۰۵ ۳ باید حالات زیر را در نظر گرفت:

$$\binom{5}{2} \binom{7}{1} = 10 \times 7 = 70$$

الف) ۲ نفر از بخش حقوقی و ۱ نفر از بخش بازاریابی: $10 \times 7 = 70$

یا

$$\binom{5}{3} = 10$$

ب) ۳ نفر از بخش حقوقی:

و طبق اصل جمع داریم: $70 + 10 = 80$

$$\bar{X}_{\text{جدید}} = \frac{88 - 3(12)}{7 - 3} = \frac{88 - 36}{4} = \frac{52}{4} = 13$$

با حذف ۱۲ داریم:

$$\bar{X}_{\text{جدید}} = \frac{88 - 13}{7 - 1} = \frac{75}{6} = 12.5$$

با حذف ۱۳ داریم:

$$\bar{X}_{\text{جدید}} = \frac{88 - 2(14)}{7 - 2} = \frac{60}{5} = 12$$

با حذف ۱۴ داریم:

بنابراین با حذف داده ۱۳ کمترین تغییر در مورد میانگین ایجاد می‌شود.

۱۱۹ ۲

۲, ۱۰, ۵۰, ۲۵۰, ...

با دقت در اعداد دنباله متوجه می‌شویم که هر کدام از آن‌ها در عدد ۵ ضرب شده‌اند و عدد بعدی به دست آمده است. پس:

$$a_{n+1} = 5a_n, a_1 = 2$$

۱۲۰ ۴

$$5, 8, 11, 14, \dots$$

$\begin{array}{cccc} & \nearrow & \nearrow & \nearrow \\ +3 & +3 & +3 & \end{array}$

با توجه به این‌که هر جمله به اضافه ۳ شده است، پس ضابطهٔ تابعی دنباله به صورت $a_n = 3n + 2$ است.

علوم و فنون ادبی

۱۲۱ ۲ این مورد از ویژگی‌های ادبی است نه زبانی.

۱۲۲ ۴ در ابیات آرایهٔ لف و نشر وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) وزن ناهمساز: مفتعلن فاعلات مفتعلن فع / در همهٔ ابیات اختیار حذف همزه به کار رفته.

(۲) کم‌توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی: حذف «ه» در «کلا نمدی ها» / حذف «ی» در «روش» / افزودن نشانهٔ جمع (ها) به ضمیر «شما»

(۳) این شعر از نمونه‌های ادبیات کارگری است که ابوالقاسم لاهوتی و فرخی یزدی از شاعران شاخص آن به شمار می‌روند.

۱۲۳ ۴ عبارت سؤال معرف فرخی یزدی سرایندهٔ بیت «آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی/ دست خود ز جان شستم از برای آزادی» است.

۱۲۴ ۲ در سال‌های انقلاب مشروطه در نثر فارسی دگرگونی‌هایی به‌وجود می‌آید که نثر را به سمت سادگی و بی‌پیرایگی سوق می‌دهد؛ از آن جمله می‌توان به رواج و گسترش روزنامه‌نگاری، روی آوردن به ترجمه و ادبیات داستانی بر اثر ارتباط با ادبیات اروپا و تغییر مخاطب نوشته‌ها اشاره کرد. کسانی چون قائم‌مقام فراهانی، ناصرالدین شاه قاجار، عبدالرحیم طالبوف، میرزا آقا خان کرمانی، زین‌العابدین مراغه‌ای، علامه دهخدا و چند تن دیگر از نویسندگان، از پیشگامان نثر ساده‌ی این دوره بوده‌اند و نوشته‌های آنان به زبان مردم کوچه و بازار نزدیک‌تر شده است.

۱۲۵ ۳ فعالیت اصلی ادیب الممالک فراهانی (میرزا محمدصادق امیری فراهانی) روزنامه‌نگاری بود. وی سردبیری روزنامه‌ی مجلس را برعهده داشت. شعر ادیب از زندگی سیاسی او جدا نبود و دیوان او شامل قصاید، ترجیع‌بندها و مسمط‌هایی است که بسیاری از حوادث و اوضاع آن روزگار را بیان می‌کنند. وی در قصیده بیش‌تر از قالب‌های دیگر طبع‌آزمایی کرده و مضامین وطنی، سیاسی و اجتماعی در شعرش آشکارتر است.

۱۲۶ ۱ این بیت سرودهٔ نشاط اصفهانی است که از شاعران دوران بازگشت به شمار می‌رود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) از خون جوانان وطن لاله دمیده / از ماتم سرو قدشان سرو خمیده: عارف قزوینی

(۳) داد معشوقه به عاشق پیغام / که کند مادر تو با من جنگ: ایرج میرزا

(۴) غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم / خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم: نسیم شمال

۱۱۲ ۱ تعداد اعضای فضای نمونه‌ای برابر است با انتخاب ۳ توپ از $5+7=12$ توپ یعنی:

$$n(S) = \binom{12}{3} = \frac{12!}{9!3!} = \frac{12 \times 11 \times 10 \times 9!}{9! \times 3 \times 2 \times 1} = 220$$

از پیشامد متمم استفاده می‌کنیم.

حداقل یک توپ قرمز باشد A

هر سه سبز باشند = هیچ کدام از توپ‌ها قرمز نباشند A'

$$n(A') = \binom{7}{3} = \frac{7!}{4!3!} = \frac{7 \times 6 \times 5 \times 4!}{4! \times 3 \times 2 \times 1} = 35$$

$$P(A') = \frac{n(A')}{n(S)} = \frac{35}{220} = \frac{7}{44}$$

$$P(A) = 1 - \frac{7}{44} = \frac{37}{44}$$

در ۳ بار پرتاب حداقل یک بار عدد ۴ ظاهر شود A

(پنج عدد دیگر ظاهر شوند) در ۳ بار پرتاب عدد ۴ ظاهر نشود A'

$$P(A') = \frac{5 \times 5 \times 5}{6^3} = \frac{125}{216}$$

$$P(A) = 1 - \frac{125}{216} = \frac{91}{216}$$

۱۱۴ ۳ گزارش نتایج مربوط به گام چهارم (تحلیل داده‌ها) و یافتن راهی برای رسیدن به پاسخ مربوط به گام دوم (طرح و برنامه‌ریزی) است.

۱۱۵ ۴ داده‌ها را مرتب می‌کنیم:

$$\begin{array}{cccccccccccccccccccc} 5 & 7 & 8 & 9 & 10 & 11 & 12 & 14 & 16 & 17 & 18 & 19 & 20 & 23 & 24 & 27 \\ & & & \downarrow & & & & \downarrow & & & & \downarrow & & & & \\ Q_1 & = & \frac{9+10}{2} & = & 9.5 & & Q_2 & = & \frac{14+16}{2} & = & 15 & & Q_3 & = & \frac{19+20}{2} & = & 19.5 \end{array}$$

$$\Rightarrow Q_1 - 2Q_2 + Q_3 = 9.5 - 2(15) + 19.5 = 29 - 30 = -1$$

۱۱۶ ۱ طبق نمودار داده‌شده، میانگین داده‌ها ۱۵ است:

$$\frac{\text{مجموع داده‌ها}}{\text{تعداد داده‌ها}} = \frac{300}{n} \Rightarrow 15 = \frac{300}{n} \Rightarrow 15n = 300$$

$$\Rightarrow \text{تعداد داده‌ها} = n = \frac{300}{15} = 20$$

از طرفی از روی نمودار انحراف معیار برابر است با:

$$\bar{X} + \sigma = 19 \Rightarrow 15 + \sigma = 19 \Rightarrow \sigma = 19 - 15 = 4$$

$$\text{واریانس} = (\sigma)^2 = 16$$

$$\text{مجموع مجذورات (مربعات) تفاضل میانگین از داده‌ها} = \text{واریانس} \times \text{تعداد داده‌ها}$$

$$\Rightarrow 16 = \frac{X}{20} \Rightarrow X = 20 \times 16 = 320$$

۱۱۷ ۲ در مورد وزن دانش‌آموزان نیاز به نمونهٔ بزرگ‌تری هست که این امر مربوط به گام دوم (طرح و برنامه‌ریزی) است.

۱۱۸ ۳ باید نزدیک‌ترین عدد به میانگین را حذف کنیم.

$$11, 12, 12, 12, 13, 14, 14$$

$$\bar{X} = \frac{11 + 3(12) + 13 + 2(14)}{7} = \frac{11 + 36 + 13 + 28}{7} = \frac{88}{7} = 12.57$$

یعنی عدد ۱۳ باید حذف شود. برای اطمینان بیشتر ببینید:

$$\bar{X}_{\text{جدید}} = \frac{88 - 13}{7 - 1} = \frac{75}{6} = 12.5$$

با حذف ۱۱ داریم:

زبان عربی (اختصاصی)

■ درست‌ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه یا تعریب مشخص کن (۱۴۵-۱۴۱):

۱۴۱ ۴ ترجمه کلمات مهم: قَدْ أفلَحَ: قطعاً رستگار شده‌اند / الَّذِينَ:

کسانی که / في صلاتِهِمْ: در نمازشان / خاشِعُونَ: فروتن هستند

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «المؤمنون» معرفه است، «قَدْ أفلَحَ» فعل ماضی است و باید به صورت فعلی ترجمه شود.

(۲) «المؤمنون» معرفه است، عدم ترجمه «هم»، «صلاة» مفرد است: نماز.

(۳) «أفلَحَ» فعل ماضی در باب افعال است نه اسم تفضیل. بنابراین «رستگارترین» نادرست است.

۱۴۲ ۱ ترجمه کلمات مهم: مَنْ: هر که / يُواصل: ادامه دهد / مُجِدِّداً

دَوَّاباً: با جدیت و با پشتکار / لا يَهِنُ: سست نشود / أُمَامٌ: در برابر / الصُّعوبات:

سختی‌ها / فهو أهلٌ للنجاح: او شایسته موفقیت است

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) «يواصل: ادامه دهد» ترجمه نشده است، تسلیم نشود (←) «لا يَهِنُ: سست نشود»، «أهلٌ للنجاح» نادرست ترجمه شده است.

(۳) ساختار عبارت که شرطی است، در ترجمه لحاظ نشده است، «تنها» معادلی ندارد، سختی (← سختی‌ها)

(۴) «أُمَامٌ: در برابر» نادرست ترجمه شده است، «اهلیت دارد» ترجمه درستی نیست.

۱۴۳ ۲ توضیح: دَقَّتْ کنید «لا» نفی جنس باید با «هیچ» ترجمه

شود: هیچ خردمندی (عاقلی) ... ؛ بنابراین گزینه‌های (۱) و (۴) رد می‌شوند،

در گزینه (۳) «يَعْلَمُ» که مضارع است، ماضی ترجمه شده است، ضمناً «كُلَّ» ترجمه نشده است.

۱۴۴ ۳ در گزینه (۳) «از سخت‌ترین کارها» نادرست است و ترجمه

ترکیب دیگری است: ... کار سختی بود!

۱۴۵ ۲ دَقَّتْ کنید «تنها پستانداری است که» معادلش فقط این ترکیب

است: اللبون الوحيد الذي ... ؛ بنابراین گزینه‌های (۱)، (۳) و (۴) نادرست هستند،

در گزینه (۳) جابه‌جایی ارکان داریم و فعل «استطاع» نباید ماضی باشد.

■ گزینه مناسب را در پاسخ به سؤال‌های زیر مشخص کن (۱۵۰-۱۴۶):

۱۴۶ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) به خاطر بسپارید که «النفس» مؤنث به حساب می‌آید: مفرد مؤنث، و اسم حروف مشبَّهة بالفعل منصوب است.

(۲) «أَمَارَةٌ» اسم مبالغه است نه اسم فاعل؛ هم‌چنین جارّ و مجرور نیست، حرف «لَ» حرف تأکید است و حرف جرّ نیست: خبر إنّ و مرفوع.

(۴) «رَبٌّ» اسم علم نیست.

۱۴۷ ۳ حشره‌ای که به زمین‌های کشاورزی حمله می‌کند و محصولات

را می‌جود و یک متر می‌پرد چیست؟

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) مگس (۲) موش

(۳) ملخ (۴) زنبور عسل

۱۴۸ ۴ قرار است در جای خالی، حال از نوع جمله قرار دهیم که

ساختار آن به این صورت است: مبتدا + خبر + گزینه (۱) حال از نوع جمله نیست. در گزینه (۳) واو حالیه نیامده است. دَقَّتْ کنید در گزینه (۲) نیز خبر

باید مرفوع باشد نه منصوب: و هو ضاحِكٌ.

پس تنها گزینه (۴) درست است، چون در آن «واو» حالیه + هو (مبتدا) + يَضْحَكُ (خبر) آمده است.

۱۲۷ ۱ نمایش‌نامه‌نویسی نوع ادبی جدیدی در ایران به‌شمار می‌رود و

با این شکل غربی‌اش در ادب کهن ایران سابقه‌ای ندارد. در دوره‌ی ناصرالدین شاه به‌رفت‌و‌آمد ایرانیان به اروپا، این نوع ادبی هم رواج یافت. اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایش‌نامه‌ی فارسی پرداخت، میرزا آقا تبریزی بود که چند نمایش‌نامه‌ی کوتاه تألیف کرد.

۱۲۸ ۲ مضامین دوره بیداری در سایر گزینه‌ها:

(۱) توجه به زنان و آموزش عمومی (۳) توجه به وطن

(۴) توجه به قانون

۱۲۹ ۳ وزن مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): مستفعلن مفاعِلْ

مستفعلن فعل (= مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مفعول مفاعیل مفاعیل فعل (= مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع)

(۲) مستفعلن فعولن // مستفعلن فعولن (= مفعول فاعلاتن // مفعول فاعلاتن)

(۴) مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن (= مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع لن)

۱۳۰ ۳ وزن مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): فاعلاتن مفاعِلن فعِلن

بررسی وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) فاعلاتن فاعلاتن فعِلن

(۲) مفتعلن مفتعلن فاعلن

(۴) مستفعلن فاعلاتن فعِلن (= مفعول مفاعِلن فعولن)

۱۳۱ ۲

۱۳۲ ۳

۱۳۳ ۳

۱۳۴ ۳ وزن گزینه (۳): فاعلاتن مفاعِلن فعِلن

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مفعول مفاعِلن فعولن (= مستفعلن فاعلات فع لن)

(۲) مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن (= مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستف)

(۴) مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن (= مستفعلن مفاعِل مستفعلن فعل)

۱۳۵ ۳ در این بیت ۵ بار از اختیار تغییر کمیت استفاده شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ۳ بار (۲) ۳ بار

(۴) ۴ بار

۱۳۶ ۲ پارادوکس (بیت «ج»): عهد پیمان شکنی

تلمیح (بیت «ب»): اشاره به داستان نوش‌دارو پس از مرگ سهراب

اغراق (بیت «الف»): این‌که روشنی چهره‌ی معشوق همه‌ی شب‌های جهان را مانند روز، روشن می‌کند، بیانی اغراق‌آمیز است.

تضاد (بیت «د»): فراق ≠ وصال / جفت ≠ طاق

۱۳۷ ۴ لَفّ و نشر: خال (لف ۱) و خط (لف ۲) / دانه (نشر ۱) و دام (نشر ۲)

توجه! در گزینه ۱ و ۲ دو بار از آرایه لَفّ و نشر استفاده شده است.

۱۳۸ ۲ متناقض‌نما: هر که کشته شد مرده نباشد / زنده آن است که

در کوی شما می‌میرد

۱۳۹ ۴ تضمین: مصراع دوم تضمین مصراعی از مولاناست.

۱۴۰ ۴ تلمیح (بیت «و»): اشاره به داستان حضرت یوسف (ع)

لَفّ و نشر (بیت «ه»): دندان (لف ۱) - لب (لف ۲) / سین (نشر ۱) - میم (نشر ۲)

تناقض (بیت «ج»): عین ادبار بودن اقبال

تضاد (بیت «الف»): یک ≠ هزار

۱۶۰ بررسی عبارتهای نادرست:

- (الف) این نیرو در حفظ مرزها و مقابله با هجوم خارجی، کارایی چندانی نداشت.
(ب) ناصرالدین شاه (پس از مرگ امیرکبیر) امتیاز تأسیس یک واحد نظامی حرفه‌ای با عنوان بریگاد قزاق را به روسیه واگذار کرد.
(ج) نیروی قزاق تشکیلات نظامی منسجم و منظمی بود که تا اواخر حکومت قاجار، تحت فرماندهی افسران روسی فعالیت می‌کرد.

- ۱۶۱ ۱ با سقوط صفویان و آغاز بحران‌های شدید سیاسی و نظامی، کشور ما در عرصه اقتصادی و تولید دچار رکود فراوانی شد؛ اما با به قدرت رسیدن قاجاریه و فروکش کردن جنگ‌های داخلی، مجدداً در اوایل دوره قاجار صنایع دستی در ایران رشد و رونق یافت. در این زمان، به علت جنگ‌های ناپلئون، کالاهای صنعتی اروپایی چندان به ایران وارد نمی‌شد، اما صنایع دستی ایران مانند منسوجات ابریشمی، شال، مخمل، زری‌باف، ظروف سفالی و لعابدار، منبت‌کاری، قلم‌کاری، خاتم‌کاری و انواع اسلحه گرم و سرد، با کیفیت خوب تولید می‌شدند.

- ۱۶۲ ۱ از ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه سفرنامه‌های متعددی به جا مانده است.

- ۱۶۳ ۳ آقامحمدخان نخست نواحی شمالی و مرکزی ایران را تصرف کرد و تهران را پایتخت خود قرار داد، سپس با غلبه بر لطفعلی خان زند و سرکوب طغیان حاکم گرجستان، در سال ۱۲۱۰ ق / ۱۷۴۱ ش در تهران تاج‌گذاری کرد. آقامحمدخان پس از تاج‌گذاری به عزم برچیدن بساط حکومت جانشینان نادر شاه و دستیابی به غنایم و گنجینه جواهرات وی، راه خراسان را در پیش گرفت.

- ۱۶۴ ۴ در دوره قاجار، نظام تعلیم و تربیت سنتی ایران تداوم و گسترش یافت. در آن زمان سوادآموزی مقدماتی در مکتب‌خانه‌ها یا از طریق معلمان خصوصی و یا معلمان سرخانه انجام می‌گرفت. دانش‌آموزانی که توانایی مالی و علاقه به ادامه تحصیل داشتند، وارد مدرسه‌های قدیم و حوزه‌های علمیه می‌شدند. در این مراکز آموزشی، علوم نقلی و عقلی تعلیم داده می‌شد.

- ۱۶۵ ۳ مسیو نوز بلژیکی که طبق قرارداد گمرکی ایران و روسیه، کارگزار روس‌ها در امور گمرک ایران بود، با لباس روحانیان و در حالی که قلیان به دست داشت، عکس گرفت. این عکس در محرم ۱۳۲۳ ق / ۱۲۸۳ ش در میان مردم عذار پخش و موجب اعتراض مردم شد؛ زیرا بلژیکی‌ها که از سال ۱۳۱۵ ق / ۱۲۷۶ ش اداره گمرک‌های ایران را به دست گرفته بودند، با بدرفتاری، افکار عمومی را بر ضد خود تحریک کرده بودند. رهبری این حرکت را آیت‌الله سیدعبدالله بهبهانی به عهده داشت. در واقع این اولین جرقه نهضت مشروطه بود.

- ۱۶۶ ۲ پس از به توپ بستن مجلس به دست محمدعلی شاه، بعضی از نمایندگان که مورد تعقیب قرار گرفته بودند (از جمله تقی‌زاده)، به سفارت انگلیس پناه بردند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) مأمور دستگیری شیخ فضل‌الله نوری، پیرم‌خان ارمنی بود.
(۳) تقی‌زاده در دومین دوره مجلس شورای ملی، رهبری حزب دموکرات را به عهده داشت.
(۴) آیت‌الله سیدمحمد طباطبایی و سیدعبدالله بهبهانی، توسط قزاق‌ها دستگیر، شکنجه و تبعید شدند.

- ۱۶۷ ۳ با نزدیک شدن ارتش روسیه به تهران، شماری از ملیون، شامل برخی از نمایندگان مجلس شورای ملی، وزیران و شخصیت‌های مذهبی، به کرمانشاه مهاجرت نمودند و دولت موقت ملی را در آن شهر تأسیس کردند، اما به دنبال شکست سپاه عثمانی از نیروهای اتفاق مثلث، دولت موقت فروپاشید و اعضای آن پراکنده شدند.

- ۱۴۹ ۳ «لا تنسَ: فراموش نکن» در گزینه (۳) «لا»ی نهی است و در این عبارت لای نفی جنس نداریم. در سایر گزینه‌ها «لا علم لك، لا طالب فیها، لا جدید فیها» لای نفی جنس هستند.

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) هنگامی که هیچ دانشی به یک موضوع نداری، سکوت پیشه کن!
(۲) درهای مدرسه زمانی بسته خواهند شد که هیچ دانش‌آموزی در آن نباشد!
(۳) یاد خداوند را در هنگام خوردن فراموش نکن تا در آن برکت باشد!
(۴) کتابی که هیچ چیز جدیدی در آن نیست، شایسته خواندن و نقد کردن نیست!
۱۵۰ ۱ دقت کنید، بعد از اسم موصول «من» یک جمله اسمیه آمده است که در آن «هُوَ» مبتدا و «أهل» خبر است.

تاریخ

- ۱۵۱ ۲ توجه به جنبه‌های گوناگون علل و نتایج رویدادها و تحولات تاریخی، از برجسته‌ترین ویژگی‌های تاریخ‌نگاری معاصر بود.

- ۱۵۲ ۲ اسناد تاریخی از مهم‌ترین منابع پژوهش تاریخی به شمار می‌آیند و شامل کلیه مکاتبات حکومتی، فرمان‌ها، معاهدات سیاسی، نامه‌های شخصی و اداری، اسناد مالی و قضایی، گزارش‌های اقتصادی، فرهنگی، نظامی و حقوقی می‌شوند.

- ۱۵۳ ۳ منابع پژوهش دوره معاصر تاریخ ایران نسبت به دوران پیش از آن، کثرت و تنوع فراوانی دارند. عمده‌ترین منابع مهم این دوره شامل انواع کتاب‌ها (تاریخی، ادبی، خاطرات، سفرنامه‌ها، زندگی‌نامه‌ها (تراجم) و ...؛ نشریات (روزنامه‌ها و مجلات)؛ اسناد و منابع آرشیوی، بناها، وسایل و ابزارها است.

- ۱۵۴ ۳ آرامش و ثبات سیاسی نسبی، کاهش مالیات‌ها، دربار کم‌تجمل و تلاش کریم‌خان برای تثبیت قیمت کالاها از جمله عوامل مؤثر در رونق اقتصادی این دوره بود.

- ۱۵۵ ۱ مناسبات سیاسی و اقتصادی ایران با جهان خارج در دوران افشاریه و زندیه به علت درگیری‌های داخلی و بی‌ثباتی سیاسی نسبت به عصر صفوی کاهش چشمگیری یافت.

- ۱۵۶ ۴ پس از تسلط افغان‌ها بر اصفهان، یکی از پسران شاه سلطان حسین صفوی به نام تهماسب برای گردآوری نیرو و بازگرداندن حکومت صفویان، از پایتخت گریخت. برخی از سرداران و سران ایل‌ها مانند نادر افشار و فتحعلی‌خان قاجار (پدر بزرگ آقامحمدخان) به او پیوستند و در نخستین گام، خراسان را تصرف کردند.

- ۱۵۷ ۳ در سال ۱۶۴۶م میان مجلس به رهبری الیور کرامول و چارلز یکم، پادشاه انگلستان، جنگی درگرفت که به پیروزی مجلس انجامید. کرامول نظام پادشاهی را برانداخت و خود رئیس‌جمهور شد. او سپس به دلایل مذهبی با مجلس درگیر شد و آن را منحل کرد.

- ۱۵۸ ۱ پس از مرگ محمد شاه، ولیعهد او، ناصرالدین میرزا، با درایت میرزاتقی‌خان فراهانی، بر تخت شاهی نشست.

- ۱۵۹ ۱ در عصر قاجار، دو کشور مسلمان ایران و عثمانی به سبب درگیری‌های مستمر با دولت‌های اروپایی، مجال کم‌تری برای دشمنی و جدال با یک‌دیگر داشتند. با این حال، در زمان فتحعلی شاه و محمد شاه، به سبب اختلافات مرزی، بدرفتاری عثمانیان با زائران ایرانی عتبات عالیات و مشکلات تجاری، تنش‌هایی میان دو کشور بروز کرد.

۱۸۴ ۴ جاده‌ای (تا پایان سال ۱۳۹۷): مقدار جابه‌جایی بار ۴۴۲

میلیون تن و مسافر ۱۴۸ میلیون نفر

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) آبی (سال ۱۳۹۶): مقدار جابه‌جایی بار بیش از ۱۵۶ میلیون تن و مسافر ۱۸ میلیون نفر

(۲) هوایی (سال ۱۳۹۴): مقدار جابه‌جایی بار ۸۶/۴ هزار تن و مسافر بیش از ۲۸ میلیون نفر

(۳) ریلی (سال ۱۳۹۵): مقدار جابه‌جایی بار ۳۵ میلیون تن و مسافر ۲۴ میلیون نفر

۱۸۵ ۴ کشتی‌های کروز، کشتی‌های تفریحی و پرهزینه‌ای هستند که مسافران را مدت محدودی روی آب گردش می‌دهند.

۱۸۶ ۳ تولید کشتی‌های رو - رو و کشتی‌های کانتینربر از دهه ۱۹۷۰ میلادی، ظرفیت جابه‌جایی کالا را در حمل و نقل دریایی سرعت بخشید.

۱۸۷ ۱ پرتددترین بنادر مسافری در سال ۱۳۹۶، بنادر قشم، شهید حقانی، چارک و خرمشهر می‌باشند.

۱۸۸ ۲ بررسی عبارت نادرست:

(ب) جغرافیای حمل و نقل، شاخه‌ای از دانش جغرافیا و جزء جغرافیای اقتصادی محسوب می‌شود.

۱۸۹ ۳ کشورهای چین و ایالات متحده آمریکا، بیشترین حمل و نقل بار و تعداد مسافر از طریق خطوط هوایی را در جهان دارند.

۱۹۰ ۴ ایران از طریق خطوط لوله به کشورهای ترکیه، عراق، آذربایجان و ارمنستان، گاز طبیعی صادر می‌کند.

جامعه‌شناسی

۱۹۱ ۳ بررسی عبارت‌ها نادرست:

(ب) جامعه‌شناس تلاش می‌کند با هنر آشنایی‌زایی، از چشم‌انداز فردی غریبه به موقعیت‌های اجتماعی نگاه کند تا از این دانش عملی و عمومی عبور کند و به پیچیدگی و عمق آن موقعیت اجتماعی نزدیک‌تر شود.

(د) در قرن بیستم، نتایج این باور که مرز علم و غیرعلم را تجربه و تبیین تجربی تعیین می‌کند، مورد تردید قرار گرفت و زمینه رونق و غلبه «تفسیر» و «رویکرد تفسیری» فراهم شد.

۱۹۲ ۱ از نظر وبر، جامعه‌شناس نمی‌تواند درباره درست یا غلط بودن عقاید و ارزش‌ها داوری کند و به نقد یا اصلاح آن‌ها بپردازد؛ زیرا با این کار، جامعه‌شناس از دایره علم خارج می‌شود یا با نام علم، کار غیرعلمی می‌کند.

سقوط ارزش‌ها: کنش اجتماعی، هدفدار است. برخی اهداف کنشگران مانند کسب درآمد، ساختن خانه و ... قابل مشاهده‌اند ولی انسانها اغلب در کنش‌هایشان به دنبال تحقق اهداف و ارزش‌هایی مانند کسب فضیلت‌های اخلاقی، جلب رضایت الهی و ... هستند که دیگران نمی‌توانند آن‌ها را مشاهده کنند.

برای مثال اندازه‌گیری اجزای بدن در ایام جنگ جهانی دوم برای تعیین این‌که چه کسی از نژاد برتر برخوردار است و برگزاری جشنواره‌های زیبایی در روزگار ما، نشان‌دهنده تأکید افراطی بر امور قابل مشاهده‌اند.

اگر جامعه را هم‌چون طبیعت تصور کنیم و آن را دستاوردی انسانی ندانیم، یعنی آن را واقعیتی بیرونی تصور کنیم که با قوانینی به استحکام قوانین طبیعت، اداره می‌شود، در آن صورت ما فقط می‌توانیم از دانش‌های ابزاری خود استفاده کنیم و جامعه و پدیده‌های اجتماعی را بشناسیم، اما قادر نخواهیم بود تغییری بنیادین در جامعه به وجود آوریم.

۱۶۸ ۳ دلاورمردان تنگستانی، دشتستانی و دشتی به فرماندهی رئیسعلی دلواری و مردم کازرون به رهبری ناصر دیوان کازرونی با شجاعت و شهادت با نیروهای انگلیسی نبرد کردند و ضربه‌های سنگینی به آنان وارد آوردند. عشایر عرب خوزستان نیز در «نبرد جهاد» غیورانه با قوای بیگانه جنگیدند.

۱۶۹ ۴ نادر برای انگلیسی‌ها معافیت‌های گمرکی در نظر گرفت و درصدد برآمد از دانش آنان در زمینه تأسیس نیروی دریایی در دریای مازندران و خلیج فارس استفاده کند. به همین منظور، جان التون انگلیسی را استخدام کرد.

۱۷۰ ۱ آلمان از یک سو با هدف مقابله با تهدیدهای خارجی به ویژه خطر حمله فرانسه و از سوی دیگر برای پیشبرد سیاست‌های توسعه‌طلبانه خود در اروپا و فراسوی دریاها، با برخی از کشورها پیمان اتحاد سیاسی و نظامی منعقد کرد. نخست با امپراتوری اتریش - مجارستان پیمان اتحاد بست و سپس، ایتالیا را نیز وارد این پیمان کرد و اتحاد سه‌گانه (مثلث) را تشکیل داد (۱۸۸۲م).

جغرافیا

۱۷۱ ۴ با توجه به نمونه ذکرشده در کتاب درسی، سکونتگاه‌های اروپایی براساس تعداد و تنوع خدمات و میزان جمعیت رتبه‌بندی می‌شوند.

۱۷۲ ۱ دامنه نفوذ: بیشترین مسافتی که مردم منطقه برای دریافت کالا یا خدمات از آن سکونتگاه طی می‌کنند.

۱۷۳ ۲ در مگالاپلیس، حومه‌ها و شهرک‌های اقماری یک مادرشهر به حومه‌ها و شهرک‌های مادرشهر دیگر پیوند می‌خورد.

۱۷۴ ۲ در نتیجه گسترش فوق‌العاده زیاد دو یا چند مادرشهر در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل و نقل، زنجیره‌ای از مادرشهرها یا کلان‌شهرها پدید آمده‌اند که به آن‌ها مگالاپلیس گفته می‌شود.

۱۷۵ ۳ اصلاحات ارضی باعث انهدام کشاورزی در ایران شد.

۱۷۶ ۲ معماری و طراحی شهر، بازتاب فرهنگ و هویت شهروندان است.

۱۷۷ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) پایداری شهر، حد و حصر و نقطه انتهایی ندارد.
(۲) هدف اصلی مدیران و برنامه‌ریزان شهری، تحقق شهر پایدار است.
(۳) در شهر پایدار، نیازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ساکنان به صورت عادلانه برطرف می‌شود.

۱۷۸ ۳ یکی از ویژگی‌های آمایش سرزمین، توزیع متوازن جمعیت است، یعنی از تمرکز و انبوهی جمعیت در یک یا چند مادرشهر و مهاجرت بی‌رویه از روستاها و شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ پیشگیری می‌شود.

۱۷۹ ۳ انسان، فضای جغرافیایی و فعالیت، ارکان مهم آمایش سرزمین هستند.

۱۸۰ ۳ هدف از طراحی برنامه توسعه روستایی، بهبود زندگی اقتصادی و اجتماعی روستائیان است.

۱۸۱ ۱ گسترش انقلاب سبز یعنی استفاده از ماشین‌آلات و فناوری در کشاورزی.

۱۸۲ ۳ داده‌ها و اطلاعات جغرافیایی دو مؤلفه دارند: موقعیت جغرافیایی دارند (داده‌های مکانی) و دارای ویژگی‌هایی هستند (داده‌های توصیفی).

۱۸۳ ۲ امروزه کشورهای اروپایی به ویژه فرانسه و آلمان، تولیدکننده عمده قطارهای تندرو در جهان هستند.

۱۹۸ ۳ اگر ساختار اجتماعی را به خودرویی تشبیه کنیم که در یک جا پارک شده، نظام اجتماعی همان خودرو است که روشن شده و در حرکت است. نظام اجتماعی همانند یک موجود زنده، تلاش می‌کند با تغییر در خود و محیط، نیازهای خود را تأمین کند و خود را در بلندمدت حفظ نماید.

نظم اجتماعی و خلاقیت، دو بال موفقیت انسان‌ها هستند.
 در قرن بیستم، تفسیر به عنوان روش مستقل و ویژه علوم انسانی و اجتماعی به رسمیت شناخته می‌شود.

نمودار قسمت «د» مربوط به تفسیر است. بر این اساس، فرهنگ‌های گوناگون، تفسیرهای مختلفی از زندگی دارند و هر کدام دانش‌های خاص خود را تولید می‌کنند.

۱۹۹ ۴ جهان‌های اجتماعی مختلف، معانی ذهنی و فرهنگی متفاوتی پدید می‌آورند؛ مثلاً ممکن است لباس و ظاهر زیبا در فرهنگی، بر جایگاه و پایگاه اجتماعی والا دلالت نکند یا در فرهنگ دیگری، علم‌آموزی بر ارزشمندی علم دلالت نکند، بلکه با هدف غلبه بر دیگران یا به دست آوردن شغل پردرآمد، انجام شود.

تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی بر نظم و ساختارهای اجتماعی به حذف اراده و خلاقیت، ارزش و اخلاق، آگاهی و معنا از زندگی اجتماعی می‌انجامد و شور زندگی را از انسان‌ها می‌گیرد.

جهان‌های اجتماعی مختلف براساس هویت فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند؛ مثلاً جهان متجدد، براساس هویت دنیوی خود، فقط علم تجربی را دانش علمی می‌داند و علوم عقلانی و وحیانی را علم محسوب نمی‌کند. وقتی چنین رویکردی، به جوامع دیگر که دانش علمی را به دانش تجربی منحصر و محدود نمی‌بینند و علاوه بر علم تجربی، علوم عقلانی و وحیانی را معتبر می‌دانند، سرایت می‌کند، در این جوامع، تعاریف متفاوت و گاه متضادی از علم رواج می‌یابد و در ذخیره دانشی آن‌ها تعارض‌هایی پدید می‌آورد.

۲۰۰ ۱ در قرن بیستم، نتایج این باور که مرز علم و غیرعلم را تجربه و تبیین تجربی تعیین می‌کند، مورد تردید قرار گرفت. قواعد اجتماعی، ارتباط ما با یک‌دیگر را امکان‌پذیر می‌سازند و سامان می‌دهند، کنش‌های ما را برای یک‌دیگر قابل پیش‌بینی می‌کنند و امکان مشارکت ما در زندگی اجتماعی را فراهم می‌آورند.

در قرن نوزدهم میلادی، ماکس وبر معتقد بود کنش اجتماعی، معنادار است و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی، از طریق حواس مطالعه کرد، بلکه باید معنای آن‌ها را فهمید. وبر با این‌که فهمیدن را برای درک معنای پدیده‌های اجتماعی ضروری می‌دانست، اما از آن‌جا که هنوز علم را به علم تجربی محدود می‌دانست.

مسئله معنای درباره کل زندگی انسان و در مورد تمام پدیده‌های اجتماعی از جمله کنش‌ها مطرح است. این پرسش که چگونه می‌توان معنای زندگی و معنای کنش انسان‌های دیگر را فهمید، یکی از پرسش‌های مهم و کلیدی برای اندیشمندان علوم اجتماعی بوده است.

۲۰۱ ۳ انقلاب‌های اجتماعی، اندیشه‌های جدید، شاهکارهای هنری و اختراعات بزرگ هنگامی پدید می‌آیند که انسان از نظم موجود گامی فراتر می‌گذارد.

۲۰۲ ۲ برخی موضوع علوم انسانی و علوم اجتماعی را همان امور انسانی و یکسان می‌دانند ولی روش آن دو را متفاوت می‌دانند. این دسته، روش علوم اجتماعی را همان روش علوم طبیعی، یعنی روش تجربی می‌دانند ولی روش علوم انسانی را روش‌های غیرتجربی می‌دانند.

آشنایی‌زدایی معنای عادت‌زدایی نیز می‌دهد. جامعه‌شناس تلاش می‌کند با هنر آشنایی‌زدایی، از چشم‌انداز فردی غریبه به موقعیت‌های اجتماعی نگاه کند تا از این دانش عملی و عمومی عبور کند و به پیچیدگی و عمق آن موقعیت اجتماعی نزدیک‌تر شود.

برای پی بردن به هدف کنش، باید به ذهن کنشگر راه یابیم و برای فهمیدن دلالت‌های کنش، باید به زمینه فرهنگی‌ای که کنشگر در آن عمل می‌کند، مراجعه کنیم.

۱۹۳ ۱ کنش‌های اجتماعی، ابعاد و انواع مختلفی دارند. برای بررسی و مطالعه این انواع و ابعاد، دانش‌های مختلفی به وجود آمده است؛ یعنی همان‌طور که بدن انسان اعضای مختلفی دارد و تخصص‌های گوناگونی درباره آن پدید آمده، زندگی اجتماعی انسان نیز به دلیل این‌که ابعاد مختلفی دارد، شاخه‌ها و دانش‌های اجتماعی متفاوتی را پدید آورده است.

برای فهم انگیزه جوانان و نوجوانان نمی‌توان از روش‌های تجربی استفاده کرد، بلکه باید همدلانه با جوانان همراه شد تا مسائل زندگی و آرزوهای آن‌ها را فهمید و آنان را یاری داد.

لازمه شناخت پدیده‌های اجتماعی، شناخت صحیح و توانمند «تفاوت‌های فردی - اجتماعی» و «وجه مشترک» انسان‌هاست.

اگر تبیین را دانش جهان‌شمول (قوانین همه‌جایی و همیشگی) بدانیم؛ تفسیر، دانش محلی (این‌جایی و اکنونی) است؛ به این معنا که همه دانش‌ها، تولیداتی اجتماعی و فرهنگی هستند. فرهنگ‌های گوناگون، تفسیرهای مختلفی از زندگی دارند و هر کدام دانش‌های خاص خود را تولید می‌کنند.

۱۹۴ ۲ موضوع جامعه‌شناسی تبیینی، مطالعه پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی است.

وبر با این‌که فهمیدن را برای درک معنای پدیده‌های اجتماعی ضروری می‌دانست، اما از آن‌جا که هنوز علم را به علم تجربی محدود می‌دانست، معتقد بود آن‌چه جامعه‌شناسان از مطالعه پدیده‌ها می‌فهمند، باید با روش تجربی اثبات شود وگرنه ارزش علمی ندارد. وبر جامعه‌شناسی خود را تفهیمی - تبیینی معرفی می‌کرد.

هدف رویکرد تفسیری معنا بخشی و انسجام بخشی به زندگی اجتماعی است.

۱۹۵ ۳ وبر با این‌که فهمیدن را برای درک معنای پدیده‌های اجتماعی ضروری می‌دانست، اما از آن‌جا که هنوز علم را به علم تجربی محدود می‌دانست، معتقد بود آن‌چه جامعه‌شناسان از مطالعه پدیده‌ها می‌فهمند، باید با روش تجربی اثبات شود وگرنه ارزش علمی ندارد. از این‌رو تفهیم را روش مستقلاً برای علوم انسانی نمی‌دانست بلکه آن را مقدمه و پیش‌نیازی برای روش علمی که همان روش تجربی بود، می‌انگاشت. به همین دلیل، وبر جامعه‌شناسی خود را تفهیمی - تبیینی معرفی می‌کرد.

۱۹۶ ۳ رویکرد تفسیری در تقابل با رویکرد تبیینی بر این باور است که کنشگران براساس معنایی که در ذهن دارند، دست به عمل می‌زنند. بنابراین برای فهم زندگی اجتماعی باید از ظاهر پدیده‌های اجتماعی عبور کرد و به معانی نهفته در کنش‌ها راه یافت.

یکی از فواید علوم انسانی و اجتماعی: شناسایی عواملی که بر زندگی انسان و کنش‌های او تأثیر دارند یا پیش‌بینی کنش‌ها و پیامدهای آن‌ها برای پیشگیری

۱۹۷ ۲ قوم‌نگاری و مطالعه موردی هر دو روش‌های کیفی هستند و این روش‌ها در مقابل «روشهای کمی» قرار می‌گیرند. گافمن با استفاده از روش مطالعه موردی، برای تحقیق درباره بیمارستان روانی به عنوان یک نهاد اجتماعی و اثر آن بر بیماران، ماه‌ها به عنوان کارمند در یک بیمارستان روانی مشغول به کار شد و از طریق مشاهده مشارکتی به تحقیق پرداخت. قوم‌نگاری، نوعی پژوهش کیفی براساس مشاهده مشارکتی است.

از منظر کتاب حاضر، علوم انسانی و علوم اجتماعی موضوعات متفاوتی دارند. نظریه پردازان کنش اجتماعی، آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند و زندگی اجتماعی انسان را با تأکید بر آگاهی و معنا، مطالعه می‌کنند.

شباهت «شهادت طلبی»، «فدا کردن جان برای وطن» و «خودکشی»، دست شستن از جان و زندگی در دنیا و استقبال از مرگ است. تفاوت آن‌ها در معنای متفاوتشان است و دقیقاً همین معانی متفاوت، هویت آن‌ها را تعیین می‌کند و از آن‌ها سه پدیده مختلف می‌سازد.

۲۰۷ ۱ به گفتهٔ **پاول کله**، در ورای ابهام، رمز و رازی نهفته است که با هنر می‌توان به آن راه یافت.

ماکس وبر از سلطهٔ نظم که گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آن‌ها دارد، به «قفس آهنین» تعبیر می‌کند. «زرد، قرمز، آبی» اثر **واسیلی کاندینسکی**، خالق نقاشی‌های مدرن انتزاعی است. این نقاشی‌ها، تفاسیر عمیقی با خود دارند و چیزی که در ظاهر به نظر می‌رسد، نیستند. شکل‌ها و رنگ‌ها به واقعیتی مشخص بیرون از ذهن اشاره ندارند.

به گفتهٔ **گیدنز**، گردشگران غربی وقتی نخستین بار از یک کشور مسلمان دیدن می‌کنند، از صدای اذان که روزی پنج مرتبه از مناره‌ها به گوش می‌رسد، شگفت‌زده می‌شوند. این صدای زیبا و گیرا برای اکثر غربی‌ها نامأنوس اما برای ساکنان محلی، جزئی از زندگی روزمره است.

از نظر **وبر**، جامعه‌شناس فقط می‌تواند آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی را توصیف کند؛ اما نمی‌تواند دربارهٔ آرمان‌ها و ارزش‌ها که پدیده‌های نامحسوس و غیرتجربی‌اند، داور علمی کند.

۲۰۸ ۳ **وبر** جامعه‌شناسی خود را **تفهیمی - تبیینی** معرفی می‌کرد. از نظر او، جامعه‌شناس فقط می‌تواند آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی را توصیف کند؛ اما نمی‌تواند دربارهٔ آرمان‌ها و ارزش‌ها که پدیده‌های نامحسوس و غیرتجربی‌اند، داور علمی کند. مثلاً جامعه‌شناس می‌تواند برای مدتی با اعضای یک گروه سیاسی زندگی کند و از این راه، عقاید و ارزش‌های آن‌ها را بفهمد و توصیف کند، اما نمی‌تواند دربارهٔ درست یا غلط بودن این عقاید و ارزش‌ها داور علمی کند و به نقد یا اصلاح آن‌ها بپردازد، زیرا از نظر **وبر** با این کار جامعه‌شناس از دایرهٔ علم خارج می‌شود یا با نام علم، کار غیرعلمی می‌کند.

در رویکرد **تبیینی**، تفاوت دانش علمی با دانش عمومی در روش آن‌هاست. دانش علمی تنها از راه حس و تجربه و به صورت نظام‌مند به دست می‌آید و دانش علمی، راه کشف واقعیت و تنها دانش معتبر است.

روش رویکرد **تفسیری**، تفسیر (نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها) رویکرد **تبیینی** بر آن‌چه مشاهده می‌شود، تمرکز می‌کند.

۲۰۹ ۲ ساختار اجتماعی را در **گروه‌های رسمی** مانند سازمان‌ها بهتر می‌توان دید.

کنش اجتماعی خشت بنای جامعه است و **فعالیت معناداری** است که با توجه به دیگری انجام می‌شود.

به سبب این‌که بسیاری از کنش‌های عاطفی، هنری، اخلاقی و مذهبی با رویکرد تبیینی قابل توضیح نیستند، کسانی که فقط روش‌های تجربی را معتبر می‌دانند، با انکار ارزش‌های عاطفی، اخلاقی، مذهبی و ... دچار **اخلاق‌گریزی** می‌شوند. مقایسهٔ تعداد کشته‌های دو جنگ جهانی با تعداد کشته‌های حملهٔ مغول به ایران بزرگ بیانگر این موضوع است.

برخی از هم‌تغییرها قابل مشاهده‌اند و می‌توان آن‌ها را با روش کمی و آماری مطالعه کرد، اما پدیده‌های **نامحسوس** را نمی‌توان با روش‌های کمی مطالعه کرد.

۲۱۰ ۳ **دامنهٔ کاربرد آزمایش در جامعه‌شناسی برخلاف علوم طبیعی بسیار محدود است**. افراد را نمی‌توان وارد محیط آزمایشگاهی کرد. آن‌ها می‌دانند که مورد مطالعه‌اند و ممکن است رفتار طبیعی نداشته باشند. این تغییر رفتار افراد را اثر «هوترن» می‌نامند. در دههٔ ۳۰ میلادی به هنگام کار پژوهشی بر روی کارگران کارخانهٔ هوترن، ناکارآمدی این روش در مطالعهٔ انسان‌ها مشخص شد.

۲۰۳ ۳ به هر میزان که این آرمان‌ها و ارزش‌ها والاتر و انگیزهٔ افراد

برای تحقق بخشیدن به آن‌ها قوی‌تر باشد، تغییر مهم‌تری ایجاد خواهد شد. همان‌طور که انسان بدن و روح دارد، جامعه هم بیرون و درونی دارد. جامعه‌شناسی تبیینی جامعه و نظم اجتماعی را براساس مناسبات بیرونی توضیح می‌دهد و این روابط و مناسبات را مبتنی بر قرارداد، ترس و اجبار می‌داند. افراد جامعه براساس نوعی قرارداد، قواعد و مقرراتی را می‌پذیرند. این قواعد، علاوه بر این‌که نفع افراد جامعه را تأمین می‌کنند، از آن‌ها در برابر گزندها و آسیب‌ها نیز محافظت می‌نمایند. جوامعی که نظم اجتماعی را از این منظر برقرار می‌سازند، شاید با **تطمیع و تهدید و اجبار** قادر باشند پیش‌بینی رفتارها را تضمین کنند، اما در جلب مشارکت و همکاری افراد بر اساس میل، رضایت و رغبت موفق عمل نمی‌کنند.

تأکید بیش از اندازهٔ رویکرد تبیینی بر نظم و ساختارهای اجتماعی به حذف اراده و خلاقیت، ارزش و اخلاق، آگاهی و معنا از زندگی اجتماعی می‌انجامد و شور زندگی را از انسان‌ها می‌گیرد. برای جلوگیری از بروز چنین پیامدهایی، **کنش اجتماعی مورد توجه برخی از جامعه‌شناسان قرار گرفت**. نظریه‌پردازان کنش اجتماعی، آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند و **زندگی اجتماعی انسان را با تأکید بر آگاهی و معنا، مطالعه می‌کنند**. این جامعه‌شناسان، ویژگی‌های دیگر کنش، یعنی اراده و ارزش را مهم می‌دانند ولی آن‌ها را برخاسته از آگاهی و تابع آن می‌بینند. همین نگاه مسیر را برای عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری هموار ساخت.

۲۰۴ ۴ در قرن نوزدهم میلادی، ماکس وبر معتقد بود انسان‌ها مانند موجودات طبیعی نیستند و **پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی تفاوت دارند**. وی اعتقاد داشت کنش اجتماعی، معنادار است و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی، از طریق حواس مطالعه کرد، بلکه باید معنای آن‌ها را فهمید. **وبر** با این‌که فهمیدن را برای درک معنای پدیده‌های اجتماعی **ضروری می‌دانست**، اما از آن‌جا که هنوز علم را به علم تجربی محدود می‌دانست، معتقد بود آن‌چه جامعه‌شناسان از مطالعهٔ پدیده‌ها می‌فهمند، باید با روش تجربی اثبات شود وگرنه ارزش علمی ندارد. **وبر** جامعه‌شناسی خود را **تفهیمی - تبیینی** معرفی می‌کرد.

جامعه‌شناسی تبیینی که می‌خواست انسان را بر جامعه مسلط کند، او را مغلوب جامعه ساخت. انسان در این دیدگاه، صرفاً یک موجود طبیعی پیچیده‌تر از سایر موجودات طبیعی دانسته می‌شود که براساس نوعی قرارداد، قواعد و مقرراتی را می‌پذیرد، در حالی‌که انسان‌ها با سایر موجودات طبیعی، تفاوت‌های بنیادی دارند.

۲۰۵ ۱ موضوع جامعه‌شناسی تفسیری: **کنش‌های اجتماعی و معنای آن** روش جامعه‌شناسی تبیینی: حس و تجربه (نگاه از بیرون)

موضوع جامعه‌شناسی تفهیمی - تبیینی: **کنش اجتماعی معنادار** هدف جامعه‌شناسی تفهیمی - تبیینی: **فهم و توصیف پدیده‌های اجتماعی**

۲۰۶ ۱ براساس این دیدگاه، دانش علمی به دلیل امکان اعتباریابی، نسبت به دانش عمومی از اعتبار بیشتری برخوردار است.

این دیدگاه این ادعا را که دانش علمی، راه کشف واقعیت و دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی است، انکار می‌کند و همهٔ دانش‌ها را دانش حاصل از زندگی می‌داند. دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت نیستند، بلکه خلق و بازسازی آن هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند. برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌داند و به عکس دانش عمومی را پایه و اساس هرگونه دانشی از جمله دانش تجربی می‌داند. در برخی از نحله‌های این دیدگاه، مرز دانش علمی و دانش عمومی فرو می‌پاشد.

۲۱۶ ۴ رابطه وجود با ماهیت‌ها نمی‌تواند امتناعی باشد، زیرا در آن صورت، هیچ ماهیتی به وجود نخواهد آمد. هم‌چنین این رابطه نمی‌تواند یک رابطه ضروری و وجوبی باشد، چون در این صورت، همه ماهیت‌ها همواره باید وجود داشته باشند.

۲۱۷ ۴ به عقیده هیوم، بر اثر تکرار مشاهده طلوع خورشید و روشن شدن زمین، در ذهن ما چنین منعکس می‌شود که یک رابطه ضروری میان طلوع خورشید و روشن شدن زمین وجود دارد. پس به نظر وی، از طریق مشاهده و تجربه مکرر برخی حوادث، برای ما این‌گونه تداعی می‌شود که بین دو پدیده رابطه علیت برقرار است. البته به نظر هیوم این تداعی یک امر ذهنی و یک عادت ذهنی است.

۲۱۸ ۱ دیدگاه هیوم در برخی موارد با دیدگاه فیلسوفان مسلمان هماهنگ است، از جمله:
اولاً ادراک اصل علیت از طریق تجربه امکان‌پذیر نیست.
دوماً ادراک حسی و تجربی فقط توالی پدیده‌ها را نشان می‌دهد.

۲۱۹ ۱ کسی که تجربه‌گرای محض است، معتقد است که بنابر آن‌چه تاکنون تجربه کرده‌ایم علت‌های خاص، معلول‌های خاص خود را دارند و نمی‌توان این اصل را به علت‌هایی که تجربه نشده، تعمیم داد. البته خود تجربه‌گرایان در عمل نمی‌توانند از این نظر خود پیروی کنند، زیرا بنابر اصل تجربه‌گرایی، اگر فرد تجربه‌گرا با پدیده‌های جدید روبه‌رو شود، نمی‌تواند از این پدیده انتظار آثار خاص داشته باشد. اما در عمل این‌گونه نیست و همان فرد هم انتظار آثار خاص دارد، یعنی وقتی با پدیده‌های جدید روبه‌رو می‌شود، باز هم براساس اصل سنخیت با آن برخورد می‌کند؛ یعنی به دنبال شناخت آثار ویژه آن پدیده است و انتظار دارد که آثار خاصی از آن ظاهر شود و این نشان می‌دهد که اصل سنخیت یک اصل تجربی نیست.

۲۲۰ ۲ نظر دموکریتوس با معانی دوم و سوم اتفاق سازگار است و هم اصل سنخیت و هم غایت‌مندی میان پدیده‌ها را نفی می‌کند. نظریه مربوط به تکامل زیستی موجودات نیز با معانی دوم و سوم اتفاق سازگار است و منجر به انکار اصل سنخیت و غایت‌مندی جهان می‌شود. ولی باید دانست که تغییرات عالم طبیعت، هیچ‌کدام اتفاقی نیست و هر تغییری ناشی از عواملی خاص است. آن عوامل هستند که فلان تغییر خاص را سبب شده‌اند و اگر این تغییرات منجر به تکامل موجودات شده و در مسیر درستی پیش رفته، گویای حرکتی غایت‌مند در جهان و در میان پدیده‌های جهان بوده که از ناحیه خالق جهان تنظیم شده است.

۲۲۱ ۳ امروزه مفهوم اتفاق نه تنها نزد عامه مردم بلکه بر زبان برخی دانشمندان نیز جاری می‌شود.

۲۲۲ ۲ بسیاری از افلاطون‌شناسان معتقدند که صانع (دمیورژ) همان خداست، اما در مرتبه خلق جهان؛ اما مثال خیر، فقط اشاره به ذات خداوند دارد.

۲۲۳ ۱ به عقیده دیوید هیوم، شرط شناخت، تجربه است و انسان‌ها جز تجربه، ابزار دیگری برای شناخت ندارند، بنابراین انسان‌ها نمی‌توانند به وجودی که واجب‌الوجود است و علت نخستین جهان است، پی ببرند. اما این عبارت معروف داس‌تایوفسکی که «اگر خدایی وجود نداشته باشد، آن وقت هر کاری مجاز است» بیانگر این است که وی قبول وجود خدا را شرط زندگی معنادار و بافضیلت تلقی می‌کند.

لمبروز با روش تبیینی می‌خواست مجرم بودن یا نبودن را با مشاهده ویژگی‌های جسمانی و ظاهری تشخیص دهد و بدین منظور ابزارهایی مانند نبض‌نگار آبی، حجمه‌نگار، آوانگاشت و ... را به کار گرفت.

مطالعه موردی یکی از روش‌های کیفی است. اگر محقق بخواهد تمامی ابعاد یک پدیده اجتماعی خاص مثلاً یک فرد، یک نهاد اجتماعی یا یک فرهنگ را مطالعه کند و عمق پنهان و منحصر به فرد بودن آن را نشان دهد، از این روش استفاده می‌کند. در مطالعه موردی یک مکان، موقعیت جغرافیایی، اوضاع جمعیتی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و به طور کلی جزئیات زندگی مردم آن مکان بررسی می‌شود. گافمن از جامعه‌شناسانی بود که برای تحقیق درباره بیمارستان روانی به عنوان یک نهاد اجتماعی و اثر آن بر بیماران، ماه‌ها به عنوان کارمند در یک بیمارستان روانی مشغول به کار شد و از طریق مشاهده مشارکتی به تحقیق پرداخت.

انسان‌ها می‌توانند جوامع و تاریخ‌های گوناگونی را پدید آورند. برای مثال در دشت نازکای پرو، صدها خط ساده و شکل هندسی و شکل حیوان، حشره و انسان وجود دارد که برخی از آن‌ها حدود ۲۷۰ متر درازا دارند. همیشه این سؤال وجود دارد که مردم نازکا (۲۰۰ ق.م - ۷۰۰ م) چگونه توانسته‌اند این خطوط را رسم کنند.

فلسفه

۲۱۱ ۳ اجزای تعریفی یک ماهیت، اموری هستند که با هم سازنده ماهیت شیء هستند و قوام ماهیت به آن‌ها وابسته است. مثلاً در عبارت «انسان حیوان ناطق است»، انسان به وسیله «حیوان ناطق» تعریف شده است؛ پس «حیوان» و «ناطق» از اجزای تعریفی انسان هستند و چپستی او را تشکیل می‌دهند و بیان‌کننده ذات و حقیقت انسان هستند. به همین جهت، این دو مفهوم از یک‌دیگر جدایی‌ناپذیرند.

۲۱۲ ۳ وقتی در مورد وجود یا ماهیت چیزی سؤال می‌کنیم، این امر نشان می‌دهد:

۱- برخی امور وجود دارند که از «هستی» آن‌ها خبر داریم، اما «چیستی» آن‌ها هنوز چندان برای ما روشن نیست، مانند روح؛ یعنی می‌دانیم این قبیل امور هستند، اما ماهیت آن‌ها هنوز برای ما روشن نیست.
۲- «چیستی»های فراوانی را می‌توانیم در ذهن خود حاضر کنیم، در حالی که می‌دانیم این امور، حداقل تاکنون در خارج موجود نشده‌اند، مانند پری دریایی یا هر ماهیتی که می‌توان آن را تصور کرد در حالی که وجود خارجی ندارد؛ یعنی ماهیتی را در ذهن خود تصور می‌کنیم (آگاهی نسبت به ماهیت) بدون این‌که از وجود خارجی آن اطمینان داشته باشیم (آگاهی نسبت به عدم وجود فعلی آن ماهیت).
۳- در اطراف ما اشیای فراوانی وجود دارند که هم «چیستی» آن‌ها را می‌شناسیم و هم از «هستی»‌شان خبر داریم، مانند توپ فوتبال، موبایل، کتاب، آب و درختان (آگاهی نسبت به وجود و ماهیت اشیاء).

۲۱۳ ۲ مغایرت وجود و ماهیت پایه یکی از برهان‌های ابن‌سینا در اثبات وجود خدا به نام برهان «وجوب و امکان» بود. توماس آکوئیناس که با فلسفه ابن‌سینا آشنا بود، اصل مغایرت وجود و ماهیت را در اروپا گسترش داد و زمینه‌ساز گفت‌وگوهای فراوانی در آن‌جا شد.

۲۱۴ ۱ وقتی می‌گوییم رابطه یک ماهیت با وجود، رابطه امکانی است، منظور این است که آن ماهیت می‌تواند باشد و می‌تواند نباشد. یعنی ذات وی به گونه‌ای نیست که حتماً باشد (سلب ضرورت وجود) و هم‌چنین ذات وی به گونه‌ای نیست که حتماً نباشد (سلب ضرورت عدم).

۲۱۵ ۲ هر دو قضیه، امکانی هستند و بنابراین موضوع و محمول هر دو قضیه، از نظر مفهوم می‌توانند با هم باشند و کنار هم بگیرند.

۲۲۴ ۳ از نظر فیلسوفانی مانند دکارت و کانت، در صورتی زندگی معنادار می‌شود که از پشتوانه قبول خداوند برخوردار باشد. از این‌رو آنان تلاش می‌کردند که پایه‌های عقلی اعتقاد به خدا را در میان مردم استوار سازند. پس می‌توان گفت که دکارت و کانت تلاش کردند استدلال عقلی جدیدی بر وجود خدای واحد ارائه دهند، هر چند کانت راهی متفاوت با دکارت و دیگر فیلسوفان عقل‌گرای پیشین برای پذیرش خدا پیمود و به جای اثبات وجود خدا از طریق نظم یا برهان علیت و یا وجوب و امکان، ضرورت وجود خدا را از طریق اخلاق و وظایف اخلاقی اثبات کرد.

۲۲۵ ۴ فارابی با استفاده از اصل امتناع تسلسل علل نامتناهی و همچنین رابطه علیت به اثبات وجود خدا می‌پردازد، اما ابن‌سینا از طریق ممکن‌الوجود بودن موجودات، واجب‌الوجود بالذات را اثبات می‌کند.

۲۲۶ ۳ اگر فیلسوفی نتواند وجود خدا را اثبات کند، نمی‌تواند جهان و انسان را غایتمند بباید و سرچشمه گرایش‌های مقدس و متعالی انسان‌ها را نشان دهد و به آرمان‌های فراتر از زندگی مادی دل ببندد و در برابر یک وجود متعالی احساس مسئولیت نماید. پیش‌شرط معناداری حیات؛ پذیرش وجود خداست.

۲۲۷ ۱ ابن‌سینا در رساله‌ای که درباره عشق نوشته، برخی از معیارهای زندگی معنادار را نشان داده است.

۲۲۸ ۲ عشق و محبت به خیر و زیبایی اختصاص به انسان ندارد و هر موجودی در این جهان بهره‌مند از جاذبه عشق الهی است و خداست که چنین عشقی را در گنه و ذات جهان هستی به امانت نهاده است.

۲۲۹ ۲ برخی از فیلسوفان غربی مانند کرکگور، فیلسوف دانمارکی قرن نوزدهم و ویلیام جیمز، فیلسوف آمریکایی قرون نوزدهم و بیستم، و برگسون، فیلسوف فرانسوی قرن بیستم از تجربه‌های معنوی درونی و عشق و عرفان برای باور به وجود خداوند استفاده کردند. به عقیده کرکگور، ایمان، هدیه‌ای الهی است که خداوند به انسان می‌بخشد و نیازی به استدلال و پشتوانه عقلی ندارد. او می‌گوید خدا انسان مؤمن را برمی‌گزیند و به او ایمان هدیه می‌کند و اگر کسی شایسته این بخشش نشود، زندگی تاریکی را سپری خواهد کرد. پس از نظر کرکگور ایمان به خداوند از راه برهان عقلی و شناخت عقلی حاصل نمی‌شود و بیشتر از ناحیه لطف الهی است. اما فلاسفه مسلمان، در کنار اثبات وجود خدا و اعتقاد به او، به تأثیر این اعتقاد در زندگی انسان و نقش آن در معنابخشی به حیات نیز پرداخته‌اند. پس فلاسفه مسلمان معتقدند که شناخت عقلی و برهان عقلی می‌تواند مقدمه ایمان به خدا قرار گیرد.

۲۳۰ ۱ دیدگاهی کامل‌تر و بهتر می‌تواند معناداری زندگی را تبیین کند که هم اثبات خدا از طریق استدلال عقلی را امکان‌پذیر می‌داند و هم معناداری حیات را فرع بر پذیرش خداوند قرار داده است.